P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt – 1080 Wien
GZ 02Z031230 M

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

3 březen 2006 26. ročník

- **Rozhovor:** S ředitelkou Slovenského inštitútu paní Mag. Teodorou Chmelovou / Marie Brandeis
- **Fejeton:** Ta naše strašná mládež / Jindřich Lion
- **Kultura:** Na Pražském hradě byla otevřena unikátní výstava o umění doby Lucemburků

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**

Informace: *Eva Zemanová – Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, tel. 0664 514 3329*

10. 4. v 19:30
Noc na Karlštejně *(1973, režie Zdeněk PODSKALSKÝ) – anglické titulky*
Filmový muzikál na námět Jaroslava Vrchlického. Karel IV. (Vlastimil Brodský) si vybudoval hrad Karlštejn s tím, že se na něm neobjeví žádné ženy, aby se tam mohl v klidu věnovat mužským záležitostem. Ovšem existuje žena (Daniela Kolářová), která si troufne přestoupit tento zákaz a pomůže tak královně (Jana Brejchová) dostat se k panovníkovi.
Scénář: Zdeněk Podskalský; hudba: Karel Svoboda; kamera: Jaroslav Kučera. Hrají: Vlastimil Brodský, Jana Brejchová, Daniela Kolářová, Karel Höger, Jaroslav Marvan, Miloš Kopecký, Waldemar Matuška, Jaromír Hanzlík aj.

8. 5. v 19:30
Román pro ženy *(2005, režie Filip RENČ) – anglické titulky*
Scénář: Michal Viewegh, kamera: Petr Hojda, hudba a text: Jérôme Degey, Eric Capone, Michel Eli, Arno Elias s použitím skladeb Support Lesbiens.
Hrají: Zuzana Kanócz (Laura), Simona Stašová (Jana), Marek Vašut (Oliver), Miroslav Donutil (Žemla), Stella Zázvorková (babička Laury), Ladislava Něrgešová (Ingrid), David Švehlík (Hubert), Jaromír Nosek (Rickie).
Román pro ženy patří k nejoblíbenějším titulům Michala Viewegha, populárního českého spisovatele současnosti. Knihy se dosud prodalo více než osmdesát tisíc výtisků, s dobrým ohlasem vyšla také chorvatsky a německy a chystají se překlady do několika dalších jazyků. *Román pro ženy* je romantická komedie s jemně groteskním příběhem dvou žen: dvacetileté Laury (Zuzana Kanócz), která pracuje v redakci dámského týdeníku Vyrovnaná žena, a její ovdovělé matky, tlumočnice a překladatelky Jany (Simona Stašová). Obě ženy hledají toho pravého a stále se jim to nedaří. Jana, která kdysi chodila s jedním Čechem, a proto „typické" Čechy upřímně nesnáší, marně hledá svého vysněného cizince a útrpně odolává tragikomické dvornosti dobráckého souseda Žemly (Miroslav Donutil). Laura se po dvou vztazích (s lektorem angličtiny a mladičkým prodavačem mobilních telefonů) zamiluje do čtyřicetiletého Olivera (Marek Vašut), který je zaměstnán coby kreativer v reklamní agentuře. Výchozí zápletkou celého filmu je fakt, že Oliver byl před dvaceti lety velkou láskou Lauřiny matky, jinými slovy oním „typickým" Čechem...

Kulturní klub Čechů a Slováků společně s Rakousko-českou společností
vyhlašuje veřejnou sbírku na zřízení pamětní desky
českému písničkáři a herci
Karlu Hašlerovi,
oběti nacistického násilí v Mauthausenu.

Slavnostní odhalení desky v bývalém koncentračním táboře v Mauthausenu je plánováno na rok 2006 u příležitosti 65. výročí Hašlerova umučení. Toto připomenutí člověka-písničkáře chápeme jako vzdání úcty a díků tisícům našich občanů, kteří podobně jako on trpěli v nacistických žalářích a položili své životy v boji za svobodu. Obracíme se proto na Vás s prosbou o pomoc při realizaci tohoto projektu.

Bankovní spojení: **Bank Austria**, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **120000**,
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**, účel: **SBÍRKA – K. HAŠLER**

Výstavy:

14. 3. – 10. 4. ***Umělá inteligence ve stopách Golema***
Katedra kybernetiky představuje jedno z nejprogresivnějších pracovišť Českého vysokého učení technického v Praze. Prezentace výsledků českého výzkumu v mobilní robotice, inteligentních systémech pro medicínu, počítačovém vidění a systémech pro výrobu.
České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

21. 3. – 9. 9. ***Potěš pánbůch, pane Grünbaum!***
Fritz Grünbaum 1880, Brno – 1941, Dachau), brněnský rodák a pozdější vídeňský kabaretiér, herec, tanečník, spisovatel, autor šlágrů a libret, který s Karlem Farkašem vytvořili mezi válkami nezapomenutelnou kabaretní dvojici komentující dění ve společnosti (chytrý a hloupý).
Brno, Moravské zemské muzeum, Dietrichsteinský palác, Zelený trh 8, út – so 9:00-17:00. Výstavu připravilo vídeňské muzeum Divadla.

do 28. 3. **fotovýstava Květa Schubertová:** ***Zigeuner***
Galerie auf der Pawlatsche, Spitalgasse 2-4/H. 3 (viz str. 57)

do 15. 4. ***Brno – architektura 1990-2005***
Místo konání: afo architekturforum oberoesterrreich, Prunerstrasze 12, 4020 Linz, tel.: +43 (732) 78 61 40, fax: +43 (732) 78 61 40-9, e-mail: office@afo.at (katalog v českém a anglickém jazyce)
Galerie architektury Brno, Starobrněnská 16/18, 602 00 Brno, tel.: +420 542 212 506, e-mail: info@ga-brno.cz
Exkurze do Brna a okolí (Zlín), předpokládaný termín 6.-8. 4., průvodkyně Renata Vrabelová.

7. 4. pracovní výstava **Riepl Architekten** (Nová galerie, organizace a náplň Renata Vrabelová, Christa Lepschi)

27. 4. – 29. 10. ***Poklady nových*** (Kultúra a dejiny najmladších členských štátov Európskej únie)
Výstava farebne a živo ilustruje prastarú oblasť kultúry Čiech, Maďarska, Poľska, Slovenska, Slovinska a znázorňuje, ako sa tieto bývalé štáty habsburskej honarchie prezentujú dnes po 88 rokoch samostatnosti.
Miesto: Schloss Halbturn, ut – ne 10:00-18:00 hod.

Jednotlivé akce:

21. 3. 14:00-17:00 **I. cyklus přednášek –** ***Umělá inteligence ve stopách Golema***
V rámci výstavy Katedry kybernetiky při ČVUT v ČC budou prezentovány praktické výsledky výzkumu v oblastech inteligentní systémy pro medicínu, strojové a počítačové vidění. Od 18:00 opakování s číší vína.
České centrum, Herrengasse 17,1010 Wien

21.-22. 3. 19:00 ***„Abstinenzlerabend", über „Die Sünde des Pfarrers Ondřej" bis zu den „Glocken des Herrn Hejhula".*** Geschichten und Humoresken von Jaroslav Hašek lesen Ilse Scheer, Rudolf Stodola
Bühne Brennessel, Auerspergstraße 19, 1080 Wien (viz str. 58)

21. 3. 13:30 přednáška – **doc. dr. Gizela Gáfriková, CSc.:** ***Zur Gestalt des slowakischen dichterischen Spätbarock*** (viz str. 57)
Seminarraum 4, Inst. für Slawistik, 1090 Wien, Spitalgasse 2-4, Hof 3

22. 3. 19:00 **3. Leseabend tschechischer Texte**
SeR. 1, Inst. für Slawistik, 1090 Wien, Spitalgasse 2-4, Hof 3 (viz str. 57)

22. 3. 19:00 **Československý večer**
restaurace Zur böhmischen Kuchl, 1080 Wien, Schlösselgasse 18

22. 3. 19:00 **prezentace *Kremnica a okolí***
Slovenská centrála pro turismus, Prinz-Eugen-Str. 70, 1040 Wien

27. 3. 19:30 film ***Divoké včely*** (2001, režie Bohdan Sláma), hořká komedie o těžkém životě mladých lidí ze severní Moravy (s anglickými titulky)
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

29. 3. 19:00 **ing. Ingrid Žalneva – RNDr. Dagmar Kukučková:** ***Kraslice*** (výstava, přednáška a workshop). Po přednášce bude praktická ukázka batikové techniky malování vajec. Pokud by někdo chtěl sám tuto techniku vyzkoušet, ať si prosím vezme s sebou bílé, vyfouklé a umyté vajíčko(-a).
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
tel.: +43-1-53 54 057, e-mail: si.wien@gmx.at, www.sivieden.mfa.sk

31. 3. a 2. 4. 19:30 koncert **Wiener Symphoniker a Lukáše Vondráčka** (klavír), diriguje V. Ashkenazy: A. Dvořák: *Klavírní koncert g moll op. 33*; R. Strauss, *Tod und Verklärung op. 24*; S. Rachmaninov, *Die Toteninsel op. 29*
Wiener Konzerthaus, Grosser Saal, Lothringerstr. 20, 1030 Wien
tel.: 242 002, www. konzerthaus.at

2. 4. 17:30-19:00 **Vyrábame veľkonočné prekvapenia**
Nezabudnite si priniesť nožnice a vlastné veľkonočné nápady!
SOVA, Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

5. 4. 19:00 **Vernisáž & literárny večer vydavateľstva LCA**
Výstava výberu z tvorby najznámejších slovenských karikaturistov, spojená s čítaním z diel J. Kapitáňovej, K. Földváriho a T. Janovica, ktoré vyšli vo vydavateľstve LCA. Moderuje prekladateľka a slovakistka R. Sako Hoess.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
Tel: +43-1-53 54 057, e-mail: si.wien@gmx.at, www.sivieden.mfa.sk

5. 4. 19:00 **koncert + film *Adieu Mozart*** (scénář Zdeněk Mahler)
Saxofonové kvarteto Bohemia hraje vlastní transkripce Mozartova *Divertimentos* a předehru *Figarovy svatby*. Soubor vznikl v Praze v roce 1990. Na svých koncertech interpretuje díla českých a světových (zejména francouzských) autorů saxofonové literatury, jazzové skladby či skladby ovlivněné jazzem i transkripce hudby různých historických období.
Haus der Musik, Seilerstätte 30, 1010 Wien
Vstupenky: tel. 0043-1-516 48 47, http://www.hdm.at

6. 4. **koncert – J. K. Vaňhal a jeho současníci**
Julian Barber (klavír), Tomáš Tuláček (housle), Tomáš Vinklát (zpěv)
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien
Vstup volný, rezervace míst na tel. 01/53 52 260 nebo na ccwien@czech.cz

8.-13. 4. **Škola v prírode v Detvianskej Hute** (8-14 rokov, vlastný pas)
Informácie a prihlášky: elena.mandik@utanet.at, tel. 02236-49 868

9. 4. 17:00 **Čaj o páté** (Vlastenecká omladina)
Klubovna školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3

10. 4. 19:30 film ***Noc na Karlštejně*** (1973, režie Zdeněk Podskalský)
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien (viz protější str.)

10. 4. 19:00 přednáška – **Zdeněk Lukeš:** ***Adolf Loos v Čechách***
Včetně prací Loosových žáků a epigonů Rudolfa Welse, Heinricha Kulky, Kurta Ungera, Paula Engelmanna, Jacques Groaga, Karla Simona, Ernsta Wiesnera, Sigmunda Kerekese a dalších. Zdeněk Lukeš (*1954), absolvent Fakulty architektury Technické univerzity v Praze, historik architektury, pracuje v Kanceláři prezidenta ČR a učí na New York University of Prague.
České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

11. 4. 19:00 prezentace, koncert, výstava – ***Město Kroměříž***
(výstava fotografií Miroslava Piláta *Kroměříž – moje město*, inspirovaná krásou kroměřížských zahrad a zámku, památek, zapsaných na Listinu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO + koncert houslisty Adama Nováka, který je studentem IV. ročníku Konzervatoře P. J. Vejvanovského v Kroměříži. Historii města nastíní Mgr. Jitka Dvořáková, místostarostka města Kroměříže. S ochutnávkou mešních vín.)
České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien
Rezervace na čísle 01/53 52 260 nebo na ccwien@czech.cz

12. 4. 19:00 **Premietanie filmov Fera Feniča** (tri krátke príbehy všedných ľudí hovoriace o ich neokázalom hrdinstve z nového DVD F. Feniča)
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
tel: +43-1-53 54 057, e-mail: si.wien@gmx.at, www.sivieden.mfa.sk

12. 4. 19:00 **koncert *Mozart Conversations*** – jazzové variace s mozartovskou tématikou: Martin Zbrožek (housle) a Milko Lazar (klavír)
Haus der Musik, Seilerstätte 30, 1010 Wien
Vstupenky: tel. 0043-1-516 48 47, http://www.hdm.at

19. 4. 19:00 veľkonočný koncert – ***Moyzesovo kvarteto hraje skladby W. A. Mozarta a J. L. Bellu***
Stanislav Mucha (1. husle), František Török (2. husle), Alexander Lakatoš (viola), Ján Slávik (violoncello), Branislav Dugovič (klarinet) – ako hosť
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
Tel.: +43-1-53 54 057, e-mail: si.wien@gmx.at, www.sivieden.mfa.sk

19. 4. 19:00 přednáška a koncert – **Zdeněk Mahler:** ***Mozart v Praze*** **+ sólistka Státní opery Praha Hana Jonášová** (soprán)
Haus der Musik, Seilerstätte 30, 1010 Wien
Vstupenky: tel. 0043-1-516 48 47, http://www.hdm.at

20. 4. 20:00 koncert **TARA FUKI** (Andrea Konstankiewicz, violoncello, zpěv & Dorota Bárová, violoncello, zpěv)
Sargfabrik, 1140 Wien, Goldschlagstr. 169
Vstupenky na tel.: +43 (1) 24 9 24 nebo www.clubticket.at

22. 4. 17:00 divadelní přestavení ***Tenkrát v San Jose – Hoze Rohling***
Westernkomedie ve zpracování Zdeňka Homolky. Vlastenecká omladina, sál Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3,1030 Wien

22. 4. 20:00 koncert – **Plastic People:** ***Pašijové hry velikonoční***
Pašijové hry velikonoční začaly vznikat na podzim 1977. Libreto Vratislava Brabence zhudebnil Mejla Hlavsa, pro kterého byl tento projekt velkou výzvou, neboť dosud skládal téměř výhradně rockové písně. Pečlivě utajovaná koncertní premiéra proběhla 22. dubna 1978 v domě Václava Havla na Hrádečku. Sestava Plastic People se pro tento projekt rozrostla na deset členů. Zvukový záznam *Pašijí,* pořízený „studiově" v domácích podmínkách Havlova Hrádečku, byl nejprve šířen jako samizdat na magnetofonovém pásku spolu s textovou a obrazovou přílohou. Roku 1980 vyšla nahrávka pod názvem *Passion Play* u kanadské firmy Boží Mlýn. S novou podobou *Pašijí* vystupují Plastic People spolu s Agon Orchestra od roku 2004 a vídeňské vystoupení bude jednou z posledních možností jej vidět.
WUK, Währingerstr. 59, 1090 Wien, tel: 0043 / 0401 21 70

24. 4. 19:30 dokumentární film ***Proroci a básníci, kapitoly z kalendáře*** (režie Ivan Vojár, 2000), s anglickými titulky
Celovečerní film (90 min.) sleduje příběhy náhodně vybraných osob, jejichž cesty se křižují v jedné pražské kavárně od října 1998 až po leden 2000.
Velvyslanectví České republiky ve Vídni, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

27. 4. 19:00 **vernisáž fotovýstavy Miloty Havránkové**
Výstava výtvarných fotografií, ktoré zachytávajú životné situácie a pocity renomovanej umelkyne.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
Tel.: +43-1-53 54 057, e-mail: si.wien@gmx.at, www.sivieden.mfa.sk

29. 4. 17:00 přednáška – **prof. PhDr. Miloslav Pojsl** (Univerzita Palackého, Olomouc): ***Velehradská tradice a cyrilometodějský kult***
Akad. spolek a České srdce, Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

Pokračování na str. 5!!!

Tschechische Gemeinde in der Erzdiözese Wien

Česká duchovní služba oblast Vídeň

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31
Tel.: +43 (0664) 406 55 41 Fax: +43 (01) 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:
mše svatá každou neděli a svátek v **08:30** hodin.
KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:
mše svatá každou neděli a svátek v **10:00** hodin.
KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:
mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00** hodin.
KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:
mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00** hodin.

KALENDÁŘ AKCÍ

So 18. 03. *Don Bosco-Haus:* **mládežnická mše svatá v 18:00***, St. Veit-Gasse 25, Wien 13 – setkání rodin*

Erstkommunion

Jedes **Kind ab der 2. Klasse Volksschule***, das am röm.-kath. Religionsunterricht teilnimmt und getauft ist, ist herzlich eingeladen, bei uns die heilige Erstkommunion (in der 3. Klasse VS) zu empfangen. Wenn wir* **Ihre Personalpfarre** *sind, freuen wir uns, wenn Ihr Kind an der Vorbereitung bei uns teilnimmt. Sind wir* **nicht Ihre Pfarre***, Sie wünschen aber, dass Ihr Kind die Erstkommunion bei uns erlebt, heißen wir Sie gerne bei uns willkommen. Dazu benötigen wir aber das* **Einverständnis Ihrer Wohnpfarre** *(***schriftlich***). Sind wir Ihre Personalpfarre, Sie wünschen aber, dass Ihr Kind an der Vorbereitung in einer* **anderen Pfarre** *teilnimmt, geben Sie uns das bitte bekannt.*

Das Fest der Erstkommunion Ihres Kindes ist nicht nur ein Anliegen unserer katholischen Gemeinde, es soll auch ein Fest für Ihr Kind und Ihre Familie werden. Die Vorbereitung kann aber nicht von unserer Pfarre alleine getragen werden. Daher zählen wir auf Ihre Zusammenarbeit mit uns.

Termine für die Erstkommunion 2006:

Die **Anmeldungen** *werden von unserer Pastoralassistentin Frau Paula Carmignato entgegengenommen. Zur Anmeldung bringen Sie bitte: Den Taufschein Ihres Kindes, Zwei (Pass) Fotos Ihres Kindes und € 5 Materialbeitrag.*

Die **Vorbereitung** *der Schulkinder geht durch den Religionsunterricht und auch durch aktives Mitwirken bei den Sonntagsgottesdiensten der tschechischen katholischen Gemeinde in Wien.*

Erstkommunion:

Sa 20. 05. 2006, 17:00-18:00	*Erstkommunion-Probe im „Don Bosco-Haus", 1130 Wien, St. Veit-Gasse 25*
So 11. 06. 2006, 11:00	**Erstkommunion***, Treffpunkt der Kinder: 10 Uhr im „Don Bosco-Haus", 1130 Wien, St. Veit-Gasse 25*
Sa 24. 06. 2006, 16:00-18:00	**Spielenachmittag** *– Video- und Fotobestellung im „Don Bosco-Haus", 1130 Wien, St. Veit-Gasse 25*

Religionslehrerin: Dipl. Päd. Miriam Carmignato; Pastoralassistentin: Frau Paula Carmignato, SMDB; Gemeinde- und Liturgieleiter: P. Dr. Jan Horák, SDB

Kath. Mission für Tschechen, 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31, pořádá
Českou pouť do Říma
12.-17. dubna 2006
Ubytování u českých salesiánů Dona Bosca na Via delle Fornaci u Vatikánu s polopenzí stojí 105 €.
Společná cesta vlakem. Zájemci, laskavě se přihlaste u paní učitelky Pavly Carmignato. Počet míst je omezen.
Program: veřejná audience u Benedikta XVI. – návštěva hrobu Jana Pavla II. – obřady Svatého týdne a neděle Zmrtvýchvstání Páně – prohlídka antického a křesťanského Říma – vlastní program.

8. 5. 19:30 film ***Román pro ženy*** (2005, režie Filip Renč)
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien (viz str. 2)

14. 5. 17:00 **Čaj o páté** (Vlastenecká omladina)
Klubovna Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3

17. 5. 19:00 **Jan Kraus: *Nahniličko aneb Poněkud dojatý***
Dryják o třinácti obrazech. Hrají Ivana Chýlková, Eva Holubová, Jan Kraus, Bohumil Klepl a další.
Divadelní sál školy Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Vstupenky: Kontakt-Forum, Mirka Snáselová, tel. 0699 192 400 63

20. 5. 15:00 koncert – **Pavel Koutník: premiéra skladby *Labyrint světa a ráj srdce***
České srdce a Akademický spolek, kostel sv. Ruprechta, 1010 Wien

3.-5. 6. **Tradiční sokolské setkání – Oetz** (viz str. 40)

11. 6. 10:00 **Sokolská veselice**
Sokol XII/XV, na zahradě české školy Komenský

11. 6. 17:00 **Čaj o páté** (Vlastenecká omladina)
Klubovna Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3

Oznámení Česko-slovensko-rakouského Kontakt-Fora:
20. 9 2006 pořádáme **koncert Jaromíra Nohavici.** Máte-li zájem o vstupenky, přihlaste se na tel. **0699 192 400 63**, resp. na e-mailu **mirka.snasel@chello.at**. V případě velkého zájmu zajistíme ještě druhé vystoupení na 21. 9.

Vídeňské české a slovenské programy v rádiu
Na středních vlnách 1476 české a slovenské pořady denně 19:05-19:30.
České vysílání: stanice Dráťák v pondělí, opakování ve středu, v pátek *Zvídavý mikrofon* v jazycích českém i německém.
Slovenské vysílání: střídavě vždy ve čtvrtek vysílání stanic Špongia nebo Dia:Tón, opakování každé úterý.
Všechny texty si můžete přečíst a zároveň i poslechnout na internetové stránce: http://volksgruppen.orf.at/austria/de/program/program.htm.

Program Austro-Bohemia klubu – viz str. 57.

DIVADLO BRETT
út – so, 20:00, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien, tel.: 587 06 63, fax: 586 91 55, theaterbrett@eunet.at, www.theaterbrett.at

---

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí, ani za neúplnost kalendária.

Dary na tiskový fond

Berger Grete	*€ 10,00*	*Strnad Ota*	*€ 2,00*	*Dr. Kolarsky Stefan*	*€ 15,00*
Brom Rudolf	*€ 5,00*	*Wanisch Eva*	*€ 5,00*	*Mayr-Huber Zdenka*	*€ 5,00*
Dr. Cech Tomas	*€ 20,00*	*MUDr. Bielik Peter*	*€ 5,00*	*Miricka Marian*	*€ 5,00*
Cermakova Michaela	*€ 5,00*	*Dr. Buda Karol*	*€ 5,00*	*Mag. Pech Jarmila*	*€ 7,00*
Krsnak Jiri	*€ 5,00*	*Canova Martina*	*€ 3,00*	*Prochazka Ivan*	*€ 25,00*
Lavcikova Vera	*€ 5,00*	*Deutschmann-Olarova Renate*	*€ 5,00*	*Rebernigg Marketa*	*€ 5,00*
Löwenstein Eveline	*€ 5,00*	*Dr. Eichmeyer Jana*	*€ 5,00*	*Rosenfeld Michael*	*€ 50,00*
Dr. Ludvik Josef	*€ 5,00*	*Dkfm. Filip Johann*	*€ 5,00*	*Rykovsky Petronella*	*€ 10,00*
Mohapp Lydia	*€ 5,00*	*Friedrich Jindra*	*€ 5,00*	*MedRat Sima Anton*	*€ 5,00*
Pavel Adolf	*€ 10,00*	*Haupt Franz*	*€ 15,00*	*Skolka*	*€ 5,00*
Polak Hanus	*€ 5,00*	*Dr. Havlik Petr*	*€ 15,00*	*Ing. Sojka Georg*	*€ 5,00*
Rigo Hana	*€ 5,00*	*Herrmann Zofie*	*€ 5,00*	*Tobrman Alena*	*€ 5,00*
Dipl. Ing. Rinke Ladislav	*€ 10,00*	*Jursa Stanislav*	*€ 25,00*	*Vlasek Helena*	*€ 5,00*
Mag. Roscher Milada	*€ 25,00*	*Kladivo Hanna*	*€ 5,00*	*Voldrich Anna*	*€ 2,00*
Sterba Nela	*€ 10,00*	*Klebel Miroslava*	*€ 7,00*	*Dkfm. Vostřel Miloslav*	*€ 5,00*

Všem dárcům srdečně děkujeme!

Redakce

Obsah

Klub připravuje 2
Kalendář: březen – červen 2006 3
Církevní kalendář: březen – duben 2006 4
Rozhovor 6
Kultura 8
Události 20
Zajímavosti 23
Ekonomika 27
Historická kuchyně 31
Fejeton 32
Správy zo Slovenska 32
Sokol & sport 40
Úvahy & dopisy 44
Z české a slovenské Vídně a okolí 47
Oznámení 54
Informace & inzerce 59
Impressum 64

Upozornění:
Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

Nové vedení Slovenského inštitútu

jsme sice zaregistrovali již na sklonku minulého roku, ale protože má každý vedoucí pracovník podle nepsaného zákona sto dnů nárok na „rozběhnutí se" v novém terénu, vypravili jsme se za novou ředitelkou, paní Mag. Teodorou Chmelovou, vpředvečer prvního jarního dne. Kupa termínů v ten den zavinila malé zpoždění paní ředitelky, ale vlídné přijetí v Inštitútu a příjemný a milý přístup paní ředitelky vykouzlily klidnou atmosféru pro rozhovor.

Odkdy jste ve funkci ředitelky Slovenského inštitútu? Byla jste již dříve v diplomatických službách, anebo jste přišla „náhodou" k tomuto místu?
Mag. T. Chmelová: *Od listopadu minulého roku. Byla jsem více jak pět let slovenskou velvyslankyní ve Švédsku. Po návratu ze Švédska jsem zůstala ve státní službě na Ministerstvu zahraničních věcí. Když se objevila možnost ucházet se o místo ředitele Slovenského inštitútu ve Vídni, přihlásila jsem se do konkurzu, neboť mě Vídeň i rakouská kultura vůbec vždy přitahovala, zdálo se mi to velmi zajímavé. Chtěla bych ve své práci dosáhnout opaku – aby Rakušany více přitahovala slovenská kultura a umění.*

Co jste vystudovala?
Mag. T. Chmelová: *V Bratislavě jsem vystudovala germanistiku a nordistiku, celý život jsem se věnovala překladatelství, překládala jsem ze švédské literatury a severských literatur. Pracovala jsem v literární redakci nakladatelství Slovenský spisovatel. Přitahovala mě samozřejmě i německá literatura, velmi mě zlobilo, že v dobách, kdy jsem germanistiku studovala, jsem nemohla zajet do Vídně, která byla od Bratislavy tak nedaleko.*

Ucházet se o funkci ředitelky předpokládá nejen předepsaný stupeň vzdělání, ale především koncepci. Vzhledem k tomu, že nejste první ředitelkou instituce, bylo jistě žádoucí, aby Vaše koncepce přinesla něco nového, jiného. Můžete prozradit, v čem spočívá novum Vaší koncepce Inštitútu?
Mag. T. Chmelová: *Nevím, zdali se mi podařilo vymyslet úplně vše nově. Jednak jsem zde jen krátce, takže některé věci jsou zatím přede mnou. Pochopitelně jsem si prostudovala předem všechny dostupné přípravy svých předchůdců, setkala jsem se i první ředitelkou tohoto Inštitútu, dr. Oravcovou. Svoji koncepci jsem postavila na skutečnosti, že jako germanistka znám dobře tuto oblast, rakouskou kulturu, rovněž tak kulturu slovenskou. Velmi mě fascinuje blízkost těchto kultur, Bratislava a Vídeň jsou v Evropě nejblíže položená velkoměsta, která mají společnou historii. Byla jsem si vědoma toho, že ve Vídni je velká a kvalitní nabídka kultury a že tedy není snadné prorazit prostřednictvím malých finančních prostředků i prostor Inštitútu. Proto jsem se snažila v koncepci „vyjít" z tohoto omezeného prostoru a oslovovat lidi, zúčastňovat se různých multikulturních akcí. Současně přitom stavět na společném kulturním dědictví, na osobnostech, které nás spojují.*

Takovým vykročením ven je jistě i zapojení Slovenského inštitútu do divadelního festivalu »Středoevropský divadelní kolotoč« jako spolupořadatele s Divadlem Brett, kde festival probíhá. Jak k této spolupráci došlo, co Inštitút zajistil, nabídl, zprostředkoval?
Mag. T. Chmelová: *Když se navázaly první kontakty v tomto směru, tedy když se ředitel Divadla Brett pan Kavín obrátil na slovenské velvyslanectví s prosbou o spolupráci, nebyla jsem ještě ve funkci ředitelky Slovenského inštitútu. Všechna zastupitelství zemí Visegrádu (Česko, Slovensko, Polsko, Maďarsko) byla garantem této akce, kterou podpořil Visegrádský fond. Na slovenské straně participoval Slovenský divadelný ústav, který spadá pod Ministerstvo kultury. Tento ústav byl odborným garantem, měl na starost výběr slovenských divadel, která se divadelního festivalu zúčastnila, rovněž účastníky diskusních částí a čtení. Slovenský inštitút tyto akce podporoval, já jsem otevírala v Divadle Brett v den zahájení divadelního festivalu výstavu o inscenacích středoevropských dramatiků realizovaných v posledním období na slovenských divadelních scénách. V neposlední řadě jsme se podíleli i na propagaci festivalu, program festivalu jsme zařadili do programu Inštitútu, využili jsme naše kontakty v mediální oblasti.*

Jaké další akce můžete uvést?
Mag. T. Chmelová: *Měli jsem zde například velmi úspěšnou přednášku s hudebními ukázkami o slavném německém skladateli a klavíristovi Johannu Nepomuku Hummlovi, žáku Mozarta, který se narodil v Bratislavě (Prešpurku). O rakouském sochaři Messerschmidtovi připravila přednášku paní dr. Pötz-Malíková. Tento sochař strávil poslední roky svého života a současně nejplodnější tvůrčí období v Bratislavě, kde je i pohřben. Do budoucna plánuji i akce typu diskusního fóra o historii, o naší společné budoucnosti nejen z pohledu historie, ale i třeba z pohledu podnikatelského, a tak se chci pokusit oslovit co nejširší okruh zájemců.*

Kolik máte v Institutu spolupracovníků?
Mag. T. Chmelová: *V porovnání s obdobným institutem v Budapešti nebo Praze je vídeňský Slovenský inštitút velmi malý, pracuje v minimálním obsazení. Inštitút „drží" čtyři ženy, kromě mě je zde kulturní referentka, ekonomka a na poloviční úvazek paní, která nejen uklízí, ale pomáhá také připravovat pohoštění.*

Jak dlouhodobé jsou programy Inštitútu? S kým konzultujete jednotlivé akce? Jaké převládají – kultura, věda, sport?
Mag. T. Chmelová: *Rámcový celoroční program předkládáme našemu nadřazenému orgánu – odboru kultury Ministerstva zahraničních věcí –, přesnější a pevný je potom čtvrtletní. Co se týká typu pořadů, převládají kulturní, vědecké jsou zaměřeny na historii a literární historii. V tomto směru spolupracujeme s významnými rakouskými institucemi, jako je Institut pro východoevropské literatury, Společnost pro rakouskou literaturu. O sportovních pořadech jsme zatím neuvažovali. Impulsy pochopitelně dostáváme od oficiálních slovenských institucí ze všech oborů. Spolupracujeme s velkými galeriemi, Filmovým ústavem, s Hudebním centrem. Jistý podíl na spoluvytváření programu mají i názory a návrhy našich návštěvníků, resp. zájemců o spolupráci.*

V souvislosti se svou funkcí navštěvujete řadu projektů – divadelní, literární, filmové, hudební, projekty výtvarného umění nejen v Rakousku, ale i na Slovensku. Kdo Vás nyní upoutal na slovenské straně?

Mag. T. Chmelová: *Bohužel je to trochu problematické, neboť jsem pracovně vázána na Vídeň. Neměla jsem doposud možnosti se pravidelně zúčastňovat nějakých festivalů, prostě si to nemohu dovolit. Nahrazuji to čtením zpráv a recenzí v kulturních časopisech, sledováním televize. Pokud mohu jet na víkend na Slovensko, samozřejmě toho využiji k návštěvě výstav, koncertů. V neposlední řadě jsou důležitá i setkání se známými, kteří mi mohou doporučit další projekty.*

Zaznamenal Slovenský inštitút od svého vzniku zvýšenou pozornost u rakouského publika? Existují nějaké statistické podklady?

Mag. T. Chmelová: *Je-li to někde statisticky zachyceno, nevím. Stala se mi ale jednou taková příjemná epizoda. Pan velvyslanec mě pozval na pracovní snídani, kde byl přítomen i prof. Tvaroch, intendant, televizní producent a sponzor společného koncertu, který se bude konat 14. září 2006 na zámku Schloß Hof, přímým přenosem bude koncert vysílat i ORF. Při této příležitosti přišla řeč na skladatele J. N. Hummla, jehož hudba rovněž na koncertě zazní. Dodala jsem k tomu, že právě chystáme nějakou akci týkající se Johanna Nepomuka Hummla, a na to pan profesor prohlásil, že slyšel, že je v Inštitútu nějaká nová ředitelka a že se to tam jaksi rozhýbalo. Bylo to jakési „vox populi", dostala jsem podobné „zprávy" i z jiných stran, takže uvidíme, zdali to povede ke zvýšení zájmu.*

Spolupracuje Slovenský inštitút se slovenskou menšinou ve Vídni? Podporuje její akce?

Mag. T. Chmelová: *Samozřejmě. Například z poslední doby to byl benefiční koncert v ORF Radiokulturhaus Slovenští virtuózi na podporu dětského folklórního souboru slovenských dětí ve Vídni. Soubor Rozmarín měl vystoupení i u nás v Inštitútu. Nedávno jsem měla delší pracovní rozhovor s paní ing. arch Konrádovou o další spolupráci. Příjemný zážitek byl pro mě i ples vídeňských Slováků.*

Z jistého pohledu jste určitou výjimkou, neboť je spíše běžné, že ředitelská místa jsou doménou mužů. Kolik kandidátů se konkurzu na místo zúčastnilo, kolik bylo přihlášených žen?

Mag. T. Chmelová: *V Evropě je osm Slovenských institutů. V Berlíně, Praze, Moskvě, Římě a Budapešti jsou řediteli muži, ale ve Vídni, Varšavě a Paříži jsou ve funkci ředitele ženy. Řekla bych, že se tak nějak uznává, že v kultuře mohou mít ženy doménu. Například vedoucí Polského institutu je také žena. Myslím, že je nás tu víc. V nejbližší době se hodláme všichni ředitelé kulturních institutů ve Vídni sejít, abychom se lépe vzájemně poznali, informovali se o svých záměrech, dohodli vzájemné spolupráce. Ušetří to nejen finanční náklady na akce, ale dopad je pozitivní především v tom smyslu, že takové společné pořady osloví mnohem širší vrstvu publika.*

Z jazykového hlediska je určitou raritou Vaše příjmení. Pokud se nemýlím, používá čeština i slovenština stejný výraz pro označení základní suroviny na výrobu piva – tedy chmel. Leč slovenština však písmenko „l" změkčuje, je to tedy chmeľ. Kam se „ztratil" háček z Vašeho jména?

Mag. T. Chmelová: *Nevím samozřejmě vše přesně, neboť je to záležitost manželova jména. Shodou okolností se manžel narodil v Plzni, je velkým milovníkem plzeňského piva. Jeho rodiče však byli Slováci s takovými pomíchanými kořeny, které sahají do Maďarska a bývalé Jugoslávie. Nějak v průběhu těchto migrací po monarchii se ono měkké „l" asi ztratilo. Rodiče se ve čtyřicátých letech vrátili na Slovensko a usadili se pod Tatrami.*

Neobvyklé je také Vaše jméno. Souvisí s nějakou rodovou tradicí?

Mag. T. Chmelová: *Máte pravdu, je to spojené s tradicí. Moje rodina měla také německé kořeny, nějakou prapraprababičku jsem měla dokonce z Norska. Navíc byla v té době taková móda, že se dávala jména jako Vilma, Irma. Jeden z babiččiných bratrů se jmenoval Teodor, odešel do Ameriky, tam se nějak „ztratil", ale po něm dostala jméno moje maminka a já jsem jméno vlastně zdědila po mamince. Když jsem já čekala narození vytoužené dcery, řekla jsem si, že tomu učiním konec a pro svoji dceru jsem vybrala jméno po babičce – Irma. Když byla dcera malá, nebyla se jménem spokojená, ale teď v dospělém věku je ráda, že se svým jménem nestojí v zástupu Simon, Denis atd.*

Můžete popsat svůj pracovní den?

Mag. T. Chmelová: *Pracovní den je u mě tak trochu komplikovaný. Jsem sice ředitelkou Inštitútu, ale svoji kancelář nemám v jeho sídle na Wippllingerstrasse, nýbrž na velvyslanectví v Döblingu. Přesuny z jednoho místa na druhé jsou dost náročné. Někdy jsem dopoledne na velvyslanectví, odpoledne zde, k tomu přistupují dále večerní akce. Navíc jsou také programy – vystoupení slovenských umělců, která se konají v pátek, sobotu či neděli mimo Vídeň. Takže můj pracovní den, co se časového rozpětí týče, je velmi pohyblivý a nepravidelný. K tomu všemu se musí připočítat ještě recepce, vernisáže, návštěvy, setkání s kolegy atd.*

Znala jste před svým nástupem do funkce ředitelky Inštitútu Vídeň? S čím jste se zde musela nejvíce potýkat? Co je Vám na městě sympatické? Co Vám oproti Bratislavě ve Vídni chybí?

Mag. T. Chmelová: *Vídeň jsem nejdříve poznala z literatury. Seznámila jsem se tak s historií, rakouskými autory. Návštěvy Vídně byly sporadické, jednodenní, ve stylu vystoupit na Landstraßer Hauptstraße z autobusu, „vletět" do jedné, dvou galerií, pak trochu do obchodů a večer zase odjet. Takže když jsem přišla, musela jsem se naučit se ve městě orientovat. Nejdůležitější však bylo vědět, kde je možno zaparkovat auto. Duchovně jsem nepocítila nějaký rozdíl. Sympatické na Vídni jsou kavárny, vůbec ta tradice a jejich „úloha". Mám dojem, že na rozdíl od nás si Rakušané více cení své tradice, váží si věcí, které vznikly v minulosti. Mrzí mě, že na Slovensku velmi lehce dokážeme něco zbourat a odstranit. K vrstvě lidí, která by v tomto směru mohla být výraznou sponzorskou elitou, patří bohužel většinou lidé na výši pouze finanční, nikoliv však kulturní. A co mi ve Vídni chybí? Pochopitelně přátelé. Když jdu v Bratislavě po tzv. korze ve Starém městě, stačím nejen nakoupit, ale potkám i spoustu známých.*

Je s Vámi ve Vídni i Vaše rodina? Jak ji „zvládáte"?

Mag. T. Chmelová: *V tomto smyslu je naše rodina již vytrénovaná. Když jsem byla ve Švédsku, byla tam se mnou jen dcera, manžel dojížděl, vlastně dolétával za námi. Zde je situace mnohem lehčí. Dcera již promovala a pracuje v Bratislavě, manžel se stal ředitelem nově založeného Slavistického institutu na Karlově univerzitě v Praze, léta tam přednášel slovakistiku, byl mj. posledním československým velvyslancem v Maďarsku. Protože jsme takto rozběhaní, stojí nás nejvíce telefony. Není pro nás důležité, abychom byli stále pospolu, ale abychom měli stálý kontakt, mohli si pomoci, podpořit se.*

I když je Váš pracovní den nabitý, je také nutné umět vysadit. Jak odpočíváte?

Mag. T. Chmelová: *Ráda se koupu, plavu, moře je moje touha. Navštěvuji na Slovensku termální lázně. V tomto směru jsem se ještě ve Vídni nezorientovala. Ráda chodím do přírody, těším se teď na jaro, že prozkoumám vídeňské parky a okolí. A ještě musím prozradit, že jsem zahrádkář. Tedy podle stavu naší zahrady by to nikdo neřekl, ale mám sen, že se do ní pustím, až budu v důchodu. Budu pěstovat krásné květiny.*

Má Inštitút nějakou dovolenou nebo prázdniny? Jakou dovolenou bude mít Mag. Chmelová?

Mag. T. Chmelová: *Inštitút je otevřený po celý rok, ale podobně jako ostatní centra nemáme žádný program v letních prázdninových měsících. Akce však máme mimo Vídeň. Sním o dovolené na Mallorce, někde, kde je ticho a málo lidí.*

Nejbližší akce Slovenského inštitútu?

Mag. T. Chmelová: *V březnu bude u nás vystupovat slovenská folková zpěvačka Zuzana Homolová, která je známá i v ČR. Zajímavá výstava bude 26. dubna v Schloß Halbturn o nových členských zemích EU, na které se budeme podílet. V dubnu taktéž proběhne v Inštitútu Literární kolotoč – v produkci úspěšného slovenského vydavatelství LCA, pořad bude spojený i s výstavou karikatur. Dále připravujeme koncert Moyzesova kvarteta, pak výstavu známé fotografky. Hlavní je, abychom měli dostatek prostředků a aby k nám lidé chodili.*

Děkuji Vám za rozhovor.
Rozmlouvala dr. M. Brandeis.

Na Pražském hradě byla otevřena unikátní výstava o umění doby Lucemburků

Výstava prvořadé kvality probíhá v Obrazárně Pražského hradu. Je věnována stoletému období (1347-1447), kdy v českých zemí vládli Lucemburkové. Výstava byla přenesena z Metropolitního muzea v New Yorku, kde ji během tří měsíců v závěru loňského roku vidělo na 170 000 návštěvníků.

Vystaveny jsou něco přes dvě stovky exponátů, které zapůjčilo 97 muzeí, galerií a soukromých sbírek z 11 zemí světa. Výstava, na které jsou soustředěna nejvýznamnější umělecká díla, která v českých zemích vznikala za vlády Lucemburků, se chystala celých osm let. U jejího zrodu stál vedle kurátorky Metropolitního muzea z New Yorku Barbary Drake Boehm i český kunsthistorik Jiří Fajt. Kurátoři se tak kromě Karla IV. věnovali i jeho otci Janu Lucemburskému i synům Václavu IV. a Zikmundovi. Podle Jiřího Fajta to byly osobnosti, které české země, a zejména Prahu, vyzvedly na výsluní evropské politiky i kultury. Autor výstavy si jako jeden z cílů stanovil i jistou rehabilitaci synů Karla IV., kteří byli často historiky líčeni tendenčně – jako neschopní (Václav), nebo coby zákeřní (Zikmund) politici. Přitom Zikmundovi se podařilo kupříkladu vyřešit problematické papežské schizma a oba pokračovali pak v otcových stopách i jako mecenáši umění. Jan Lucemburský například vůbec nebyl tím králem cizákem, jak ho popsali doboví kronikáři, kteří stranili jeho manželce Elišce Přemyslovně. V Čechách byl přinejmenším stejně často jako jeho syn Karel IV.

„Stejně tak apologie na Karla, které v podstatě neznají hranic, si musíme trošku poopravit. Karel byl samozřejmě nesmírně vzdělanou osobností, ale byl také naprostý pragmatik a k tomu patří i určitý druh machiavelismu. Známe příklady, kdy Karel dokázal s lidmi, kteří jej obklopovali, zacházet velmi cílevědomým způsobem. Využíval je k tomu, co sám potřeboval.“

Všichni Lucemburkové byli velmi uměnímilovní a umění také dokázali využívat pro své politické cíle a oslavu svého rodu. Dokumentují to i vystavená díla: gotické deskové obrazy, dřevěné i kamenné plastiky, relikviáře i středověké rukopisy nebo vzácné textilie. V Obrazárně Pražského hradu mohou návštěvníci vidět díla Mistra Theodorika i Petra Parléře, Mistra třeboňského oltáře i Morganova diptychu, soubor gotických dřevěných madon, relikviářovou bustu sv. Ludmily nebo pečetidlo pražské univerzity. Pro výstavu se podařilo získat i exponát, který se ještě nikdy nepůjčoval. Jde o tzv. Český protest, který je nyní uložen ve Skotsku v Edinburghu. Ze země ho zřejmě v 17. století vyvezl Jan Amos Komenský, když odcházel do exilu.

Výstavu Karel IV. – císař z Boží milosti s více než dvěma stovkami vystavovaných děl, která v Obrazárně Pražského hradu potrvá do 21. května, bude doprovázet i řada dalších akcí. V Tereziánském křídle bude instalována expozice Život na dvoře Karla IV., svět středověkých katedrál připomene výstava v katedrále sv. Víta, chystá se cyklus koncertů středověké hudby. Děti si mohou vyzkoušet i středověké výtvarné i řemeslnické postupy. Své výstavy v rámci „Lucemburského jara“ chystá i město Praha, Národní knihovna, pražské archivy, Národní muzeum nebo Národní galerie. Zapojí se do něj rovněž Židovské muzeum v Praze nebo hrady Točník, Karlštejn a Křivoklát.

Jiří Netík bude vystavovat v pražském Musaionu

Brněnský sochař, řezbář a restaurátor Jiří Netík vystavuje svá díla v pražském Musaionu, nové národopisné expozici Národního muzea. Loni byla po mnoha letech znovu otevřena ve smíchovském Letohrádku Kinských. Výstava s názvem Řezbářské mystérium Jiřího Netíka potrvá do 30. dubna. Netíkovy plastiky se vyznačují precizní řezbářskou prací, citem pro prostorové působení skulptury, autor dává vyniknout materiálu. K jeho častým námětům patří církevní a duchovní témata.

Claudia Cardinalová bude hvězdou *Febiofestu*

Legenda evropské i světové kinematografie, italská herečka Claudia Cardinalová, bude hvězdou mezinárodní přehlídky filmu, televize a videa Febiofest. Její 13. ročník se uskuteční od 23. do 31. března v Praze a potom poputuje po šesti českých a osmi slovenských městech. „Na festivalu Cardinalová uvede svou retrospektivu a v závěru pražské části převezme cenu Kristián za přínos světové kinematografii. Zúčastní se i nočního představení, jehož výtěžek poputuje do Domu světla pro nemocné a AIDS," řekl zakladatel a ředitel Febiofestu Fero Fenič. Dalšími hosty budou francouzský režisér Claude Lelouch, německá herečka Julie Jentschová, která hraje v připravovaném Menzelově snímku Obsluhoval jsem anglického krále, a polský filmař Juliusz Machulski. Z USA přijede režisér Ivan Passer a také herec Christopher Mitchum. Ten uvede klasické hollywoodské snímky, v nichž hrál jeho otec Robert Mitchum.

Zemřela Jarmila Krulišová

Ve věku 83 let zemřela 27. ledna v Praze členka Národního divadla v Praze Jarmila Krulišová-Vejražková. Jarmila Krulišová se narodila 24. prosince 1922 v Jičíně. Absolvovala krátkodobá angažmá v ústeckém a mladoboleslavském divadle a v roce 1948 nastoupila do Národního divadla v Praze, kde působila čtyřicet let. Herectví Jarmily Krulišové-Vejražkové poznali i diváci televizních inscenací a posluchači rozhlasu. Od konce čtyřicátých let působila Jarmila Krulišová-Vejražková na Divadelní fakultě pražské AMU. Jejím mužem byl herec a režisér Vítězslav Vejražka.

(mk)

Pětadevadesáti let se dožil filmový scenárista a režisér Otakar Vávra

Dvě světové války a osm převratů napočítal ve svém životě Otakar Vávra a tvrdí, že celkem pětkrát zažil, jak se změnil životní styl. On sám ovšem vlastní styl nijak radikálně neměnil: vždy elegantní, bez viditelných emocí, strohý, ale korektní, za svým cílem pragmaticky směřující, vždy perfektně připravený na vše. Velkou část uplynulého století strávil velmi aktivně. Za všech okolností si věděl rady – a to je i důvod, proč si vedle oprávněného uznání vysloužil nemálo rovněž oprávněné kritiky.

Profesor nové české vlny

Jsou jen dva klíče k posouzení osobnosti tvůrce s tak obrovským potenciálem: jeho filmografie a jeho chování coby renomovaného umělce v různých dobách a proměnlivých politických souvislostech. Na vahách, které měří kvalitu filmů a Vávrův přínos této umělecké disciplíně, převáží znamínko plus. Z padesáti titulů, pod nimiž je podepsán jako režisér, je víc nesporně kvalitních děl než těch nepodařených. Ideologický Občan Brych, historicky zavádějící husitská trilogie (Jan Hus, Jan Žižka a Proti všem) a tendenční válečná trilogie (Dny zrady, Sokolovo a Osvobození Prahy) ani popisně edukativní Putování Jana Amose nepřebijí z uměleckého pohledu leckdy přelomové filmy, jako jsou Panenství, Filosofská historie, Cech panen kutnohorských, Pacientka dr. Hegla, Turbina, Rozina sebranec, Nezbedný bakalář, Předtucha, Krakatit, Zlatá reneta, Romance pro křídlovku, Kladivo na čarodějnice a mnoho dalších.

Pokud jde o charakter, výmluvný je fakt, že Vávrovi žáci, vesměs představitelé nové československé filmové vlny – Evald Schorm, Věra Chytilová, Jan Schmidt, Jiří Menzel, ale také třeba Emir Kusturica či Agnieszka Hollandová –, na svého učitele nedali dopustit. Zejména proto, že je naučil filmovému řemeslu a úctě k němu. Jiří Menzel říká, že je profesor Vávra naučil filmově myslet, přesně se vyjadřovat a ctít fakta a že v době, kdy byl film u nás většinou v rukou tvůrců pologramotných nebo v nejlepším případě lidí intuitivních, byl Vávra první, kdo se začal věnovat filmové profesi poučeně.

Podstatné je i to, že ač sám byl silná režisérská osobnost, nevychovával vlastní kopie, naopak prosadil, aby se jeho studenti rozvíjeli individuálně podle svého uměleckého naturelu. Většinou akceptují jeho pragmatičnost, která v těchto zeměpisných šířkách pomáhala přežít. Ale připouštějí, že v umění vycházet s vrchností se mu málokdo vyrovnal. Otakar Vávra zřejmě neměl zapotřebí zbavovat se konkurence podrazy. Ve všech dobách měl totiž dveře k těm, kteří rozhodovali, otevřené. Zkraje proto, že překvapil svou profesionální připraveností a cílevědomým směřováním. Později proto, že jako levicový umělec patřil k oporám a výkladní skříni režimu.

Ač původně studoval architekturu, velmi brzy si našel cestu k filmu a už prvním krátkým experimentálním filmem Světlo proniká tmou (1931, s Františkem Pilátem a bratrem Raimundem) ukázal své průkopnické filmové vidění. Od mládí se – nejprve v Brně, potom v Praze – pohyboval v umělecké společnosti, mezi levicovými intelektuály. Jeho bratr byl filmový publicista a Otakar Vávra ještě jako student architektury už s filmem rovněž vážně počítal: „Scénáře jsem psal v kavárně Metro, tam se scházela celá avantgarda: Karel Teige, Vítězslav Nezval, Emil Burian. Diskutovaly se tam všechny uměleckoteoretické otázky expresionismu, dadaismu, poetismu, surrealismu," vzpomíná Vávra na třicátá léta a také na to, že pracoval čtrnáct až šestnáct hodin denně.

Když uvážil, že jako architekt by se v době vrcholící hospodářské krize těžko prosadil, v pátém ročníku ze školy odešel, aby se naplno věnoval filmu. „Snažil jsem se usilovně prorazit provincionalismus českého filmu. Bylo to sice obtížné, protože staří rutinéři z němého filmu nechtěli nikoho mezi sebe pustit. Hledal jsem všechny cesty, kterými bych mohl proniknout, a věřil jsem s Vladislavem Vančurou a Vítězslavem Nezvalem, že český film může být také umění," píše ve vzpomínkové knize Podivný život režiséra. V roce 1933 se usadil v Praze, o rok později k sobě přestěhoval maminku – jak vzpomíná, už si to mohl dovolit.

Umění točit za každého politického počasí

Začínal sice jako scenárista, ale jen do roku 1940 natočil desítku filmů, vesměs adaptací literárních děl, v nichž se objevili herci kvalit Jiřiny Štěpničkové, Huga Haase či Rudolfa Hrušínského. Už v této první desítce je snímek, který přinesl československému filmu mezinárodní ocenění – Vávrův Cech panen kutnohorských získal v roce 1938 Zlatý pohár LUCE v Benátkách. Režisér si pro cenu zajel až o 64 let později, v roce 2002. Scénář podle hry Ladislava

Stroupežnického psal s Otakarem Vávrou představitel hlavní role renesančního frejíře Zdeněk Štěpánek.

K přednostem filmů Otakara Vávry patřil – vedle většinou skvěle zvládnuté formy – výběr látky. Jeho snímky jsou v jistém smyslu čítankou české literatury v obrazech. Dalším kladem je práce s vesměs výbornými herci. Vávra je hledal v divadlech a učil je projevu adekvátnímu pro filmový výraz. V jeho filmech figurují hvězdná jména – Adina Mandlová, Lída Baarová, Jiřina Štěpničková, Hana Vítová, Jiřina Šejbalová, Jan Pivec, Karel Höger, Marie Vášová, Josef Kemr, Rudolf Hrušínský, Jaromír Hanzlík, Jiří Bartoška, Radoslav Brzobohatý a spousta dalších i slovenských špičkových herců. Jako režisér dbal vždy na vysokou profesionalitu svých spolupracovníků – kameramanů, architektů, výtvarníků či skladatelů.

Je pravda, že pracoval za každého (politického) počasí. Za protektorátu však točil české filmy, a nikoli pro Němce, protahoval výrobu, aby udržel zaměstnané herce, kteří by jinak museli do říše.

Po válce nespěchal natáčet socialistické agitky. Vždy ale dokázal odhadnout, kdy se mu vyplatí ústupek, a udělal ho, vždycky šel tvrdě za svým. Nikdy se ze žádného důvodu nekál, ve svých vzpomínkách popisuje věcně situace, v nichž byl často aktivním hybatelem – například znárodňování kinematografie či několikeré politicky motivované reorganizace na Barrandově. Jeho život je stejně nejednoznačný jako doba, v níž jej prožívá. (Marta Švagrová)

Devadesátiny Jiřiny Steimarové

24. ledna 2006 oslavila herečka Jiřina Steimarová devadesát let. Rodokmen herečky Jiřiny Steimarové sahá až k řediteli Prozatímního divadla Kolárovi a jeho nemanželskému synovi – herci a principálovi Vendelínu Budilovi. Rodiči Jiřiny Steimarové byli herci Jiří Steimar a Annie Budilová.

Jiřina Steimarová v roce 1944 a 1966

Jiřina Steimarová měla zajímavý a ne vždy lehký život. Byla nadaná a krásná. Její první manželství se sochařem Jiřím Kodetem, v němž se narodil syn Jiří – populární herec, se rozpadlo. Poté se Jiřina Steimarová provdala za automobilového závodníka Jaroslava Juhana – s ním měla dvě dcery Julii (manažerka v zahraničí) a Evelynu (herečka). Jiřina Steimarová patřila mezi hvězdy Národního divadla. Toto místo však musela opustit poté, kdy její manžel Jaroslav Juhan v padesátých letech emigroval. V Národním divadle se Jiřina Steimarová poprvé objevila v roce 1933 v roli Lízy Doolitlové. Hrála také ve více než půlstovce filmů od Malostranských mušketýrů v roce 1932 až po Čas sluhů v roce 1989. Během třiceti let svého působení v lidových školách umění vychovala Jiřina Steimarová spoustu herců. (mk)

100 děl z Národní galerie

K 210. výročí svého založení vydala Národní galerie publikaci, která má název 100 děl z Národní galerie v Praze. Tato kniha obsahuje stovku atraktivních děl z 350 000 položek, které tato instituce spravuje. Reprezentují umělecké slohy od gotiky do padesátých let 20. století, a to jak českých, tak i zahraničních umělců, s výjimkou asijského umění. Podle slov ředitele Milana Knížáka: „Padesátými lety končí výběr proto, že jsme chtěli zahrnout do knihy díla, která jsou již pevně zakotvena v našem povědomí, o dílech druhé poloviny 20. století se nyní ještě diskutuje, vedou se o nich spory." Publikace má velmi atraktivní úpravu, je zasazena v dřevěném rámu a vytváří dojem obrazu. Vyšla v české, francouzské a anglické verzi. Národní galerie v Praze plánuje vydaní brožované verze ve všech třech jazycích. (mk)

Čeští výtvarníci v nové publikaci

Pod názvem České ateliéry vyšla ve vydavatelství Art obsáhlá kniha, která představuje 71 současných českých výtvarníků. Čtenář má tak možnost na více než pěti stech stranách sledovat životní dráhu, tvorbu i osobní vyznání umělců, kteří tvoří podstatnou reprezentaci českého umění 20. a počátku 21. století. Výběr umělců v publikaci České ateliéry je řazen podle roku jejich narození. Zahajuje ho Zdeněk Sýkora (1920), následuje Jitka Válová, Věra Janoušková, Karel Malich, Stanislav Kolíbal, Adriena Šimotová nebo Olbram Zoubek. Nejmladším a posledním v této řadě je Jakub Špaňhel (1976) – ten uzavírá skupinu výtvarníků, kteří se narodili od druhé poloviny šedesátých let minulého století. Mezi těmito umělci má své místo velmi silná generace umělců studujících a tvořících z velké části v minulém století. Díky této skutečnosti zaznamenala jejich tvorba výrazný odraz české reality v jejích nejrůznějších proměnách. V Českých ateliérech se objevují v pravidelných intervalech medailony jednotlivých výtvarníků a populárně psané texty více než třiceti předních teoreti-

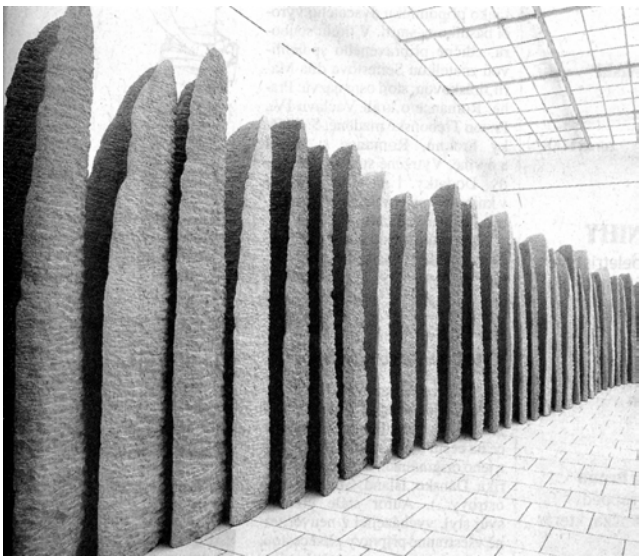

Instalace Jasana Zoubka z roku 2001

ků i dalších autorů jsou doplněny 226 barevnými reprodukcemi z děl prezentovaných umělců. Pro účely publikace byla také vytvořena ojedinělá kolekce 283 černobílých fotografií – portrétů uměleckých osobností a pohledů do prostředí, v němž tvoří svá díla. Autorkou této kolekce je Gabina Fárová, která ji pořídila v uplynulých dvou letech. Publikace České ateliéry by mohla díky svému obsahu být vyhledávanou příručkou poskytující informace o autorech a zároveň podávat přehled reprodukcí současného českého umění v oblasti malby, grafiky i plastiky. (mk)

Výstava Václava Fialy

Galerie umění v Karlových Varech před nedávnem zpřístupnila veřejnosti výstavu z díla sochaře Václava Fialy. Expozice zahrnovala objekty ze dřeva a kamene, plastiky z oceli i monochromní monumentální kresby a malbu. Tvorbu z poslední dekády minulého století zastupovaly například monumentální Stély, objekty ze dřeva dominovaly expozici v přízemí galerie a prostorové práce byly doplněny velkoformátovým triptychem Sen pozdě k ránu. Obě části výstavy byly spojeny železným objektem Dvojitá brána a instalací barevných kreseb-objektů z cyklů Americké kresby a Konstrukce ve výkladních galeriích. (mk)

Zemřel Vladislav Moulis

10. ledna zemřel v Praze ve věku 74 let historik Vladislav Moulis. Mezi hlavní témata zájmu Vladislava Moulise patřila začátkem šedesátých let expanze nacistického Německa a protinacistický odboj. Nucená přestávka, která nastala díky tehdejšímu politickému klimatu, trvala pro tohoto historika až do začátku devadesátých let. Poté se zaměřil na dějiny Sovětského svazu a československo-sovětské vztahy. Základ budoucího zlatého fondu české historiografie přelomu tisíciletí tvoří Moulisova díla Podivné spojenectví, Běsové ruské revoluce nebo jeho vklad do Dějin Sovětského svazu a Dějin Ruska. Dílo historika Vladislava Moulise patřilo mezi průkopnické, protože se zabývalo odkrýváním a poznáváním doby, na kterou by mnozí spíše rádi zapomněli, neboť byli jejími spolustrůjci. (mk)

Byly vystaveny tisky Krylových

V Malé galerii muzea Kroměřížska byla 24. ledna zahájena výstava tisků z dílny známé tiskařské rodiny Krylových, ze které pocházel básník a písničkář Karel Kryl. Výstava představuje soukromé i příležitostné tisky, ale především knihy tištěné pro Josefa Floriana a vydavatelství ve Staré Říši, pro Jakuba Demla, Ludvíka Bradáče, Aventinum Otakara Štorcha-Mariena, pro edici Atlantis, Hyperion, Odeon, Magnificat a řadu dalších. Známá jména jako František Bílek, Cyril Bouda, Josef Čapek, Josef Váchal nebo Karel Teige patří umělcům, kteří jednotlivé knihy upravili nebo byli autory doprovodných ilustrací v originálních grafických technikách.

Na výstavě, které nese název Nevšední zásluhy tiskařské rodiny Krylů o českou bibliofilii, se spolu s muzeem Kroměřížska podílel i Kruh přátel výtvarného umění Maxe Švabinského. (mk)

Čeští výtvarníci v Bergamu

V italské provincii Bergamo – partnerském regionu Plzeňského kraje – se před nedávnem konala mezinárodní výstava kreseb Bienále. Vedle padesáti kreseb českých umělců se na ni představili také dva místní výtvarníci. Mezinárodní bienále kresby se stalo ve střední Evropě i v České republice tradicí. V Plzni se pořádá každý sudý rok – vzniklo zde v roce 1996 z iniciativy Unie výtvarných umělců plzeňské oblasti. (mk)

NaturAlia

Před časem se konala v kavárně Francouzského institutu v Praze a na zámku v Třebešicích výstava pod názvem NaturAlia. Když kurátoři z několika zemí dostali nabídku na zmapování bohatých uměleckých sbírek východní Francie a možnost sestavení si z nich vlastní expozice, výsledkem práce pražské galerie Futura ve spolupráci s Francouzským institutem byla výstava NaturAlia. Na této expozici nečekaly návštěvníky barevně veselé květinové vzory nebo poklidná domácí mystika lesních zákoutí, ale příroda ve své drsné a nehostinné podobě, zpustošená a opuštěná – odcizená. Masový vrah Pascal Berier provrtává kaktusy, máčí hlavy růží v louhu a buší do chryzantém kladivem, Hamish Fulton pozoruje nedozírné prostory ve vnitrozemí Austrálie hadíma očima fotografa a umělec a geograf David Renaud dostal v rámci tohoto projektu příležitost k vytvoření díla pro zámek v Třebešicích u Kutné Hory. Tento francouzský umělec vydává své vlastní mapy, které se na první pohled žádným způsobem neliší od běžných turistických průvodců – v roce 2000 však zmapoval zcela ojedinělým způsobem například ústí Seiny, v roce 2002 stejně tak turisticky nevděčné plochy ledovce a v roce 2003 v rámci této série lokalizoval čtverec písečné plochy Sahary bez jediného záchytného bodu, bez jediného jména, bez cesty a bez lidí. (mk)

Monografie Evy Jiřičné

Koncem loňského roku vyšla v nakladatelství Prostor – architektura, interiér, design, o. p. s. anglicko-česká monografie Práce Evy Jiřičné. Publikace představuje osobnost a dílo proslulé architektky českého původu, která již více než třicet let žije v Londýně.

V knize je vybráno z její tvorby 39 uskutečněných projektů a návrhů zachycených ve více než 250 fotografiích a kresbách. Úvodní studie od Petra Kratochvíla s názvem Poetický minimalismus Evy Jiřičné se snaží o analýzu a popis jednotlivých aspektů a poloh rozsáhlého díla této architektky. Tvorba Jiřičné je ojedinělá a náročná a je vázána ke specifickému kulturnímu a sociálnímu prostředí Londýna. A právě zde a nikde jinde se podařilo této architektce rozvinout svůj osobní styl – to se týká především proslulých schodišť, stěžejních znaků jejího umění. Jedná se o interiéry luxusních obchodů, kancelářských prostor, hotelů a obytných interiérů, které vzbudily pozornost v celém světě.

V devadesátých letech se Eva Jiřičná zaměřila také na Prahu. Do současné doby zde realizovala šest projektů, například hotel v Rybné ulici, potom rekonstrukci kostela sv. Anny a k nejznámějším patří její oranžerie na Pražském

hradě – elegantní skleněný pavilon (pro zajímavost lze uvést, že jde o jeden z prvních příkladů čisté architektury high-tech, jež se zrodila právě v Londýně).

Publikace obsahuje rozhovor Evy Jiřičné s britským architektem Peterem Cookem, který přibližuje profesionální a myšlenkovou cestu, kterou tato česká architektka v Anglii prošla, aby posléze nalezla specifické pole své působnosti.

V knize Práce Evy Jiřičné jsou především obrazy, které dokumentují svébytný architektonický a designérský projev architektky Jiřičné. (mk)

Byla udělena Cena Vladimíra Boudníka

Cenu Vladimíra Boudníka za rok 2005 obdržela Jaroslava Severová, jejíž práce jsou do 9. března vystaveny Clam-Gallasově paláci. Návštěvníci této expozice mají současně možnost zhlédnout nejlepší práce oceněné v soutěži Grafika roku. Ve dvanáctém ročníku soutěže byly uděleny i dvě výjimečné ceny poroty, a to Jitce Válové a Květě Pacovské. Cena Vladimíra Boudníka se uděluje výtvarníkům za „významný grafický přínos přesahující hranice tradičního vymezení grafiky". Doposud se stali držiteli této ceny například Dalibor Chatrný, Alena Kučerová, Květa Pacovská, Michal Cihlář nebo Marie Blabolilová. (mk)

Zemřel Miroslav Houra

Ve věku nedožitých 73 zemřel v Ústí nad Labem výtvarník Miroslav Houra. Miroslav Houra obohatil české výtvarné umění figurálními kompozicemi, architekturou, ale také goblény a bohatou tvorbou exlibris. K jeho nejznámějším dílům patří mozaika na 400 metrech čtverečních, kterou vytvořil v roce 1985 v centru Ústí nad Labem. Tato mozaika je největší v Evropě. (mk)

Snímek o Boženě Němcové

Před časem byl v pražském kině Ponrepo promítnut v české premiéře snímek německé režisérky Dagmar Knopfelové Této noci hvězdy nevyšly. Ve filmu, který vypráví o životě Boženy Němcové, vytvořila hlavní roli Corinna Harfouchová (známá jako paní Goebbelsová z Pádu Třetí říše). Další postavy ztvárnili převážně čeští herci: Bolek Polívka, Petr Forman, Ondřej Vetchý, Anna Polívková nebo Libuše Geprtová. Režisérka Knopfelové ve svém snímku představila Boženu Němcovou nejen jako spisovatelku, ale především jako jednu z prvních samostatných a svobodně smýšlejících žen evropské inteligence 19. století. (mk)

Zemřela Jarmila Kolárová

Ve věku nedožitých 87 let zemřela v Praze spisovatelka, scenáristka a autorka socialistickorealistických próz s morální a společenskopolitickou problematikou, Jarmila Kolárová. Jarmila Kolárová se narodila 24. srpna 1919 v Praze. V šedesátých letech pracovala v Československé televizi jako redaktorka a poté v sedmdesátých letech jako dramaturgyně ve Filmovém studiu Barrandov. Jarmila Kolárová psala během svého života také divadelní a televizní hry, filmové scénáře, reportáže, fejetony a povídky. K jejím nejznámějším dílům patří knihy Holky z porcelánu a Léto s kovbojem, které byly obě filmově zpracovány. Kolárová je také autorkou knihy Démantová spona, která pojednává o platonickém vztahu spisovatelů Karolíny Světlé a Jana Nerudy. Jarmila Kolárová byla oceněna několika literárními cenami, mezinárodní Grand Prix za televizní tvorbu nebo Státní cenou za film. (mk)

Byla udělena Cena Karla Čapka

Cena Karla Čapka pro rok 2006 byla předána prozaikovi, scénáristovi a předsedovi Českého centra Mezinárodního PEN klubu Jiřímu Stránskému.

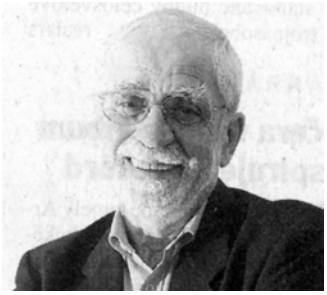

Jiří Stránský

Jiří Stránský získal toto ocenění „za prozaické, scenáristické a publicistické úsilí o zachování historické paměti, za vytrvalé prosazování a obranu demokratických hodnot i za čapkovský apel na osobní svědomí". České centrum Mezinárodního PEN klubu uděluje tuto cenu každý sudý rok. (mk)

Světlo mého života

V únoru se na Novoměstské radnici v Praze konala výstava nazvaná Světlo mého života 2005. Již v pátém ročníku se na této výstavě představily fotografie pořízené dětmi – pacienty pražské motolské nemocnice. Organizátory této akce byli Aleš Kysela a jeho žena Iveta Kučerová, kteří se vedle svojí práce již řadu let věnují v areálu motolské nemocnice provozu interaktivního domu. Toto sdružení má za úkol pomoci těžce nemocným dětem zlepšit jejich psychickou kondici vhodnou tvůrčí činností.

Fotografickou výstavou vyvrcholilo celoroční úsilí mnoha dobrovolníků, kteří se takto snažili motivovat dětské pacienty léčící se na klinice dětské onkologie a hematologie. Expozice obsahovala velkoformátové fotografie,

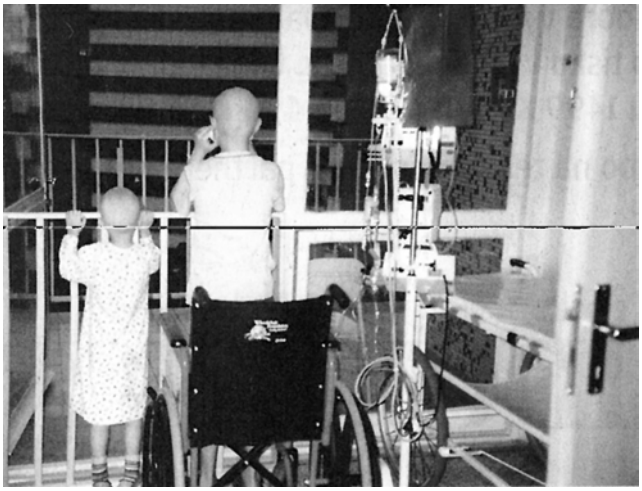

Světlo mého života, fotografie Michaela Nového

které vypovídaly o životě kliniky očima dětských pacientů. Odborným patronem projektu byl fotograf Jindřich Štreit, který se ho zúčastnil se svými studenty. S fotografickým projektem Světlo mého života byli v roce 2004 s úspěchem

seznámeni účastníci celosvětového kongresu mezinárodní společnosti pro dětskou onkologii SIOP v Norsku. Na jeho základě vznikl fotografický den (15. únor 2005), při němž dětští pacienti s nádorovým onemocněním na celém světě zaznamenávali prostřednictvím fotoaparátu svoje zážitky. Jejich práce byly v loňském roce představeny na celosvětovém onkologickém kongresu v kanadském Vancouveru. *(mk)*

Výstava díla malíře Františka Ženíška ve Valdštejnské jízdárně

Valdštejnská jízdárna patří do areálu Valdštejnského paláce, který v roce 1996 dostal do užívání Senát. Jako vlastník se o daný objekt stará, nicméně o realizaci výstavního programu požádal Národní galerii v Praze, které budovu pronajal a která zde požádá výstavy, sděluje časopis Senát. V prosinci minulého roku byla ve Valdštejnské jízdárně otevřena výstava s názvem František Ženíšek (1849-1914). Přehlídka celoživotního díla malíře F. Ženíška byla připravena pod záštitou předsedy Senátu MUDr. Přemysla Sobotky. Autorkou výstavy a následujícího redakčně zkráceného průvodního slova je PhDr. Naděžda Blažíčková-Hovorová, ředitelka Sbírky umění 19. století NG v Praze.

František Ženíšek patří k představitelům poslední generace „vlasteneckých umělců", která se do dějin českého výtvarného umění zapsala zejména výzdobou Národního divadla a Národního muzea, nadšenou interpretací národně buditelských idejí, tak příznačných pro 19. století a málo chápaných v dobách pozdějších. V listopadu 2006 uplyne devadesát let od Ženíškova úmrtí. K tomuto výročí připravila Národní galerie v Praze v předstihu monografickou výstavu a publikaci, která se snaží poprvé sestavit chronologickou řadu jeho děl od doby, kdy se sotva třicetiletý umělec, jen krátce po ukončení akademických studií, stal v souvislosti s výzdobou Národního divadla rázem slavným a uznávaným malířem.

Syn zámožné pražské kupecké rodiny absolvoval na přání rodičů reálku a zároveň se soukromě učil základům malířství u Karla Javůrka. Studoval nejprve u Eduarda Engertha na Akademii v Praze a později na Akademii ve Vídni. Po návratu pokračoval ve studiu u Josefa Matyáše Trenkwalda a Jana Sweertse. Roku 1875 odešel přes Vídeň do Belgie, kde s Bohumírem Roubalíkem maloval podle Sweertsových návrhů nástěnné obrazy v sále městské radnice v Courtray a kde ho ovlivnila historická malba belgické školy. V letech 1875-1877 s Josefem Tulkou a Maxem Pirnerem prováděl podle Trenkwaldových skic kartony pro okna Votivního kostela ve Vídni. Roku 1877 měl v Praze společný ateliér s Antonínem Chittussim. V následujícím roce navštívil Paříž a rok poté s Mikolášem Alšem Itálii. Po návratu začala práce na soutěžních návrzích pro Národní divadlo a na jejich realizaci. V roce 1884 pobýval společně s Josefem Šebestiánem Daubkem, přítelem a hlavním objednavatelem jeho obrazů, v Holandsku. V letech 1885-1896 byl členem profesorského sboru pražské Uměleckoprůmyslové školy (s Jakubem Schikanederem jako asistentem) a v letech 1896-1915 vyučoval na pražské Akademii.

Ženíšek byl vyhledávaným portrétistou a podobizny tvoří podstatnou část jeho celé tvorby. Díky jeho portrétnímu umění zůstala pro naši generaci zachována početná řada podob význačných osobností, ale také i atmosféra

František Ženíšek: *Autoportrét*

a životní styl společnosti Prahy na konci 19. století. Z podnětu výše zmíněného velkoprůmyslníka a přítele Ženíška Daubka a na jeho objednávku vznikly nejznámější obrazy jako Přemysl Oráč, Oldřich a Božena (viz obálku časopisu KLUB) nebo Adamité.

Ženíšek vynikal také jako autor historické a alegorické figurální malby, která v osmdesátých a devadesátých letech 19. století sehrála významnou úlohu v celém evropském malířství (např. výzdoba soukromého salonního jídelního vozu nového dvorního vlaku císaře Františka Josefa, vitráže pro okna kostela sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně nebo výzdoba Grégrova sálu Obecního domu).

Výstavu, která trvá do 2. dubna 2006, můžete navštívit denně kromě pondělí od 10:00 do 18:00 hodin.

Zemřel Pavel Janský

Krátce po svých 70. narozeninách zemřel v Praze básník Pavel Janský. Jeho jméno je často připomínáno především v souvislosti s jeho otcem, který byl v meziválečném období autor mnoha divadelních referátů a spisovatel.

Pavel Janský prošel komunistickým lágrem a byl nasazen do fabriky. Koncem padesátých let nalezl částečně svoje působiště v nakladatelstvích a také v divadelním světě. Začal také opožděně docházet na vysokoškolská studia na pražské filmové fakultě. Poprvé uveřejnil své verše časopisecky v roce 1963 a knižně pod názvem Hlavou dolů v roce 1967. Další sbírka Pavla Janského, Údolí tekutých písků, však vyšla již jen v samizdatu a později v mnichovském nakladatelství PmD. Byl jedním z prvních signatářů Charty 77. Teprve v loňském roce byl v nakladatelství Torst vydán úplný soubor půlstoletého díla tohoto básníka, který byl jednou z nejmladších českých literárních osobností, majících na svém kontě trpkou zkušenost z komunistických věznic počátku padesátých let. *(mk)*

Chystají se oslavy Sigmunda Freuda

V letošním roce uplyne 150 let od narození světoznámého vědce, zakladatele psychoanalýzy Sigmunda Freuda. V severomoravském Příboře jsou velké květnové oslavy plánovány důsledně. Záštitu nad plánovaným otevřením Freudova rodného domu převzal prezident Václav Klaus. Do dubna proběhne rekonstrukce, která vrátí tomuto objektu podobu, kterou měl před 150 lety. Přestože Freud strávil v Příboře jen první tři roky života a pak ho navštívil jednou jako student z Vídně, hodlá městské zastupitelstvo Freuda a Příbor maximálně zpopularizovat. Památka na Freuda se již teď stává nepřehlédnutelnou, centrální náměstí nese jméno slavného rodáka a také množství suvenýrů s jeho portrétem připomene turistům toto výročí.

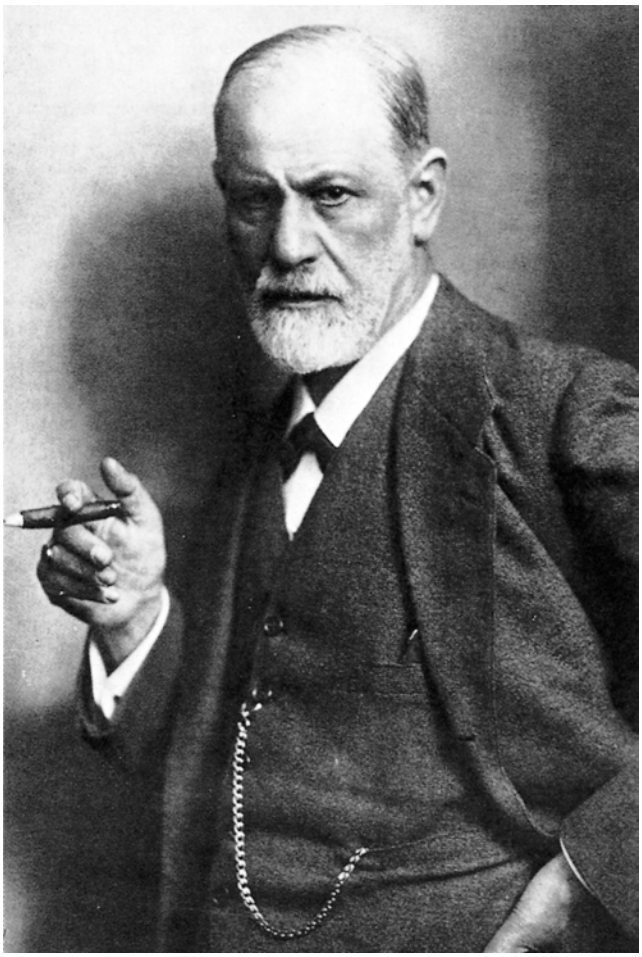

Sigmund Freud

Vztah Sigmunda Freuda k jeho rodišti nejlépe charakterizuje dopis, který napsal již jako pětasedmdesátiletý, v roce 1931, tehdejšímu starostovi: „Hluboce ve mně zůstalo ukryto to příborské šťastné dítě, prvorozenec mladé matky, jenž přijal z tohoto ovzduší a z této půdy nesmazatelné dojmy." *(mk)*

Uměleckou skupinu Šmidrové připomíná výstava v galerii Atrium v Praze

České umění padesátých let máme spojené s nevtipným socialistickým realismem, perzekucí tvůrců jiného uměleckého názoru a ochromeným společenským životem. Padesátá léta jsou – zřejmě právě proto – dobou, kdy někteří mladí výtvarníci a muzikanti „šmidrovali" – bavili se po svém a oficiálnímu umění navzdory. „Jednou šmidrou, šmidrou navždycky" – s tímto podtitulem připomíná výstava v Atriu tvorbu Karla Nepraše, Jana Koblasy, Bedřicha Dlouhého, Jána Vožnianského, zástupců uměleckého sdružení, které začínalo koncem padesátých let jako společná zábava a balancovalo na hraně umění a recese. Mezi výtvarníky byl i začínající dirigent Libor Pešek. Samozřejmě, současník se zeptá, proč se umělci začali říkat právě šmidrové. Libor Pešek vysvětluje: „To je ta postava od Kašpárka, protože všichni jsme se nebrali vážně a byla to všechno taková křečovitá legrace, tak myslím, že ten Šmidra, což byl policajt z Kašpárkových her, že byl praotcem toho jména. My jsme se všichni poprvé scházeli na AVU, kam jsem chodili všichni na vojnu. To byla taková ta AMU-AVU vojna a tam jsme se seznamovali. Béda Dlouhý, Karel Nepraš, Koblasa, Pištěk a samozřejmě jsme měli roupy a vzniklo z toho nádherný šmidří hnutí, jehož já jsem byl taky účasten. Klusák, Komorous za nás hudebníky. Pak už samozřejmě výtvarníci zůstali sami a my jsme šli každej svou cestou."

A existuje taky nějaká šmidří hudba? – Libor Pešek: „Tady máme Tondu Kryla... Hovoříme pro Český rozhlas o šmidří hudbě, tak to jseš ty pravej..." – Antonín Kryl: „Škoda, žes nebyl na Malých Vánocích, těšil jsem se, že tam budeš, dával jsem Humoresku na housle s banjem. Libore, to jsi ještě neslyšel...! Šmidří hudba, to se nedá popisovat, to byli kluci, kteří neuměli moc hrát na nic, neuměli noty, ale když se sešli, tak zahráli takové skladby, do kterých by se nepustil ani Libor s filharmonií. Ale nejlepší bylo, že ono to nějak dopadalo, ono to nějak znělo."

Mezi vedlejší produkty šmidřího hnutí patřily skupiny Palety vlasti a Grafičanka. Ta existuje dodnes, značně se vyhrála a takto pozdravila na jiné nedávno zahájené výstavě výtvarníky Hollaru.

Výstava v Atriu má podtitul Jednou šmidrou, šmidrou navždycky. Znamená to, že kdo přišel s tímto sdružením do styku, nese si jeho vliv i později? – Hovoří Věra Jirousová. „Já jsem o tom přesvědčena. U Bedřicha Dlouhého když se podíváme na jeho nejstarší obrazy i na novější, ve všech je tenhle moment, který roztáčí imaginaci. Ty obrazy nejsou takové, aby je někdo luštil, to nejsou skrývačky, to je prostě čistá reflexe a ta věc se prostě ukáže najednou. A ukáže se samozřejmě v interakci s tím, kdo se na ně dívá." Jan Koblasa se ale od toho šmidrovství hodně vzdálil ve své pozdější tvorbě. „Já si právě myslím, že pro každého z nich mělo to šmidrovství určitý význam. A pro každého jiný. Koblasa od šmidrování utekl k informelu a k Mikuláši Medkovi, měl zájem ponořit se do existenciálnějšího umění a byla to velice důležitá kapitola jeho díla. A to, že se zase v Německu a zřejmě i v kontaktu se studenty vrací k šmidrovskému humoru, k recesím, to je trvalá červená nit, která tím dílem prochází. A stejně je to i u Karla Nepraše, u něhož ten šmidrovský prvek potom inicioval tu širší aktivitu, když byli s Honzou Steklíkem ředitelé křižovnické školy čistého humoru bez vtipu, kde v kolektivu po hospodách většinou nebo na nějakých výletech, to byly věci, které spadají do oboru umění akce, happeningu, events. Oni trvali na tom, že umění není jenom to, na co se chodíme dívat do galerie, ale že je daleko víc spojeno s každodenností a se životem."

(Vilém Faltýnek – Český rozhlas, zkráceno)

ZE SVĚTA HUDBY

Stálá výstava o Gustavu Mahlerovi

V Domě Gustava Mahlera ve Znojemské ulici v Jihlavě bude od začátku turistické sezóny umístěna nová, stálá výstavní expozice věnovaná skladateli Gustavu Mahlerovi. V domě ve Znojemské ulici žil Gustav Mahler s rodiči až do svých patnácti let. Dům prošel náročnou rekonstrukcí a v roce 2000 byl opět uveden do provozu. Podle předběžných plánů by se Jihlava v příštích letech měla stát centrem oslav mahlerovských výročí: v roce 2010 uplyne 150 let od skladatelova narození a o rok později 100. výročí jeho úmrtí. Do této doby by měl být na místě dnešní tržnice vybudován park Gustava Mahlera se skladatelovou sochou. *(mk)*

Jubilejní koncert brněnské filharmonie

Filharmonie Brno excelovala, píše Martin Flašar v deníku Lidových novin. Vynikající výkon podala pod taktovkou dirigenta Martina Turnovského Filharmonie Brno na jubilejním koncertě v Brně. Své padesáté výročí orchestr oslavil už druhým retrospektivním koncertem, který se konal na den přesně jako ten první a se stejným programem.

V průběhu slavnostního večera zazněla předehra ke Smetanově Libuši, Taras Bulba Leoše Janáčka a na závěr 9. symfonie Antonína Dvořáka. Brněnští filharmonikové v čele se svým nejstarším dirigentem předvedli strhující interpretaci notoricky známých skladeb. Bezmála osmdesátiletý Turnovský dirigoval celý večer (zpaměti!) a svým vitálním projevem udržel orchestr i posluchače v napětí až do konce koncertu. Taras Bulba byl v jeho podání uměřený a pečlivě podaný, zatímco Dvořákova Devátá velmi svěží až taneční. Dokonce druhá věta Largo nepostrádala tah a hybnost. Obrovské charisma i zkušenosti dirigenta světových orchestrů inspirovaly filharmonii k soustředěné hře, kterou byla radost poslouchat. V průběhu koncertu byla z rukou primátora města Brna Richarda Svobody a náměstka ministra kultury Petra Koutného předána ocenění bývalým i současným členům Filharmonie Brno za zásluhy. Mezi oceněnými byli mimo jiné dirigenti Martin Turnovský, Otakar Trhlík (in memoriam), Petr Vronský nebo současný dramaturg Jiří Beneš.

Poznámka redakce: Těšíme ze zaslouženého úspěchu našeho prvního místopředsedy Kulturního Klubu a upřímně mu gratulujeme k ocenění. Přejeme panu dirigentovi Turnovskému ještě mnoho další stejně úspěšných koncertů. Výbor a redakce

Dialog

Písničkář Jan Burian vydává Dvojalbum Dívčí válka, na němž hostuje Hana Hegerová, Ester Kočičková nebo Ivana Chýlková. Jako aranžér měl na desce hlavní slovo jeho starší syn Jan. Mladší Jiří na otcově desce hraje a zpívá, většinu času ale posledních deset let věnuje své kapele Southpaw, kde vystupuje pod jménem Gregory Finn.

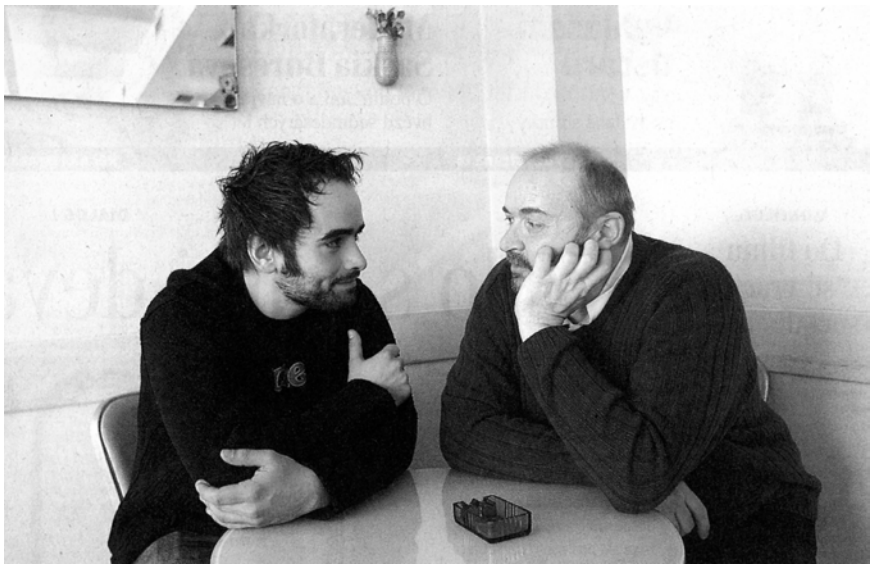

Na žádost o rozhovor s dvojicí otec – syn mi otec odpověděl, že mu to přijde poněkud bulvární. V jakém smyslu?

Jan: *Já jsem možná v tomto směru trochu přecitlivělý. Vždycky jsem si říkal, že člověk by si měl svou cestu prošlapat sám, a štvalo mě, když mě dávali do souvislosti s mým tatínkem. Za komunismu jsem se k němu veřejně nehlásil a teď se k němu hlásím jen proto, že je to nevýhodné. Přitom mám tatínka rád a vážím si ho.*

V čem je nevýhodné být synem slavného divadelního režiséra E. F. Buriana?

Jan: *Chtěl jsem být na scéně sám za sebe, ale zároveň jsem se bál, aby si někdo nemyslel, že jsem taky komunista, jako byl on. Občas se ale na něj někdo z diváků zeptal a pak docházelo k bizarním situacím, když mě třeba v roce 1989 nějaký pán v Hranicích na Moravě udal za to, že prý jsem na jevišti mluvil špatně o svém otci. Já jsem samozřejmě nemluvil špatně o otci, ale o jeho komunistickém přesvědčení. Ale než mluvit o tom, s kým jsem příbuzný, raději bych se bavil o svojí práci.*

Určitě na to dojde. Jiří, proto jste si zvolil pseudonym Gregory Finn, aby vás nespojovali se známým otcem?

Jiří: *Taky trochu. Už když jsme si s bratrem založili v dětství kapelu, tak o ní jako první na rádiu řekli, že je to klan Burianů. Brácha už vystřídal několik pseudonymů a já už jsem od počátku Southpaw Gregory Finn. Ale když občas hraju s tátou, tak jsem Jiří Burian.*

Všichni tři Burianové jste podepsaní pod albem Dívčí válka. *Kde byl počátek rozhodnutí udělat tematickou desku o ženách?*

Jan: *Výtvarník Dušan Šoltys mi jednou řekl, že bych měl udělat desku z písniček o ženách a myslel tím z mých starých songů. Mně se to zalíbilo, ale začal jsem psát nové. K něčemu jsem dospěl a začal o tom intuitivním způsobem psát. Za tři měsíce tu najednou*

bylo dvacet písniček a já jsem se jen divil, jak se vlastně psaly samy.

Vy jste kdysi zůstal doma na čas sám s malými dcerami, a také často cestujete do Skandinávie, kde jsou ženy přeci jen emancipovanější. Nebyly tohle počátky tematické desky?

Jan: *Několikatýdenní praxe v roli ženy na mateřské dovolené tomu určitě pomohla, podíval jsem se na věci trochu z jiného úhlu. Ale jsem vychovaný matkou, byli jsme sami, a díky tomu mám asi blízko k ženskému nazírání na svět. Těch devatenáct žen, které jsem si teď vymyslel, se mnou vlastně poslední dva roky žilo. Bylo to pro mě něco nového, protože jsem si až do té doby žádné postavy nevymýšlel. I při natáčení jsme o nich mluvili skoro jako o skutečně žijících lidech. Seděli jsme třeba s mým druhým synem Honzou v hospodě a počítali nahlas ženské, které už jsme měli natočené. Madlu, Jarmilu, Evu, Emu... A z pohledu okolo sedících hostů nám najednou došlo, že nejspíš vypadáme jako nějací šílení obchodníci s bílým masem...*

Jiří, když jste slyšel tátovy ženské portréty, bylo vám jeho vidění žen blízké?

Jiří: *Já si myslím, že táta má na ženy naprosto čerstvý a svěží pohled, i když mu je po padesátce. Naopak, nacházím v jeho textech věci, se kterými se můžu ztotožnit.*

V roce 1987 napsal Jan Burian esej Proč už nechci být folkařem, *o pár let později se zas začalo tvrdit, že folkoví písničkáři těžce hledají nové téma. Jak je to s vámi dnes, cítíte se být folkařem?*

Jan: *Víte, ono slovo folk je vlastně ošklivé. Ani nevím, kde se tu vzalo, zní to, jako když chcete sfouknout svíčku, zkuste si to... Přišla s ním až druhá generace písničkářů, kterou jsem zažil. Tou první byl Šafrán, tam o nějakém folku nepadlo ani slovo, byli jsme písničkáři. Jednu dobu se to seskupení dokonce jmenovalo Tyjátr písničkářů. Potom přišla nová vlna zpěváků a ti se z podivných důvodů začali označovat jako folkaři. Z toho označení se zároveň vytvořil jakýsi předpis, co všechno folk je a co není, na jaký nástroj můžete hrát a který publikum na jevišti nesnese. Ale na umění je přece nejúžasnější ta svoboda, že si v něm jako v jedné z mála oblastí lidských činností můžete dělat, co chcete. Kromě v umění pak snad už jen ve spánku... Navíc v té době začínalo už být zjevné, že ten takzvaný folk propadá děsivé komercionalizaci. Řada lidí tenkrát moje prohlášení nejspíš pochopila tak, že už nechci hrát na akustické nástroje, což bylo samozřejmě směšné a svědčilo to jen o jejich zahleděnosti do sebe.*

Je podle vás něco na tvrzení, že folkaři po roce 1989 téma ztratili?

Jan: *Nevím, já ho nikdy neztratil. Ale možná jsem žádné téma ani neměl. Vždycky jsem zpíval o tom, co jsem považoval za důležité – o lásce, o stárnutí, o práci, o vnitřním světě... Mám pocit, že postavení písničkáře bylo tenkrát nenormální a teď že je v pořádku. Nejsme tu přece od toho, abychom nahrazovali práci novinářů. Kdysi za minulého režimu jsme to tak trochu a opatrně dělali, ale teď už nemusíme a můžeme se věnovat hlubším a nadčasovějším tématům.*

Jiří, jednou z hlavních zbraní vašeho otce je slovo, text. Vy jste už od začátku se Southpaw zpívali anglicky, čímž se doma této zbraně vzdáváte.

Jiří: *Zajímalo by mě, proč si to myslíte...*

Řekl bych, že můžete být v cizím jazyce zlověstný, vtipný nebo přímo komický, ale nikdy nebudete přesný. Nevadí vám to?

Jiří: *Nejdůležitější léta dospívání jsem strávil v anglicky mluvící zemi. Vyrůstal jsem na zpěvákovi Morrisseym, který mi hodně pomohl. Začal jsem psát anglicky, je to pro mě přirozené. Nedokážu psát česky, nedokážu ani české věci zpívat, přijde mi to ode mě komické. Neříkám, že to v budoucnosti neudělám, ale vezměte si třeba Skandinávce zpívající anglicky, takovou Björk nebo dánské Mew. Já prostě angličtinu nevidím jako handicap. K naší hudbě se angličtina hodí nejvíc, jako italština k opeře. Navíc, každý inteligentní člověk v dnešní době mluví anglicky a já nemám v úmyslu oslovovat jen české posluchače, rozumíte mi? Chápu, že tím opomíjením někomu češtinu haním, ale mně se líbí, když to v češtině někomu jde. Neustále o tom s tátou diskutujeme...*

Zrovna jsem se ho chtěl zeptat, co si myslí on.

Jan: *Já si myslím, že kdyby zpívali česky, tak jsou na tom na naší scéně líp. Jejich muzika je zajímavá, nápaditá a někdy – hlavně na koncertech – strhující. Schází mi na tom už jen ta čeština.*

Je to generační věc?

Jan: *Doufám, že není. Věřím na budoucnost češtiny nejen na tomhle malém pískovišti. Věřím na písničku jako tradiční žánr, že bude potřeba, aby si děti zpívaly spíš Ovčáci čtveráci než Love Me Do. Globalizace na jedné straně národní kultury atakuje, ale na druhé díky tomuto tlaku vznikají v každé z nich krásné a originální věci. Mně se zdá, že by se Southpaw nemuseli bát zpívat česky. Když Jiřík zpívá česky na mojí desce, nepoznáte, že na to není zvyklý. Možná je to otázka určitého zrání – když člověk má na to, aby dělal v dobrém slova smyslu hitové písničky, asi by chtěl rovnou do Anglie nebo do Irska. Časem mu dojde, že jeho místo je tady, ale chvilku to trvá. Oni k tomu snad dospějí a budou nás pak okouzlovat svými vtipy. Když si totiž ty jejich texty přeložíte, jsou vtipné. Není to psané anglicky ze zoufalství.*

Southpaw vydávají nové album na vlastní značce. Váš otec před nedávnem prohlásil, že kopírování hudbu nezabíjí, naopak ji udržuje naživu. Souhlasíte s ním jako vydavatel?

Jan: *Vy jste na nás ale zlej, vy nás chcete rozhádat...*

Jiří: *Já s tátou naprosto souhlasím, i když jsem ho zpočátku úplně nechápal, protože mám kamarády, kteří vydávají desky nebo časopisy. Ale došlo mi, že jde o to dostat muziku k lidem, a jelikož vysílám v rádiu a hraju jako DJ, pořád muziku vypaluju a nevadí mi, když si někdo vypálí tu naši. Naopak.*

Pokud mu nevadí, že má místo skvělého obalu obyčejné cédéčko popsané fixou. Ale zas vám to možná přivede někoho, kdo si desku ještě koupí...

Jiří: *Přesně tak. Proto jsme taky dali cenu za nové dvojalbum tak nízko. Hudba je tu prostě od toho, aby se dostala k lidem, proto máme předchozí desky ke stažení na našich stránkách. Až budou stát cédéčka sto padesát korun, bude to něco jiného.*

Jan: *Já jsem tím rodinným souladem mile překvapený, protože chápu, že když někdo dělá muziku jako Southpaw, má k takovému názoru dál než já. Vždycky především tvrdím, že za problémy hudebního průmyslu nenesu zodpovědnost. Já píšu písničky a chci, aby se dostaly k lidem. Ostatní věci mě zajímají až ve druhé nebo třetí řadě, kdy dojde na to, že se nějak musíme živit. Ale nechci způsob obživy spojo-*

vat s uměleckou tvorbou, protože ve chvíli, kdybych na to začal myslet při psaní, strašně by mě to zdržovalo.

Podívejme se teď na vaše nové desky podrobněji. Na Dívčí válce *je devatenáct ženských postav. Jak vznikaly?*

Jan: *Hodně intuitivně a dost rychle. A pak i náhodně, když mi třeba dcera řekla, že píšu o samých úchylných ženských, ať napíšu něco o normální holce. Vznikla písnička Normální holka.*

...ovšem v trochu nenormálním světě...

Jan: *Ano. Asi tři hodiny jsem nemohl napsat nic, protože psát o úplně normální holce je dost nuda. Ale když mi došlo, že žije ve značně nenormálním světě, objevil se konflikt a s tím už se dá pracovat. Jindy mě napadlo: Anežka chodí na hřbitov, kde hledá tajemství svého manžela, který už umřel...*

Zrovna tu ovšem zpívá Hana Hegerová, která už novou písničku nenatočila nějakých patnáct let. Bylo těžké ji přemluvit?

Jan: *Ani ne. Řekla, že pro mě udělá cokoliv a mě to moc potěšilo, neboť jsme se celý život dost legračně míjeli. Poprvé měla zpívat moje písničky někdy v sedmdesátých letech, ale sešlo z toho. Tak jsme to teď napravili.*

Fantasticky se s rolí vypořádala Dagmar Andrtová jako dívka stopující na Černém mostě...

Jiří: *Na té desce bych ji vůbec nepoznal...*

Která z oslovených žen vás ve studiu nejvíc překvapila?

Jan: *Všechny. Téměř pokaždé to bylo úplně jiné, než bych si byl představoval. Nadchla mě třeba Jana Koubková. Přišla, písničku zazpívala a odešla. A v některých případech tomu bylo naopak – čtyřhodinový boj, pot a krev, i když výsledek pak stál za to. Hodně zpěvaček mi nadávalo, že píšu tak, že se to nedá zpívat. Jestli vás to zajímá, z poměrně puntičkářského textaře pravidelných rýmů a rytmů jsem se v posledním desetiletí přerodil na skladatele, který často zhudebňuje básně psané volným veršem. Začalo to při práci na písničkách na slova dánského básníka Bennyho Andersena. Tam člověk musel najít hudbu někde uvnitř volného verše. Teď, když pracuju na novém projektu písní o mužských, už mi to připadá přirozené...*

Vy připravujete tematickou desku i o mužích? Ale v těch ženských příbězích ten jejich partner jde dobře odhalit...

Jan: *To je pravda. Např. píseň Irena má doma počtáře vypráví víc o chlapovi a ne o ženské. Příběhy o mužích ale nebudou tak závislé na jejich vztazích, bude to víc o nich samotných.*

Říkáte, že po koncertech s vámi lidé o písničkách mluví...

Jan: *Vůbec si s diváky hodně povídám, to mám vlastně v pracovním úvazku. Někdy přicházejí i muži, tedy většinou ne naštěstí ti, co mi chtějí namlátit. Moje písničky upřímně řečeno nejsou pro všechny chlapy. Někteří z nich takové texty nesnášejí. Když vidím v hledišti manžela, kterého žena přinutila jít na koncert, nejspíš proto, že už dlouho nikde nebyli, a je na něm vidět, jak je tam nerad, ten musí mé texty o rozporuplných bytostech hodně nesnášet.*

Nejsou vaše koncerty vlastně tak trochu terapie?

Jan: *Můj pořad se jmenuje Burianova kulturní ozdravovna. Ale především je to ozdravovna pro mě, a když se někdo přidá, je to dobře. Vím, že umění tohoto žánru může mít určité léčebné důsledky, proto si k písničkářům lidé chodí vyčistit hlavu od stupidních zpráv v televizi, agresivních dialogů mezi politiky nebo vlezlých reklam. Ale kdyby člověk tenhle úkol vzal moc vážně, mohlo by se stát, že velmi rychle zblbne. Takových případů známe mnoho. Trpíte pak utkvělou představou, že jste nepostradatelný a že opravdu něco ovlivňujete...*

Když jsme u vlivnosti – kapela Southpaw kdysi zaujala sloganem „Please, Help Us To Become Popstars" („Prosíme, pomozte nám stát se popovými hvězdami") a k tomu byla fotka s prosebně sepnutýma rukama. Ale za těch deset let nikdo vlivný nepomohl...

Jiří: *To je ta ironie osudu.*

Jenomže poslední deska Southpaw je nejpovedenější. Jako byste konečně přestali kalkulovat s tím, co bude znít posluchačům nejlépe...

Jiří: *Já si stojím za každou deskou, kterou jsme udělali. Tématem té poslední je vztah muže a ženy, jakkoliv banálně to zní. Na prvním disku je energičtější, agresivní stránka člověka, jeho mužství. Druhá půlka je romantičtější a něžnější, což vychází už z písničky Thousands na minulé desce.*

Jméno vaší kapely je odkaz k Morrisseyho albu, ale je poněkud obtížně vyslovitelné. Nechtěli jste ho v touze stát se pophvězdami vyměnit za nějaké jednodušší?

Jiří: *Přiznám se, že toho postupem času občas litujeme a říkáme si, že ten název je strašný. Málokdo ho umí pořádně přečíst. Ale je to zajetá značka a nejde tak snadno změnit.*

Dívčí publikum o vás často říká, že Southpaw je „ta kapela s hezkým zpěvákem a baskytaristou". Jak důležité je podle vás na cestě ke hvězdnosti dobře vypadat?

Jiří: *Na jednu stranu je mi jedno, jestli si o mně někdo myslí, že jsem pohledný, daleko víc mě zajímá muzika. Myslím si ale, že dobře vypadat je u nás pořád spíš nevýhoda než plus. Lidi jsou spíš zvyklí na kapely s vytahaným tričkem a vychlastaným obličejem, protože se s nimi lépe ztotožní. Mně se ovšem líbí, když se zevnějšek hodí k celku a přijde mi odfláknuté zůstat někde na půl cesty.*

(Petr Vizina, LN)

JUBILEA

4. února 1781 zemřel Josef Mysliveček

Josef Mysliveček se narodil 9. března 1737 v Šárce u Prahy v mlynářské, dobře zajištěné rodině. Byl z dvojčat a rodiče počítali s tím, že jejich děti zase budou mlynáři. Dali jim stejné vzdělání a podporovali vztah k hudbě u obou z nich. Josef však měl k hudbě blíže než bratr Jáchym. Brzy se naučil hrát na housle. Chrámům v té době vévodila hudba Františka Xavera Brixiho a v módě bylo italské divadlo, na které Josef chodil do pražských Kotců. Ve čtyřiadvaceti letech začal hudbu studovat, brzy sám komponoval a vznikla jeho první opera Poplach na Parnasu. Aby ho hudba uživila, musel odejít do ciziny. Zakotvil v Itálii, kde si jeho hudbu velice oblíbili. Začínal v divadle San Carlo v Neapoli operou Bellerofonte a hned se dostavil úspěch. Následovala opera Il Farnace. V Turíně byla v roce 1767 uvedena další opera Il Trionfo di Clelia. V roce 1768 předal k provedení operu Semiramide Riconosciuta. To již mu přezdí-

vali „božský Čech" („il divino Boemo"). Nabídky se hrnuly a vznikaly nejen další opery, ale i jiné hudební formy. Zlom nastal v roce 1777. Byl pozván do Bavorska a cestou jej stihla nehoda. Kočár se převrhl, Mysliveček utrpěl úraz obličeje, a když mu lékař vypaloval zraněný nos, do rány se dostala sněť. Výsledkem léčení byl znetvořený obličej. Mysliveček se vrátil do svého domu v Římě, kde v ústraní 4. února 1781 zemřel.

Dráteník

2. února 1826 *se konala ve Stavovském divadle premiéra první původní české opery Dráteník. Na libreto Josefa Karla Chmelenského ji zkomponoval František Škroup.*

Koncert České filharmonie

3. ledna 1896 *uspořádala svůj první koncert Česká filharmonie, která funguje dodnes. Prvním dirigentem se stal Antonín Dvořák.*

Ludvík Aškenazy

se narodil **24. února 1921** *v Českém Těšíně. Poté žil s rodiči na sovětské Ukrajině. Ve Lvově vystudoval filozofickou fakultu. Po přepadení SSSR Německem byl v roce 1941 evakuován do Kazachstánu, kde začal pracovat jako učitel. Zde se také přihlásil do řad čs. armádního sboru v SSSR. Bojoval u Sokolova a během války obdržel řadu sovětských a československých vyznamenání za statečnost před nepřítelem. Po válce pracoval jako reportér a zahraničněpolitický komentátor Čs. rozhlasu v Praze. Od poloviny padesátých let byl spisovatelem z povolání. Psal a rozvíjel malé prozaické formy poetizací detailů ze všední skutečnosti. Uplatnil se v obratech dětského světa (Dětské etudy, Milenci v bedně), v reportážích (Indiánské léto) i v politické povídce (např. Vysoká politika, Májové hvězdy, Psí život). Po sovětské okupaci v roce 1968 emigroval s rodinou do Mnichova, později do Bolzana. V emigraci se Ludvík Aškenazy stal vlastně německým spisovatelem pro děti. Vyšlo mu tam na jedenadvacet knih a stal se nositelem Státní ceny NSR za dětskou literaturu. Zemřel 18. března 1986 v Bolzanu.*

Ten, co umí vidět (Josef Václav Sládek)

Projevil jsem se, já, absolvent bohemistiky na Karlově univerzitě, zase jednou jako analfabet, čím jsem starší, tím víc se děsím nikoliv snad jen mezer v paměti, ale hlavně toho, jak málo jsem si dokázal za celý ten lidský věk do paměti vůbec uložit. Má opakující se noční můra je stále stejná, a přece čím dál těžší. Ze sna mě probouzejí jacísi pánové v baloňácích, pouštějí mi do očí světlo ostré stolní lampy a zkoušejí mě z toho, co o literatuře a umění vůbec vím. Nevím nic, a tím méně vím, kdo je ten hubeňour s bystrým pohledem.

Josef Václav Sládek (27. října 1845 – 28. června 1912) žil v mé paměti ze školních let jako náš první překladatel kompletního Shakespearova díla, autor poezie pro děti, dlouholetý redaktor časopisu Lumír, jako jeden z těch lumírovců, kteří nám otvírali okno do světa, aby jejich vlastní dílo postupně ztrácelo na odezvě s tím, jak sílil ohlas české moderny. Ostatně – jak upozornila Jaroslava Janáčková ve svém vynikajícím výboru ze Sládkovy poezie Tiché hovory – i nekrology, jež vyšly po jeho smrti v literární situaci, která byla lumírovské době na hony vzdálena, byly co do předpovědí budoucího ohlasu Sládkovy poezie značně rezervované. Jak budoucnost ukázala, měly vlastně pravdu, protože slovo spravedlnost dějiny neznají a vlastní tvorba Sládkova žila dlouho ve stínu jeho shakespearovských překladů, které až po letech překonal E. A. Saudek. Za nejvyšší ocenění Sládkových veršů tehdy jeden z kritiků považoval tvrzení, že Sládek svým vnitřním ustrojením lyrika vlastně lumírovcem nebyl. To tvrzení je přehnané, neboť ani on se nevyhýbal dobovému patosu a rétoričnosti. Ale na Sládka dnes skutečně myslíme spíš v sousedství Nerudy, než abychom ho stavěli vedle rozevlátých, slovy nešetřících veršů jeho generačních druhů.

Josef Václav Sládek s manželkou Marií, roz. Veselou (foto J. V. Sládek)

Neruda i Sládek jsou si podobni zvnitřněním svých veršů, jež se ale v mužném strachu před sentimentem nerozplývají v líčení subjektivních nálad, ale referují o nich zejména v básních epických jaksi zvenčí, takže Janáčková neváhá ve své úvaze říci, že v epice, „ve sféře svých domovských práv, připomíná pozorovatel až kameru a filmový střih".

Toto přirovnání není pouhou metaforou, ale má svou oporu v samotné umělecké existenci Sládkově, v níž dává „v době řeči přednost tichu slov", zmužilosti mlčení před vyléváním citů. Ti, kdo pokoušejí verše, se často snaží vyjádřit jen sebe, ale nikdo není takovou originální osobností, aby sám o sobě svými city někoho zaujal. Skutečná poezie, jako dokládají až podnes skuteční básníci, je proto vždycky intersubjektivní, je oním tichým rozhovorem, jejž vede básník s lidmi, ale třeba i s krajinou a věcmi.

Na ústředním postavení kontaktu, „umění se dívat", je ostatně zbudována celá moderní fenomenologická filozofie. Nejde tedy o pochopení nějaké objektivní pravdy, ale vždycky o to, kdo, na co a jak se dívá, aby narazil na tajemství nějakého fenoménu. Vynikajícím dokladem tohoto přístupu je při své zdánlivé objektivitě, která se dokonce obejde beze slov, fotografie.

V době Sládkově nastupovala svou cestu obrovského rozvoje (jen deset let před jeho narozením byla popsána daguerrotypie, název fotografie byl zaveden až roku 1839).

Náměstí ve Zbirohu se školou, do které chodil J. V. Sládek
(foto J. V. Sládek)

Rodák ze Zbirohu, kde také zemřel, musel se toulat až po Americe, odkud si roku 1870 přivezl fotografické publikace, aby se pak věnoval zachycení půvabného rodného města a jeho okolí.

Až dnes je možné říci, že fotografie nebyla Sládkovi pouhým koníčkem – k tomu, aby se stal dvoudomou uměleckou osobností, mu jistě pomohlo studium přírodních věd, které mu umožnilo lépe vnikat do technických procesů, jaké vznik fotografie provázejí. V temné komoře vyvolával své snímky za svitu svíčky zakryté červeným sklem. Musel být jistě technicky velmi zdatný, ale kdyby v něm nebyl talent dívat se, mohly být jeho fotografie brány jen jako zajímavá hříčka. A tak se v oblasti fotografie nakonec přece jen dočkal oné dějinné spravedlnosti, jež tak chybí Sládkovu odkazu literárnímu. Formátové negativy vyjevily to, co dosud tušilo jen několik zasvěcenců. Že Sládek byl nejen fotograf, ale velký fotograf. Že jeho fotografie mají hodnotu nejen dokumentární, ale i uměleckou. Že se Sládek dokázal oprostit od fotografických nešvarů své doby, stejně jako se ve svých nejlepších básních oprostil od nešvarů literárních. (Jiří Rulf, Magazín Reflex 43/05)

Vladimír Holan
(16. 9. 1905 Praha – 31. 3. 1980 Praha)

Básník, tvůrce meditativně-reflexivní lyriky, próz a lyricko-epických skladeb – příběhů, překladatel poezie.

Narodil se jako třetí ze čtyř dětí hospodářského úředníka. Od roku 1919 žil v Praze a ještě před maturitou na gymnáziu mu J. Hora otiskl v Rudém právu verše. Stal se úředníkem Penzijního ústavu, v roce 1935 byl ze zdravotních důvodů penzionován a věnoval se pouze literatuře. Redigoval časopis Umělecké besedy Život, Program D 40, přispíval do četných novin a časopisů (Lidové noviny, Lumír, Kritický měsíčník, Host do domu, Literární noviny, Plamen, Tvář, Orientace aj.). Navštívil Itálii a Francii. Po většinu svého života žil Vladimír Holan s manželkou a dcerou na Kampě, v části domu po Josefu Dobrovském a byl přímým sousedem Jana Wericha – jeho vztahy s ním ale nebyly nejlepší. Ve svém bytě na Kampě se Holan doslova opevnil, málokdy vycházel a do svého soukromí vpouštěl jen zvané. Pozdější vystěhování z Kampy do ulice U Lužického semináře znamenalo pro Holana velký otřes, jeho zdravotní stav se zhoršil a k jeho rychlému konci – zemřel 31. března 1980 – přispěla i smrt jeho dcery Káti v roce 1977.

I šestadvacet let po smrti patří Vladimír Holan k nejoslnivějším zjevům české literatury. Ještě jako student pražského gymnázia v Truhlářské ulici uveřejnil Vladimír Holan pod pseudonymem báseň Vzdor. V té době se chtěl stát malířem. O dva roky později začal studovat právnickou fakultu a Svobodná škola umění vydala v r. 1926, jim samým později zatracenou, dekadentně-poetickou prvotinu Blouznivý vějíř. Následoval Triumf smrti (1930) a v roce 1932 se na knihkupeckých pultech objevily Holanovy Kolury a Vanutí, v nichž se již objevuje charakteristický hlas básníka – v tomtéž roce se oženil s Věrou Pilařovou. Holan byl v té době zaměstnán v úřadovně Všeobecného penzijního ústavu, ale již v dalších letech se stal redaktorem revue pro výtvarnou a uměleckou kulturu Život, sám stále píše, vydal také další sbírky a později začal překládat. Vladimír Holan vedl korespondenci s mnoha význačnými umělci, například na pokraji války i s Jiřím Ortenem. V roce 1938 sestavil s Františkem Halasem výbor z lidové poezie Láska a smrt.

Dílo Vladimíra Holana je velmi rozsáhlé, proto lze připomenout jen některé tituly: Kameni přicházíš (1937), Září (1938), během německé okupace publikuje například básnický deník Lemuria (1940) epickou báseň Terezka Planetová (1943), Odpověď Francii, Zpěv tříkrálový, Sen, První testament, vyšly souborně v knize Havraním brkem (1946). Cestou mraků (1945) se stala první z Holanových „básní – příběhů", dále Bez názvu (1963), Trialog (1964), Bolest (1965), Asklépiovi kohouta (1970), Předposlední sbohem? (1982) ad. Důležitou součást jeho básnického odkazu jsou i překlady poezie (R. M. Rilke, Ch. Baudelaire, G. de Góngora y Argote, N. Lenau, A. Mickiewicz aj.). Po válce vstoupil Holan do komunistické strany a vydal mimo jiné básně Dík Sovětskému svazu (1945) a Rudoarmějci (1946). V roce 1949 protestoval básník proti zákazu vydávání Halase a Seiferta a o rok později již přestal být v KSČ a přihlásil se ke katolické církvi. K širší čtenářské veřejnosti pronikla Holanova poezie zejména po určitém politickém uvolnění v šedesátých letech, úspěšná byla především epická Noc s Hamletem, jejíž text byl poprvé publikován v roce 1964 v časopise Plamen. (mk)

Vladimír Holan
Milenci

Půjdeme dál či zůstanem, má milovaná? Pohled, jak všechno tkví a krutě přesvědčuje, že cesta k domu, která našla sebe, vede nikam.

Prostý a přesvědčující je strom a kámen v polích vnuká ti, že socha je stále někdo jiný, někde jinde, a proto, božská, zůstati zde může.

Není to dávno, co jsme tady stáli, blaženi v lásce mukou nejistoty, jež strhávala do blouznění i nejdrsnější skutečnost.

Není to dávno, co jsme žili líbající ústa s důvěrou v nesrozumitelnost všech jazyků a s bolestí přespříliš neotrockou, aby si ulevila vzdorem...

Dnes, oba bezpřístřešní, nesem v uzílku chléb z námelu a víno z durmanu a nasloucháme, kterak mrtví jdou po sobě v housenkách hřbitova.

(Brevíř lásky, Praha 1961)

Pošty budou vydávat výpisy z rejstříků

Ověřené výpisy z rejstříků, jako jsou katastr nemovitostí či obchodní rejstřík, budou vydávat i pošty, notáři a některé obce. Dosud museli lidé pro výpisy chodit na příslušné úřady. Předlohu zákona ve čtvrtek podepsal prezident republiky Václav Klaus. Novela zároveň zavádí Portál veřejné správy, který by sloužil jako elektronická podatelna státu. K doručení úředního dokumentu by stačilo poslat e-mail s elektronickým podpisem.

Putin mluvil hlavně o ekonomice, uznal morální vinu za srpen 1968

Česká republika po 13 letech hostila ruského prezidenta. Vladimir Putin během dvoudenní návštěvy mluvil s českými politiky především o ekonomice – slíbil, že jeho země začne s Čechy jednat o prodloužení smluv o dodávkách plynu a ropy. Největší pozornost domácích i zahraničních médií vzbudilo Putinovo prohlášení, v němž uznal morální odpovědnost Moskvy za vpád vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968. Z Prahy si Putin odvezl vzácný obraz Ivana Kramského Hlava rolníka, který za války odcizili z muzea na Krymu němečtí vojáci. Dílo bylo umístěno v Moravské galerii v Brně. Putin se divil, že vzácný obraz jeho země dostává. „Obvykle vracíme něco my. Je to znamení toho, že se v Evropě vytvářejí dobré vztahy," soudí. Obě země podepsaly na Hradě dvě memoranda a rámcovou úvěrovou smlouvu. Za českou stranu je svým podpisem stvrdili ministr průmyslu a obchodu Milan Urban, náměstek ministra vnitra Miroslav Štěpán a generální ředitel České exportní banky Josef Tauber. Na Hradě byl přítomen také například ministr zahraničí Cyril Svoboda. Paroubka, stejně jako šéfy obou parlamentních komor, přijal ve čtvrtek prezident Putin v Lichtenštejnském paláci.

Senát bude dál podporovat odpůrce Lukašenkova režimu

I když změna poměrů v Bělorusku zřejmě hned tak nenastane, Senát bude dál podporovat odpůrce autoritářského režimu běloruského prezidenta Alexandra Lukašenka. ČTK to řekl předseda Senátu Přemysl Sobotka po setkání s běloruským ochráncem lidských práv Alešem Bialackým, který v Praze převzal cenu Homo homini. Cenu uděluje společnost Člověk v tísni osobnostem, které se významně zasloužily o prosazování lidských práv, demokracie a nenásilného řešení politických konfliktů ve světě. České ministerstvo zahraničí věnovalo loni na podporu demokracie v Bělorusku zhruba čtyři milióny korun. Peníze vynaložilo především na studijní pobyty běloruských aktivistů v Česku, podporu běloruského nezávislého tisku a rozhlasového vysílání a na brožury zabývající se stavem lidských práv v zemi.

Čeští chemici budou od července znovu velet praporu NATO

Čeští vojáci budou od 1. července opět velet mnohonárodnímu praporu chemické, biologické a radiační ochrany NATO. V jeho čele se odborníci z liberecké 31. brigády ocitnou na jeden rok. Prvních šest měsíců se postarají o výcvik praporu. V druhém půlroce bude mnohonárodní jednotka připravená k zásahu proti zbraním hromadného ničení a průmyslovým katastrofám kdekoliv na světě.

Aféra kolem Mareše nenarušila vztahy s NATO, řekl Paroubek

Aféra kolem bývalého ředitele Národního bezpečnostního úřadu (NBÚ) Jana Mareše podle premiéra Jiřího Paroubka nenarušila vztahy s NATO. Uvedl to po jednání s bezpečnostním ředitelem Severoatlantické aliance Thomasem McKeeverem. Ten se podle ministra vnitra Františka Bublana zajímal o to, zda aféra neměla vliv na informační tok mezi centrálou NATO a NBÚ. Mareš počátkem února odstoupil kvůli zveřejněným policejním odposlechům, v nichž hovoří s Vladislavem Větrovcem, považovaným za hlavního aktéra skupiny kolem obviněného konkurzního soudce Jiřího Berky. Policie jeho členy podezírá ze zmanipulování řady konkurzů. Mareš spojení s podezřelou skupinou popírá. Již před tím obvinila policie z korupce bývalého sekčního šéfa NBÚ Vladimíra Šišu. Paroubek doplnil, že stále ještě není známo jméno nového šéfa NBÚ. Řekl, že vybrat vhodnou osobu není lehké a že se to patrně stane až po červnových volbách.

Policie již zná bližší okolnosti k masakru ve Velkém Meziříčí

Po čtyřech měsících bádání v archivech zmapovali kriminalisté podrobněji okolnosti masakru, který se odehrál na sklonku druhé světové války ve Velkém Meziříčí na Žďársku. Podle policie to může pomoci odhalit viníky. K uzavření kauzy a předání soudu to ale nestačí – jsou nutné výslechy případných svědků žijících v Německu.

Jedním z nich je podle dostupných informací Rudolf Malik, který údajně zastřelil při popravách nejméně dva lidi. Při masakru 7. května 1945 zemřelo 63 lidí. V době, kdy již na většině míst Evropy válka ustala, se komando mladých mužů z Hitlerjugend rozhodlo, že potrestá lidi, kteří se zapojili do vzniku nové samosprávy ve městě. Z historických dokumentů vyplývá, že členové komanda popravili 7. května 1945 celkem 59 lidí.

Malikovi bylo v době masakru sedmnáct let. Jako člen Hitlerjugend byl vycvičen pro záškodnické akce. Podle svědků zastřelil nejméně dva lidi. Sám tvrdil, že pistoli sice měl, ale nevystřelila mu. Po události ve Velkém Meziříčí z Česka uprchl a za účast na vraždění nebyl dosud potrestán. V kauze je zatím jediným konkrétním známým podezřelým.

Paroubkova ČSSD a slovenský Ficův Smer si budou před volbami vzájemně pomáhat, informuje deník *Právo*

Připomíná, že poprvé od rozdělení Československa budou volby v obou zemích téměř současně – tedy jen s dvoutýdenním zpožděním slovenských voleb za českými. A právě proto český výsledek může ovlivnit Slovensko, zejména pokud by v České republice zvítězili sociální demokraté. Paroubek může slovenské voliče přesvědčovat, že levice vládne už dvě volební období a životní úroveň je v Česku vyšší. Jeho slovenský partner Fico ale už předtím může

české voliče varovat před pravicovými reformami. Obě sociálnědemokratické strany spojuje dohoda o vzájemné spolupráci, zatímco vztahy na pravé straně politického spektra nejsou zdaleka tak intenzivní. ODS má ve srovnání se slovenskými partnery odlišné názory na Evropskou unii a některé ekonomické reformy a rozhodla se pro užší spolupráci s polskou stranou Právo a spravedlnost.

Srovnání politické scény v zemích Visegrádské čtyřky

Zajímavé srovnání politické scény v zemích Visegrádské čtyřky nabídl v Hospodářských novinách politolog Jiří Pehe. Klade si otázku, zda nedávný prudký politický obrat v Polsku předznamenává určitý trend ve střední Evropě a přichází k závěru, že nikoliv. Radikální politickou změnu v Česku a Maďarsku neočekává i proto, že jejich specifická politická kultura má kořeny ještě v Rakousku-Uhersku. Podle něj se vyznačuje na jedné straně nespokojeností občanů s politikou, ale zároveň značnou mírou tolerance pro kabinetní politiku, klientelismus i korupci. To, co v Polsku vedlo k morálnímu rozhořčení a nakonec politické revoluci svého druhu, lze těžko očekávat v Česku nebo Maďarsku, kde vládne jistý druh politického cynismu. Dále Jiří Pehe dodává, že dnešnímu evropskému standardu je tento stav paradoxně mnohem blíže než polský idealismus.

Debata premiéra Jiřího Paroubka (ČSSD) s předsedou ODS Mirkem Topolánkem

Náhodný divák, jenž zabloudil z olympijského přenosu na debatu premiéra Jiřího Paroubka (ČSSD) s předsedou ODS Mirkem Topolánkem, prý zase rád přepnul, píše Mladá fronta Dnes. Televizní diskuse obou politiků v pořadu České televize podle komentátorky ukázala, v čem je dnes síla i slabost ODS a ČSSD. „Sociální demokracie má svou sílu v Paroubkovi, Topolánek má svou sílu v občanské demokracii. Slabší program vyrovnává Paroubkovo dravé osobní nasazení, Topolánkovo šedivější charisma vyrovnává promyšlenější vize ODS," míní autorka glosy. Lídři ČSSD a ODS se mimo jiné napadali a obviňovali z korupčního chování. V boji o voličské hlasy Paroubek proti Topolánkovi použil vedle zpochybnění jeho podnikatelských aktivit také kauzu pražského bytu, který si lídr ODS loni pořídil. Když si byt poblíž Pražského hradu Topolánek koupil, uvedl, že část z celkové částky 8,5 miliónu korun uhradil přímo a na zbytek si vzal hypotéku ve výši 5,25 miliónu korun, kterou má splácet 15 let.

Volební šance zelených

Dva průzkumy potvrdily podporu přes 5 % pro Stranu zelených. Šéf zelených Martin Bursík i jeho strana jsou podle Hospodářských novin konečně politicky dospělí, je z nich cítit energie, esprit a hlad po úspěchu. Tentokrát by se jim to skutečně mohlo povést, poznamenává deník. Bursík podle něj říká tak krátké slogany, aby se dostal do médií a zároveň si nezavřel dvířka tam ani tam. Český Joschka Fischer ještě může zakopnout v cílové rovince, pod povrchem jeho strany to pořád doutná. Jedno už ale dokázal: vrátil do kampaně napětí, míní deník.

Premiér Jiří Paroubek nařídil podle *Hospodářských novin* ve zdravotnictví „zpátečku"

„Příliš tvrdá úhradová vyhláška, podle které proplácejí pojišťovny léky, se narychlo zase změkčí. A nejsou-li někde ve zdravotnictví peníze, byla to chyba, příště jich bude dost," píše list. Hospodářské noviny píšou, že celé dosavadní tažení ministra zdravotnictví Davida Ratha nyní vypadá jako politicky neúspěšné. „Vždyť jaký je zatím výsledek? Šetřit se nebude, pokusy o zestátnění zdravotnictví se ukazují obtížně průchodné, aspoň do voleb, a podle všeho i kvůli Rathovi začaly ČSSD klesat preference," vypočítává list. „Takže máme tleskat koalici praktických doktorů, zubařů, lékárníků a distributorů léčiv, že svorně a obětavě zastavili jednoho samolibého chlapíka s diktátorskými manýrami? Tak naivní nejsme," dodává. Deník připomíná, že je před volbami a politici se trumfují sliby, ve hře je rozdávání peněz na příští čtyři roky. Slušná hospodářská čísla velí opozici udělat ze zdravotnictví významné téma – udělal by to každý opoziční politik. Teď je podle Hospodářských novin zkrátka vhodná šance utrhnout si co nejvíc, vydobýt si či udržet pozice, pojistit si či pročistit ucpané penězovody. „Hraje se o zájmy jednotlivých skupin v zdravotním systému, který má všestrannou alergii na změny a šetření," upozorňuje deník. Nabádá proto k tomu, aby i argumenty protirathovské koalice byly zkoumány obezřetně. „Toto není souboj Dobra se Zlem, ale o peníze," uzavírá. Davidu Rathovi nelze podle Mladé fronty Dnes upřít jedno prvenství – tak výrazný, tak sebevědomý a tak kontroverzní ministr ve zdravotnictví dosud nevládl. 38 000 lidí podepsalo petici za jeho odvolání, 7 000 jeho kroky peticí podpořilo. Jaký vliv budou mít na Rathův osud? Žádný. Rath stojí a padá s hlasem jediným – premiéra Jiřího Paroubka. „To je Rathova výhoda oproti předchůdcům a zároveň nevýhoda," míní autorka poznámky. Rath dramaticky rozdělil český mikrosvět na své sympatizanty a odpůrce. Závislost na Paroubkově moci a rozpolcení zdravotníků předurčují, co a jak ministr se zdravotnictvím dělá – bez demokratické debaty s odbornou veřejností, jako monarcha – ale jen potud, pokud premiér dovolí. „A premiér Davidu I. dovolí jen potud, pokud neohrozí jeho volební šance," dodává komentátorka.

Mezi lidmi vzrostla důvěra v ústavní instituce

Nejvíce si polepšil prezident, mírný nárůst důvěry zaznamenala vláda i parlament. Vyplývá to z průzkumu, který zveřejnilo Centrum pro výzkum veřejného mínění. Hlavě státu v únoru důvěřovalo 74 % lidí, tedy o 5 % více než počátkem roku. Podle analytiků jde o nejlepší výsledek za posledních dvanáct měsíců. Vládě věří 44 %, sněmovně 29 % a Senátu 26 % respondentů, uvedlo CVVM. Sociologové rovněž zjišťovali, jak jsou lidé spokojeni se současnou politickou situací v České republice. Zjistili, že výrazně převažuje negativní hodnocení – nespokojena je rovná polovina občanů a tři z deseti Čechů se podle svých slov necítí ani spokojeni, ani nespokojeni. Příznivě na současnou politickou situací pohlíží 16 % dotázaných.

V porovnání s lednovou situací se podíl spokojených nezměnil, mírně však poklesl podíl dotázaných, kteří uvedli, že s politickou situací nejsou ani spokojeni, ani nespokojeni. Příznivě komentují aktuální vývoj hlavně dotázaní

ve věku od 15 do 29 let, studenti, lidé, kteří označují svou životní úroveň za dobrou, a voliči ČSSD. Mezi nespokojené se řadí především sympatizanti KSČM a občané, kteří nechtějí jít ke sněmovním volbám. Větší míru nespokojenosti analytici zaznamenali i mezi lidmi, kteří považují svoji životní úroveň za špatnou, a mezi důchodci.

Tunelování vlastní firmy pro příště bez trestu?

Tunelování patří mezi pojmy, kterými se obohatila čeština v éře divokého kapitalismu. V principu jde o to, že osoba v nějaké rozhodující funkci působící ve dvou společnostech převádí peníze z jedné společnosti do druhé, až v první firmě nezbudou žádné odpovídající finanční prostředky. Tohoto postupu často využívali manažeři a vlastníci privatizovaných velkých podniků, kteří aktiva převáděli na vlastní soukromé společnosti a vysátou firmu pak nechali zkrachovat. Právě popsané jednání je v současnosti v České republice považováno za trestný čin, ale brzo zřejmě dojde v tomto ohledu k zásadní změně. Na návrh poslance pravicové Občanské demokratické strany Marka Bendy totiž Poslanecká sněmovna vypustila při projednávání nového trestního zákoníku příslušný odstavec s odůvodněním, že podobné jednání se dá stíhat podle jiných paragrafů (třeba jako podvod nebo poškozování věřitele). Poměrně významná část právních odborníků však s tímto názorem nesouhlasí a upozorňuje, že nová úprava nahrává nepoctivým spekulantům, kterým minimálně sníží výši trestu, který jim soud může udělit, pokud vůbec nezabrání jejich odsouzení. Senát sice příslušnou normu zamítl hlasy senátorů za ODS, KSČM a několika nezávislých, ale analytici upozorňují, že tím spíše podpořil variantu, že tunelování vlastní firmy přestane být samostatným trestným činem. Sněmovna totiž bude rozhodovat znovu o zákoníku v již jednou schváleném znění a podpořit ho nyní musí absolutní většina poslanců, tedy minimálně 101. Vzhledem k tomu, že při prvním hlasování pro nový trestní zákoník, který mimo jiné snižuje hranici trestní zodpovědnosti z 15 na 14 let, zvedlo ruku 106 členů dolní komory českého parlamentu, dá se očekávat, že zákoník nabude platnosti. Podle odpůrců vypuštění odstavce o tunelování by bylo mnohem výhodnější, kdyby Senát příslušnou normu sněmovně vrátil s pozměňovacími návrhy, což by vytvářelo lepší prostor pro úpravy. Celá záležitost se přitom týká i některých mediálně velmi sledovaných kauz, jako například případu bývalé herečky Reginy Rázlové stíhané spolu s dalšími osobami za podíl na vytunelování společnosti Skloexport nebo někdejšího majitele extraligového hokejového klubu ve Vsetíně Romana Zubíka, který byl zatím nepravomocně odsouzen na sedm a půl roku za vytunelování vlastní firmy Sezoos Oil. Je však třeba upozornit, že i když bude trestní zákoník v současné podobě přijat, oba jmenované to před soudy neochrání – jsou totiž stíháni i za poškozování věřitele. V případě Reginy Rázlové by se však významně snížila hrozící trestní sazba. (MaFr)

Kompromis ČR s EU v otázce DPH

Složitá jednání mezi Evropskou unií a třemi novými členskými státy, jež odmítaly dohodu o výjimkách v dani z přidané hodnoty, nakonec skončila kompromisem. Daň z přidané hodnoty z dodávek tepla pro vytápění a přípravu teplé vody, u které si sjednala Česká republika výjimku do roku 2007, zůstane natrvalo zařazená do snížené pětiprocentní sazby a až do roku 2010 stejná sazba vydrží i u DPH z oprav a rekonstrukcí obydlí, přestože i tato výjimka měla končit už v roce 2007. Šalamounsky vyřešila Evropská unie nejožehavější problém – výjimku z DPH u nové bytové výstavby. Přestože některé staré členské země mají sjednánu na tuto sazbu trvalou výjimku, u nových členských zemí tvrdě trvala na jejím ukončení v roce 2007. Tomu se ovšem Česká republika a Polsko zuřivě bránily. Nakonec vše dopadlo podle hesla, aby se vlk nažral a koza zůstala celá – Evropská unie si sice prosadila svou, ale zároveň připustila, že ve snížené sazbě smí zůstat sociální bydlení, přičemž definovat tento pojem má samotná česká vláda. Dlouho to však vypadalo, že i tento kompromis, na základě kterého by si nárok na sníženou sazbu udržela naprostá většina nových bytových staveb v České republice, neuspěje, protože dohodu chtělo zcela vetovat Polsko. Tomu se totiž principiálně nelíbil odlišný přístup Evropské unie ke starým a novým členům. Po velkém tlaku však i Polsko přistoupilo po několikadenním váhání na stejný kompromis jako Česká republika. V polovině února také česká vláda schválila definici sociálního bydlení a jak se dalo očekávat, počínala si přitom velmi velkoryse – za sociální bydlení se totiž mají považovat veškeré byty do 90 m², rodinné domky do 150 m² bez lodžií a garáží a také veškeré bytové stavby pro osoby, kterým „hrozí sociální vyloučení", tedy například různé stacionáře, domovy pro seniory a podobně. Přestože statistický úřad o této otázce nevede zcela přesnou evidenci, podle českých médií by se do takto určené definice vešlo přes 90 % bytových staveb ukončených loni v ČR. Svaz podnikatelů ve stavebnictví proto vyjádřil určité obavy, zda Evropská unie bude ochotna přistoupit na tak bezbřehé vymezení, sociálnědemokratický ministr financí Bohumil Sobotka však v České televizi znovu zopakoval, že definování sociálního bydlení patří plně do kompetence národních vlád a Evropská unie nemá v této oblasti žádné pravomoci. (MaFr)

Čeští a moravští vinaři si vymohli vyšší dotace

Vinaři v České republice jen s největšími obtížemi čelí konkurenci kvalitního a přitom levného vína ze Španělska, Itálie, Jižní Ameriky či Austrálie. I proto žádali po ministerstvu zemědělství podstatné zvýšení dotací na hektar tzv. integrované produkce vinné révy, které loni činily 7 300 korun, což jim jen stěží zajišťovalo přežití. Původně uvažovali v této souvislosti vinaři i o razantních protestních akcích, nakonec se však dokázali s novým sociálnědemokratickým ministrem zemědělství Janem Mládkem dohodnout. Svůj podíl na tom jistě mohla mít i skutečnost, že ministr patří mezi ctitele a znalce vína. Přes všechnu sympatii však představy vinařů nedokázal naplnit a jejich zástupci hovořili v souvislosti s výsledky jednání o minimálním kompromisu a neskrývali zklamání. Ministr vyšel z faktu, že na ostatní druhy zemědělské výroby přispívá Evropská unie zhruba 65 % peněz, které dostávají za tento typ produkce zemědělci v okolních zemích z tzv. staré patnáctky EU a dojednal se zástupci pěstitelů vína dotaci 14 300 Kč, což znamená oproti současnému stavu nárůst skoro o 100 %. Představitelé české agrární komory však upozorňují, že vzhledem k výši dotací například v Rakousku by měla pro

české vinaře dotace na hektar dosahovat úrovně minimálně o 2 300 korun vyšší. Celou záležitost ovšem bude nutno ještě projednat v Bruselu, protože právě z unijního rozpočtů půjde větší část dotací. Ministr se však při řešení problémů zejména jihomoravských vinařů nehodlá omezovat pouze na rozdělování dotací. Uvažuje i o zvýšení státního příspěvku na pojištění vinic, chmelnic a sadů z dosavadních 30 na 50 % a plánuje i rozsáhlé propagační akce ve prospěch českého a moravského vína. Výsledkem by se měl stát vzestup domácích vín v ČR. Ministr přitom slíbil, že je ochoten se na růstu konzumace domácích vín podílet. Vzhledem k jeho rozměrům to jistě nebude zcela bezvýznamná pomoc – ne nadarmo se mu přezdívá Medvěd. *(MaFr)*

Svůj pracovní trh euronováčkům otevřou Španělsko, Portugalsko a Finsko

*Tažení českého eurokomisaře a bývalého premiéra Vladimíra Špidly za uvolnění restrikcí na pracovním trhu pro občany tzv. nových členských zemí Evropské unie se setkalo s částečným úspěchem. Svoji ochotu otevřít pracovní trh ohlásilo Španělsko, Portugalsko a po určitém váhání i Finsko. O podobném kroku uvažuje i Nizozemsko, kde podporu podobnému kroku vyjádřila vláda, odbory i zaměstnavatelé. Naopak na svém tvrdě odmítavém stanovisku zůstalo Rakousko spolu s klíčovým Německem, které se obávají nezvladatelné záplavy levné pracovní síly. Argumenty Vladimíra Špidly, že otevření pracovního trhu všech zemí EU představuje jednu ze základních hodnot definovaných evropskými smlouvami, je při tom nechávají zcela chladnými. Podle posledních průzkumů si práci ve státech Evropské unie, které svůj pracovní trh otevřely, našlo zaměstnání zhruba 30 000 Čechů, což je podstatně méně, než odhadovaly některé poplašné odhady z doby před vstupem České republiky do EU. Nelze však přehlédnout, že Češi tradičně práce za hranicemi až tak neláká a v počtu osob působících například ve Velké Británii zaostávají nejenom za Poláky, ale i za Litevci, Lotyši či Slováky. Z nově otvíraných trhů se asi nejvíc budou zajímat o sezónní práci ve Španělsku a Portugalsku, kde mohou třeba studenti část prázdnin odpočívat a užívat si pláže a druhou část pomáhat v hotelech nebo restauracích na pobřežích. Samozřejmě možnost práce v Německu nebo Rakousku by vyvolala podstatně větší zájem, ale nějaký „nájezd" se už nedá očekávat. Daleko větší hrozbu pro pracovní trh obou států představují v cestování do zahraničí daleko čilejší Poláci, ale také Slováci, nicméně se nedá očekávat, že by německá nebo rakouská vláda sáhla k nějakému výběrovému odstranění restrikcí. Vzhledem k očekávanému přijetí Bulharska a Rumunska se však může snadno stát, že ani česká vláda se nebude řídit biblickým „co nemáš rád, nečiň druhému". Objevují se totiž signály, že bude prosazovat zavedení podobného přechodného období, jaké vůči ní uplatňuje Rakousko a Německo. A nechybí ani signály, že i ve vztahu k Berlínu a Vídni se možná bude řídit spíše zásadou „oko za oko, zub za zub". Objevily se totiž zprávy, že někteří ministři uvažují o recipročním uvalení restrikcí na občany Německa a Rakouska pracující v České republice. Podobný krok by asi neměl z celkového ekonomického hlediska prakticky žádný význam, ale mnoha lidem by mohl způsobit zbytečné problémy. Je však možné, že čeští ministři ukazovali tvrdou tvář poté, co vládu některé deníky kritizovaly za přílišnou ústupnost v mezinárodní politice. *(MaFr)*

Cena za svobodu pro Václava Havla

Svojí výroční cenou za svobodu vyznamenala americká organizace First Freedom Centre bývalého českého prezidenta Václava Havla. First Freedom Centre je nepolitická a nekonfesní organizace zaměřující se na ochranu a rozvoj náboženské svobody na celém světě. Věnuje se výchovným programům a poskytování informací o náboženské svobodě z hlediska amerického historického vývoje, současným debatám i z pohledu lidských práv. Každoroční cena této organizace je udělována osobnostem, které se nějakým způsobem zasloužily o svobodu ve Spojených státech i v zahraničí. Podle těchto měřítek je Havel právě tím, kdo na půdě pražského Fóra 2000 prosazuje dialog mezi náboženstvími a řešení náboženských konfliktů. Společně s českým exprezidentem byl oceněn i americký republikán Chet Edwards. *(mk)*

V Paraguayi objevena dcera cestovatele Friče

Se zajímavou zprávou z Paraguaye přišel český tisk – ukázalo se totiž, že otcem jedné z nejstarších občanek této jihoamerické republiky, v roce 1905 narozené doni Hermíny Ferreirové, nebyl nikdo jiný než proslulý český přírodovědec a cestovatel Albert Vojtěch Frič (1882-1944). Frič, pocházející ze slavné pražské rodiny, proslul jako botanik, pěstitel kaktusů, ale také jako etnograf a autor dobrodružné literatury. Během katastrofální povodně na horním toku řeky Paraguaye, při níž málem zahynul, prožil kratičký románek s indiánskou dívkou Loray z místního kmene Chamacoco. Svou dceru, jež se z tohoto vztahu narodila, po roce 1905 již nikdy neviděl – žila v těžce přístupné oblasti Alto Paraguay, kam se už Frič nevypravil. Nedávno se však o své paraguayské příbuzné dozvěděli jeho potomci z České republiky a stařenku, která nyní bydlí v malé indiánské osadě Puerto Esperanza u hranic Paraguaye a Brazílie, navštívili. Jako dárek jí přivezli španělský překlad Babičky od Boženy Němcové, panenku v hanáckém kroji, ale také rodinné rodokmeny. Sama paraguayská Fričova dcera může nepochybně genealogické tabulky Fričů výrazně rozšířit – na svět prý přivedla celkem 8 dětí a její rozvětvená rodina nyní údajně čítá zhruba 160 osob. Na jejich podporu a na podporu celého kmene Chamacoco vzniklo z iniciativy českých potomků Friče sdružení Checomacoco, které se snaží ulehčit život v Puerta Esperanza. Snaží se získat pro vesničany léky a školní potřeby, chce jim pomoci v oblasti vzdělává i pří získávání vody. Indiáni Chamacoco patří mezi oběti kácení deštného pralesa a museli se přeorientovat na zemědělství. Obtížné kroky v tomto směru jim hodlá usnadnit české sdružení pořízením rozsáhlého, aspoň stošedesátihlavového stáda. Snad se tak odhalení tajemství Fričovy dcery stane jedním z podnětů, které společnosti v České republice připomene pozoruhodné osudy jihoamerických českých krajanů a upozorní na jejich někdy dost komplikovanou situaci. *(MaFr)*

Tři čtvrtiny občanů ČR jsou hrdé na svůj národ

Často se hovoří o tom, že se ze společnosti čím dál více vytrácí vlastenectví a hrdost na svůj národ. Sociologické výzkumy však říkají něco jiného, potvrdila to i nedávno provedená studie společnosti AVR marketing, podle které jsou na svůj národ hrdé skoro tři čtvrtiny dotázaných Čechů žijících v České republice. Přitom se sice ukázalo, že nejméně vlasteneckých pocitů opravdu v sobě chová generace těch nejmladších, věkové skupiny 15 až 24 let, ale paradoxně nejvíce patriotů se vyskytuje u osob v ekonomicky produktivním věku. Vlastenectvím tedy příliš neoplývají ani starší občané.

Za největší národní chloubu pokládá plná pětina dotázaných historii země a její památky. Pro 14 % respondentů jsou největším zdrojem národní pýchy její úspěšní sportovci a stejný počet českých občanů je hrdý na některé české výrobky, mezi nimiž jednoznačně dominovalo pivo, ale objevovaly se i automobily Škoda, strojírenské produkty nebo bižuterie. Podobně jako v devatenáctém století můžeme zde tedy pozorovat velmi silný historický aspekt, oproti jiným výzkumům se zdá, jako by ubývalo lidí spojujících si národní hrdost se sportovními výsledky. Zde však významnou roli může hrát doba konání průzkumu – pokud neprobíhala v daném okamžiku nějaká spektakulární sportovní akce s výraznými úspěchy českých reprezentantů, dalo se očekávat, že význam sportovního faktoru významně klesá.

Velmi zajímavé výsledky ukázalo rozvrstvení vlastenců podle politických sympatií. Daleko nejméně cítí hrdost na to, že jsou Češi, sympatizanti komunistické strany. Přitom právě tato strana, na rozdíl od meziválečných časů, často sama sebe prezentuje jako největšího obhájce českého národa a v parlamentě často prosazuje různé nacionalistické návrhy. Analytici tento trochu překvapivý postoj vysvětlují především skutečností, že mezi komunisty je mnoho zatvrzelých „zastánců starých pořádků", kteří současnost vnímají celkově zcela negativně. Oproti voličům KSČM, z nichž hrdost na svůj národ cítí pouhá polovina, příznivci ostatních parlamentních stran vykazují zhruba stejný podíl národně hrdých – kolem 80 %. (MaFr)

Západočeské nemocnice pro rakouského manažera?

Obrovské pozdvižení vyvolal zejména v západních Čechách rozhovor listu Wirtschaftsblatt s rakouským lékařem a podnikatelem ve zdravotnictví profesorem Christianem Köckem, který je spolumajitelem společnost Health Care Company, vlastnící několik soukromých nemocnic v Rakousku a v Maďarsku a zastával i funkci člena představenstva karlovarské nemocnice, která se má sloučit s podobnými institucemi v Chebu a v Sokolově.

Köck totiž prohlásil, že analyzuje v Karlových Varech situaci a pokusí se uspět v následné privatizaci. To však v regionálních podmínkách vyvolalo doslova bouři. V současné době se totiž řada krajů v České republice snaží převést přes odpor vládní sociální demokracie nemocnice na formu akciových či obchodních společností. Zároveň se však krajská zastupitelstva včetně zastupitelstva Karlovarského kraje dušují, že tento jejich krok není předstupněm pro nadcházející privatizaci nemocnice. Köckova slova však svědčila o něčem jiném, a nelze se proto divit, že okamžitě vyvolala ostrou reakci.

Představitelé kraje označili zprávy o připravované privatizaci Nemocnice Karlovy Vary za alarmující a poukázali na skutečnost, že v manažerské smlouvě mezi krajem a společností Česká zdravotní, která Köcka do představenstva nominovala, není o nějaké přípravě na privatizaci ani slovo. Vedení společnosti Česká zdravotní, kterou si kraj na spravování nemocnice najal na dva roky za částku 1,7 miliónu korun, pak Köcků výrok označilo za výsledek naprosté neznalosti českých poměrů.

Rakouský profesor nakonec pod tlakem musel ze své funkce v představenstvu Nemocnice Karlovy Vary po pouhém měsíci působení odstoupit. Nicméně ani tento krok neuklidnil opozici v krajském zastupitelstvu, která věty vyřčené Köckem považuje za potvrzení svých obav a zpochybňuje tvrzení, že by rakouský lékař hovořil pouze do větru.

Která strana sporu měla pravdu, to se asi ukáže v průběhu několika málo let. Nedá se však vyloučit, že hlavní problém Köcka nepředstavovala ani tak jeho neinformovanost, jako spíš upovídanost a chlubivost. Dost možná mu tyto vlastnosti znesnadnily získání velmi zajímavé akvizice. (MaFr)

Vlaky bez průvodčích i v České republice

Inspirovány příklady z Rakouska, Švýcarska, Německa a dalších zemí Evropské unie se České dráhy rozhodly vyzkoušet provoz vlaků bez průvodčích. Cestující si jízdenky koupí v pokladnách vybraných stanic, v automatech nebo případně u strojvedoucího a ve strojku je pak označí podobně jako třeba lístek v městské hromadné dopravě. Kontrolu pak budou namátkově zajišťovat revizoři. Jednou z tratí, kde je možné si tuto novinku vyzkoušet, je například východočeský spoj Chrudim – Přelouč, není však vyloučeno, že v případě úspěchu tohoto experimentu bude podobných spojů přibývat, i když asi zpočátku půjde spíše o dráhy lokálního významu.

České dráhy si od vlaků bez průvodčích slibují především úsporu peněz, ročně zatím v řádu desetitisíců. Komplikaci však představuje složitější obsluha automatu na lístky, kde je třeba si správně navolit potřebný tarif. Proto také budou lístky prodávat i samotní strojvůdci. Delší provoz také ukáže, zda jízdy bez průvodčích nebudou mít negativní vliv na bezpečnost cestování a nepovedou k dalšímu rozkvětu vandalismu. Nicméně i dnes jsou průvodčí často proti podobným projevům naprosto bezmocní.

(MaFr)

V Rakousku i ČR se rodí málo postižených dětí

Rakousko se může pyšnit pozicí země, kde se rodí vůbec nejméně postižených dětí na světě. Výborně si však v tomto žebříčku vede i Česká republika, která obsadila pomyslnou osmou příčku. K dobrým výsledkům se obě země dopracovaly díky propracovanému systému testování genetických vad u těhotných žen, který umožňuje s nejvyšší možnou mírou pravděpodobnosti odhadnout, že se narodí dítě se závažným zdravotním postižením. Řada matek se na jejich základě raději rozhodne pro potrat. Jak upozorňují odborníci, ateismus převládající v České republice

představuje v tomto ohledu pro statistiku významný pozitivní faktor, i když právě příklad Rakouska ukazuje, že nejde o faktor rozhodující. Daleko důležitější roli pravděpodobně hraje skutečnost, že na rozdíl od některých jiných zemí je rakouský i český systém nejen dokonale propracovaný, ale především je financován z běžného zdravotního pojištění. (MaFr)

Nově přístupná památka na česko-rakouském pomezí prodlužuje provoz

Loni byl poprvé za celou dobu své existence návštěvníkům zpřístupněn goticko-renesanční zámek Police na Třebíčsku poblíž česko-rakouských hranic, z jehož věže lze údajně za jasného počasí spatřit vrcholky rakouských Alp. Nově otevřená památka vzbudila velký zájem turistů, a proto se letos v Polici rozhodli prodloužit dobu jejího zprovoznění z loňských 26 dnů na dva celé prázdninové měsíce, tedy červenec a srpen. Podle hrubého odhadu se v zámku nachází asi osmdesát místností, ale vzhledem k nedostatku vybavení i špatnému technickému stavu budovy tvoří návštěvnickou trasu několik komnat v jižním křídle. Oproti loňsku však přibyla expozice ve dvou místnostech. K chloubám zámku, který dlouhou dobu patřil moravskému rodu Berchtoldů, patří unikátní rokoková kaple z roku 1747 a tajuplná gotická sklepení. Slavnostní otvírání proběhne v sobotu 1. července za doprovodu skupin historického šermu. To ostatně odpovídá vybavení nově zpřístupněných místností, které mají být věnovány historické vojenské expozici. Pokud tedy budete mít v létě čas a chuť na výlet, máte další tip na cíl vaší výpravy. Ostatně nedaleko Police se nacházejí další zajímavé lokality, například Vranovská přehrada, hrad Bítov nebo jedno z nejstarších moravských měst, Jemnice. (MaFr)

Rakušané z Červeného kříže věnovali nové auto kolegům z jižních Čech

Symbolické jediné euro dostali představitelé freistadtského Červeného kříže od svých kolegů v Českých Budějovicích za automobil Volkswagen Sharan, který jim předali. Podle představitelů českobudějovického Červeného kříže bude nový vůz sloužit především mladým záchranářům z humanitární jednotky při výjezdech k různým neštěstím a haváriím. Dosud se totiž museli spolehnout na ochotu profesionálních záchranářů vzít je do svých vozů. (MaFr)

V Plzni budou stavět Rakušané

Západočeské město slavného piva Plzeň se již delší dobu potýká se značným nedostatkem ubytovacích kapacit na vyšší úrovni. Tento stav by se však měl brzy velice významným způsobem změnit, protože se zde budují nebo v dohledné době začnou budovat celkem tři velké hotely. Zatímco v prvních dvou případech jde vlastně pouze o velmi zásadní přestavbu již existující ubytovací kapacity (i když v případě hotelu Diplomat byla zchátralá budova stejného názvu prostě stržena), rakouská firma UBX hodlá postavit zbrusu nový komplex pod městským soudem v lokalitě nazývané U Hamburku. Společnost začátkem roku seznámila městské zastupitelstvo se svými představami o konečné podobě staveb. Musela však čelit i určité kritice a návrhům na změny. Někteří z radních se ani příliš netajili názorem, že nový hotel svým vzhledem do vybrané lokality příliš nezapadá. Objevil se i požadavek snížit budovu o jedno patro tak, aby zůstal zachován průhled na čtvrť Hamburk od brány Prazdroje a ostré kritiky se dočkalo i plánované využití proluky v Sirkové ulici, kde by navrhovaný dům působil podle mnohých příliš hmotně. Firma projevila ochotu některým námitkám vyhovět a v současnosti už jedná s městem o definitivní podobě projektu. Nadále však neustoupila od svého záměru získat územní a stavební povolení a stavbu samotného hotelu ukončit nejpozději v závěru roku 2007. Celý komplex by pak měl být dohotoven zhruba v roce 2011. UBX hodlá v Plzni investovat celkem asi miliardu korun (33,5 miliónu €) a svým zákazníkům v hotelu chce nabídnout celkem 120 lůžek. Její podnik však rozhodně nebude největším hotelem ve městě – v příštím roce se má dokončit i stavba čtyřhvězdičkového hotelu Diplomat zařazeného do světové sítě Marriott, který podle projektu nabídne návštěvníkům celkem 195 pokojů. Může se však stát jedním z nejoblíbenějších podniků při cestách za proslulým zlatavým mokem, které jistě podnikne i řada občanů Rakouska. (MaFr)

Průzkumu deníku *Mladá fronta Dnes*

Kdyby to záleželo jen na mužích, ve většině domácností by vládla čtyřiadvacetiletá hnědovláska středně vysoké postavy, s velkým poprsím, úzkým pasem a širšími boky. S odvoláním na výsledky vlastního průzkumu to napsal deník Mladá fronta Dnes. Mladá hnědovláska bujných tvarů by to však doma moc pohodlné neměla. Čeští muži totiž od své partnerky očekávají především to, že bude pilná hospodyňka. Ideální žena má být také upřímná, pracovitá, sympatická a skromná. A „v kursu" mezi českými muži nejsou ženy energické, sebevědomé a nezávislé. Platí přitom, že čím jsou muži starší, tím spíše si potrpí na tradiční rozdělení rolí. Podle deníku se také zdá, že mužům nechybí ani ženský prvek v politice. Až dvě třetiny dotázaných by zatleskaly názoru, že muži jsou lepšími politiky než ženy. Důvodů vyjmenovali oslovení muži víc: „muži jsou prý prostě muži", „mají lepší přehled a rychleji se rozhodují", „uvažují logičtěji", „jsou chytřejší a mají větší vědomosti", uváděli například. Zároveň však většina mužů přiznala, že s ženami by si jejich roli nevyměnila téměř v ničem.

O čem sní české děti?

Vydělávat milióny, mít vlastní firmu a být úspěšný – to si přejí kluci na základních školách. Dívky chtějí podle ankety Mladé fronty Dnes pomáhat ostatním lidem a zvířatům. Ale ani jim by nevadila sláva a bohatství. Pro kluky je velmi důležité značkové oblečení, hlavně při sportu, dívkám na značce nezáleží, chtějí se především líbit. A kdo patří k idolům českých dětí? U chlapců vede desetibojař Roman Šebrle, u dívek zpěvačka Aneta Langerová.

Oblíbená a nová slova českých žáků

„Seš dobrej, seš hustej a seš borec" – tak takhle nejčastěji školáci ve věku od 12 do 16 let dávají najevo svůj obdiv spolužákům nebo kamarádům. Jak píše deník Právo, kromě borce, pocházejícího z ruštiny, se ve slangovém slov-

níku mládeže objevily i novinky ovlivněné angličtinou. Průzkum o tom, jaká nekonvenční slova žáci používají, udělal loni v prosinci Ústav pro jazyk český s agenturou Factum Invenio. A zjistilo se, že stále populární a velmi oblíbené jsou zvířecí nadávky, jako například tradiční „vůl". Pro odborníky byla překvapivá například nadávka „ty horníku". Nevědí, proč to děti říkají. I když děti dbají hlavně na vymýšlení vlastních výrazů, občas vezmou za vděk i názvy, které se používaly v minulosti. Tímto případem je třeba slovo „štramanda", běžně užívané ve třicátých letech.

Madonna se pře s českou firmou Explosia

Americká zpěvačka Madonna se pře s českou firmou Explosia. Zpěvačka totiž svou novou firmu pojmenovala Semtex Girls Ltd. A právě to se pardubické firmě nelíbí. Název Semtex má totiž firma chráněný. Značka Semtex je jednou z nejcennějších známek firmy, přestože se tato trhavina již v podstatě nevyrábí. Madonna, jejíž společnost funguje od ledna, zatím odmítá sdělit, co bude předmětem jejího podnikání. Česká firma se bude proti zneužívání své značky bránit.

Muzeum v Bohnicích

Během roku by mělo v psychiatrické léčebně v Bohnicích vzniknout muzeum psychiatrie. Muzeum by mělo dokumentovat všechny etapy vývoje bohnického areálu a budou v něm vystaveny i jednotlivé exponáty. Výstava by měla být založena na příběhu jednoho pacienta. Zároveň by měla ukázat, že dnešní léčebny již nevypadají jako ze slavného filmu Miloše Formana Přelet nad kukaččím hnízdem. Tento film byl odrazem kritiky psychiatrie ze šedesátých let – od této doby nastal při léčbě duševně nemocných výrazný posun. Psychiatrická léčebna Bohnice je v dnešní době největším zařízením svého druhu v České republice. Léčí se zde 1 350 pacientů a spadá pod ni i léčebna dlouhodobě nemocných. (mk)

Domov pro umělce-seniory

Podle mluvčí ministerstva práce je v současnosti ve stadiu příprav projekt zařízení pro umělce a veterány. Zatím nebylo upřesněno, kolik osob by v domovech mělo bydlet a ani nebyla stanovena finanční částka potřebná pro jeho vybudování. Dům pro seniory z řad umělců, včetně zařízení pro válečné veterány, vznikne ve Veleslavíně v Praze. Tyto penziony budou vybudovány s podporou ministerstev kultury a obrany. Stát zatím vlastní zhruba polovinu veleslavínského areálu – druhá půlka patří restituentům. Jejich podíl chce ministerstvo práce získat výměnou za jiné objekty v centru Prahy. Myšlenka na postavení domova důchodců pro umělce vznikla v první polovině devadesátých let. Návrh vycházel z osudů některých dříve populárních osobností, které dožily v naprostém osamění a špatných podmínkách. V roce 2002 vyslovil myšlenku na zřízení penzionu bývalý ministr kultury Pavel Dostál. Nadace Život umělce a Charty 77 začaly s výběrem peněz na tuto akci již dříve. Po svém nástupu do funkce ministra kultury Vítězslav Jandák tuto myšlenku obnovil. (mk)

BŘEZEN

Pranostiky

Březen – na pec si vlezem.
Panská láska, ženská chuť a březnové počasí není stálé.
V březnu vítr z břízy fouká.
Březnové slunce má krátké ruce.
Březnové mlhy – za sto dní déšť.
Eudoxie příznivá, ale blátivá.
Na svatého Bedřicha slunko teplem zadýchá.
Mrzne-li na čtyřicet Mučedníků, bude úrodný rok.
Na svatého Řehoře šelma sedlák, který neoře.
Svatý Josef sklání bradu, pluje zima dolů s vodou.
Na svatého Jáchyma skončila se už zima

Paní Zima bývá obyčejně na začátku prvního klimatologického měsíce jara tak drze otrlá, že nectí a neuznává období, jak si je člověk stanovil. Je pravdou, že astronomicky si musíme ještě ty tři týdny počkat, než jaro převezme i po této stránce svou moc. Paní Zima se nám na začátku jara vysmívá a provokativně nám vmete do tváře sněhové vločky v přeháňkách. Vůbec nedbá, že svatá Felicita (6. 3.) sníh z polí odmítá. Někdy nectí ani svatého Řehoře. A toho bychom si měli vážit nejen proto, že se k nám opět navrací čápi, vlaštovky, že umožňuje sedlákovi, aby vyjel do pole, ale především by si z něho měli vzít příklad všichni mocichtiví.

Svatý Řehoř, ač byl urozeného původu, nestál o moc. Narodil se v rodině římského senátora a stal se náměstkem císaře. Po nějakém čase se vzdal úřadu, rozdal majetek a odešel do kláštera. Když ho v roce 590 zvolili papežem, odmítl tuto poctu a když i císař Mauricius jeho volbu potvrdil, utekl z Říma. Římané však jeho skrýš v lesích vypátrali, přivedli ho zpět a musel přijmout papežský úřad. V něm si počínal velmi dobře a dal základ světské moci papežů. Sepsal mnoho knih a stal se patronem hudebníků a zpěváků.

Mocichtivá paní Zima hodlá v tuto dobu mnohokrát dokázat, že je hodná titulu „březnové" zimy. Přičtěme jí k dobru, že se svými vánicemi postavila 15. března 1939 proti obsazování Československa. V roce 1976 se představila dvěma mrazivými vlnami. První se dostavila 10. března a při druhé přehlídla sebevědomě i první jarní den. Nechala klesnout teplotu až na –12 stupňů. Tenkrát nepomohla svatému Josefovi ani jeho širočina, ani to, že je také mimo jiné patronem celníků. Zima se tehdy protáhla pod závory celnic i tehdejší železnou oponou.

(mk)

Přes vzrůstající zadlužení tržby v prosinci zklamaly

Značné zklamání přinesla čísla o vývoji obchodních tržeb za prosinec minulého roku. Vzestup pouze o 2,1 % naprosto neodpovídá odhadům ekonomů, kteří kalkulovali s 3-4 %. Přitom například Slovensko vykázalo za prosinec růst maloobchodních tržeb o 4,6 %. Podle analytiků se na číslech projevila skutečnost, že řada lidí přesunula předvánoční nákupy už na listopad. Naopak překvapivě malý vliv mělo značné zadlužování českých rodin, když v prosinci celkový objem dluhů dosáhnul 418 miliard korun a za celý rok 2005 zaznamenal růst o plných sto miliard korun. Přitom se v souvislosti s rostoucím zadlužování již objevily informace o stoupajícím počtu dlužníků, kteří nejsou schopni plnit své závazky, zejména v regionech s masovou nezaměstnaností. Jenže celkově se zdá, že většina českých domácností se nevrhá bláznivě do nákupů a volí spíše obezřetnější postoj.

Můžeme v této souvislosti uvažovat nad příčinami tohoto vývoje snad i v kontextu nadcházejících parlamentních voleb. Část obyvatelstva se možná obává, že doba prosperity může snadno končit, není však zcela jisté, s kterým z možných vítězů voleb si spojují eventuální konec konjunktury. Vzhledem k načasování by se mohlo zdát, že mnozí vnímají jako hlavní hrozbu možnou vládu sociální demokracie, protože čas zpomalení dynamiky růstu maloobchodních tržeb odpovídá době předvolebních průzkumů, které naznačovaly, že by ČSSD mohla mít společně s KSČM v parlamentu většinu. Na druhou stranu je však nutno si uvědomit, že právě k současnému dlouhodobému poměrně výraznému růstu reálných mezd obyvatelstva došlo za vlády koalice vedené právě sociální demokracií. I když se velký favorit parlamentních voleb, pravicová Občanská demokratická strana, dušuje, že na jejích rozsáhlých reformách vydělá každý, část občanů může k jejich dopadu projevovat určitou nedůvěru – nejen sociální demokraté totiž poukazují na nutný velký výpadek v rozpočtových příjmech po zavedení rovné daně ve výši 15 %, doprovázené přitom různými sociálními úlevami včetně nulové daně na léky a na základní potraviny s poněkud mlhavým odkazem na prudký růst reformované ekonomiky. Zejména osoby placené nějakým způsobem z veřejných rozpočtů (tedy například učitelé, policisté, vědci, úředníci) se proto vcelku právem obávají, že nutnost nahradit chybějící peníze budoucí vládu dovede k nové variantě „úsporných balíčků" známých z druhé poloviny devadesátých let, které povedou ke snižování příjmů lidí ve veřejném sektoru a případně i k propouštění. Do úvahy je však třeba vzít i fakt, že největší množství půjček, plných 68 % celkového objemu, je směřována do oblasti bydlení. Bez hypotéky je dnes pro mladou rodinu velmi obtížné, ba téměř nedostupné, pořídit si vlastní bydlení. Je ovšem pochopitelné, když si člověk obtížený podobným závazkem dobře rozmýšlí, za co bude utrácet. I to může představovat významný faktor pro snížení dynamiky růstu tržeb v maloobchodu. Analytici v každém případě očekávají, že ani následující měsíce nepřinesou nějaké zběsilé nakupovací dostihy, což může negativně působit i na další ekonomický růst v zemi, protože spotřeba domácností má stále patřit mezi jeho důležité tahouny. Hodně samozřejmě bude záležet na výsledku červnových voleb, které hodně napovědí o dalším směřování státu. Jen těžko se však nyní odhaduje, která alternativa by do obchodů nalákala větší množství kupujících. To ukáže jasněji až příští rok, kdy vláda vzešlá z voleb začne uskutečňovat své plány.

(MaFr)

ČSOB se loni dařilo

Československá obchodní banka (ČSOB), kterou v současnosti vlastní belgická KBC Bank, na přelomu ledna a února zveřejnila předběžné, nekonsolidované a neauditované výsledky svého hospodaření bez údajů o hospodaření dceřiných společností skupiny ČSOB, tedy například ČSOB Leasingu, Českomoravské stavební spořitelny nebo Hypoteční banky. Přesto, že právě do účetnictví těchto podniků se zapisují všechny hypoteční obchody skupiny, které patří mezi velmi ziskové operace, vykázala samotná ČSOB zisk v rekordní výši 8,4 miliardy korun (280 miliónů €), což oproti roku 2004 znamená vzestup o 1,6 miliardy korun. I přes trojí snížení hlavní repo sazby Českou národní bankou se ČSOB podařilo významně zvýšit především výnosy z úroků, které jí vynesly celkem 19,4 miliardy korun. Dalších sedm miliard získala díky poplatkům a provizím. Československá obchodní banka však samozřejmě není jedinou českou bankou, které se v loňském roce mimořádně dařilo – výsledky České spořitelny nebo Komerční banky za první tři čtvrtletí, kdy vykázaly vzestup zisku o více než 10 %, také dávají naději na vynikající hospodářský výsledek ve srovnání s rokem 2004. České finanční instituce už vesměs překonaly transformační období po vstupu silných zahraničních investorů a začaly zdatně vydělávat. Pomáhá jim v tom i poměrně dynamický vývoj na českých peněžních trzích i rostoucí příjmy obyvatelstva, které vydatně přiživují chuť k investicím. *(MaFr)*

Komentáře českého tisku k vstupu České republiky mezi vyspělé země

Oficiální vstup České republiky mezi vyspělé a rozvinuté země, je dobrým vysvědčením, které se dá se ukazovat zahraničním investorům a obchodním partnerům, komentují Hospodářské noviny. „Tato reklama nám také může pomoci vidět se optimističtěji, než zde bývá zvykem," píše deník. Podle Mladé fronty Dnes prý teď právě prožíváme jedno z nejlepších a nejbohatších období našich dějin. I když si to při pohledu na pouliční špínu, na hrkající pendolina a do své peněženky určitě nemyslíme, uvádí deník. Středoškolák okamžitě namítne: To je toho, není co slavit, za první republiky, před 80 lety, drželo Československo dokonce desátou příčku na žebříčku ekonomické výkonnosti. Každé srovnání je však ošidné. „Dnes jsme bohatí oproti Rumunům, chudí oproti Lucemburčanům. Osobně se cítíme jako žebráci oproti miliardáři Kellnerovi, jako boháči oproti bezdomovci," napsal deník.

Inflace v ČR loni pod 2 %

České občany v uplynulém roce tížily mnohé problémy, inflace k nim však příliš nepatřila. Ceny se totiž ve srovnání s rokem 2004 zvýšily pouze o 1,9 %. Některé významné komodity, jako např. oblečení, obuv, elektronika nebo vybavení domácnosti, dokonce zlevnily. Stagnovala i cena

potravin. Naopak růst cen nejvýrazněji podpořily především stále se zvyšující náklady na bydlení, i když v roce 2005 nedošlo ke zvýšení regulovaných nájmů. O plných 13 % ale podražil zemní plyn, o 4 % se zvýšila cena elektřiny, růst cen vodného dosáhl 4,5 %, stočného dokonce o 6 %. O 8 % více museli čeští občané zaplatit i za telekomunikační služby. K výraznějším nárůstům cen došlo v druhé polovině roku, nicméně po vrcholu v říjnu, kdy inflace dosáhla 2,6 %, se tempo jejího růstu zřetelně zpomalilo – v listopadu dosáhlo už jen 2,4 %, v měsíci následujícím pak dokonce jen 2,2 %. Zejména prosincová čísla představovala do určité míry překvapení – poprvé po sedmi letech totiž v posledním měsíci roku došlo ke snížení cenové hladiny ve srovnání s listopadem. Lví podíl na tomto překvapivém průběhu inflační křivky mělo podle analytiků snížení cen pohonných hmot o plných 6,3 %. Nicméně ohledně vývoje v roce 2006 ekonomové až tak optimističtí nejsou a počítají s razantnějším zvyšováním cen a jejich odhady lednové inflace kolísají mez 2,8 a 3 %. Více musí čeští občané zaplatit již tradičně za elektřinu, zemní plyn, vodné a stočné. Další impuls pro vzestup inflace by mohlo představovat dubnové zdražení cigaret. Ve stejném měsíci by znovu nahoru mohla povylézt i cena plynu. Nicméně růst platů by měl i letos inflaci znatelně předběhnout, takže vzestup reálných příjmů snad zůstane zachován. Navíc zejména lidé s nižšími a středními příjmy vydělají na schválených daňových úpravách. Vzhledem k blížícím se volbám se navíc dá očekávat, že se vláda vyhne jakýchkoliv kroků, které by výrazněji odlehčily peněžence občanů. O to tvrdší však může být šok v roce 2007. V současnosti sice všechny politické strany slibují voličům stálý a bezproblémový blahobyt a předhánějí se v návrzích zlepšujících sociální standard obyvatelstva, ale povolební realita asi bude vypadat hodně jinak. (MaFr)

České pivo zdražuje

Začátek roku přinesl pro milovníky českého piva neblahou zprávu – Plzeňský Prazdroj oznámil zvýšení cen svých produktů – točeného desetistupňového Gambrinusu a černého Velkopopovického kozla. Na tuto zprávu téměř okamžitě reagovala i většina hostinských v České republice a zdražení promítla do zákaznických cen. Za půllitr plzeňského piva zaplatí klienti českých hospod zhruba o korunu víc než dosud. Ovšem podle průzkumu českého tisku existují i určité regionální výjimky – například brněnským restauratérům se do zvyšování cen příliš nechce, zejména ne v zimě, kdy jde pivo obecně méně na odbyt. V jiných lokalitách, například na Ostravsku, se čepuje plzeňské pivo jen zřídka a tak zde spíše očekávají, zda se ke zdražování odhodlá i místní pivovar Radegast. Některé méně rozšířené značky se přitom už vývoji plzeňského piva přizpůsobily a jejich výrobci rovněž zdražili. I přes růst cen ovšem pivo zůstává v České republice opravdu lidovým nápojem a milovníkům chmelového moku z Rakouska se stále vyplatí vycestovat za svou pěnivou láskou k sousedům. Lze však očekávat, že i v této oblasti se začnou ceny v obou zemích pomalu ale jistě přibližovat. Ostatně se zdá, že naprostá dominance piva v České republice dostává zatím maličké, ale přesto pozorovatelné trhliny. Již nějakou dobu odbyt největších českých pivovarů doma přinejlepším stagnuje a růst docilují spíše zvýšeným exportem. Naopak pomalu roste v ČR konzumace vína, k čemuž nepochybně přispívá zlepšená nabídka na trhu. Částečně se projevuje i větší příklon k nealkoholickým nápojům – i v souvislosti se stále se zvyšující motorizací obyvatelstva. (MaFr)

Playmobily budou i z ČR?

Největší německý producent hraček, společnost Horst Brandstätter Holding GmbH, prostřednictvím své dceřiné firmy Playmobil CZ, která v současnosti sídlí v pronajatých prostorách v Aši, chce v průmyslové zóně v Chebu postavit továrnu na výrobu plastových a pryžových hraček. V průběhu tří let na tento účel hodlá firma vynaložit skoro 220 miliónů korun (asi 7,3 miliónu €) a práci by v novém závodě mělo najít postupně až 65 lidí. Když tedy svým dětem či vnoučatům budete příště kupovat figurky Playmobil (jejich česká předlistopadová obdoba byla známa pod označením igráček), může se stát, že budou pocházet z nejzápadnějšího cípu České republiky. (MaFr)

Bankrot nizozemského Philipsu zasáhl ČR a Slovensko

Krach nizozemské společnosti LG Philips Displays Holding BV způsobil značné komplikace i v České republice a na Slovensku. V obou státech totiž tato firma vybudovala závody, kterým nyní akutně hrozí masové propouštění a případně i úplné zastavení výroby. V severoslovenském Námestovu v oravském regionu, kde se produkovaly komponenty pro závod v České republice, došlo rychle k zastavení výroby a belgická firma Punch Crampus už místnímu úřadu práce doručila oznámení o hromadném propouštění. I závod v Hranicích na Moravě dočasně zastavil své výrobní linky, ale podle oficiálního prohlášení pouze kvůli nedostatku materiálu. Později se sice podařilo výrobu obnovit, což skýtá jistou šanci i pro partnerský slovenský podnik, ale závod jede jen na dvě třetiny své kapacity. 1 300 jeho zaměstnanců tak bylo postaveno, podobně jako jejich slovenští kolegové, před akutní hrozbu propuštění. Zdá se totiž pravděpodobné, že závod bude zahrnut do konkurzní podstaty.

Celá záležitost má v České republice ještě závažné politické konotace – hranický závod vznikl totiž na základě investičních pobídek a jeho vybudování patřilo mezi triumfy tehdejší sociálnědemokratické vlády Miloše Zemana. Proto se nynějších problémů závodu s chutí chopila pravicová opozice, která se systémem investičních pobídek nesouhlasí a považuje je za mrhání státními prostředky. Celý program investičních pobídek ještě nedoběhl a v současnosti se nezdá pravděpodobné, že by dosavadní investor byl schopen splnit své sliby, takže český stát pravděpodobně bude vůči Philipsu uplatňovat na základě uzavřených dohod určité sankce. Vzhledem k finanční situaci nizozemské firmy se však nezdá pravděpodobné, že by si vydobyl víc než vrácení pozemků a přenechání samotné výrobní haly. Další komplikaci představuje výrobní program českého závodu – ten totiž představují klasické obrazovky, které v současnosti rychle vycházejí z módy. Přes všechny problémy však česká vláda uvažuje o pomoci hranickému podniku. Uvažuje v této souvislosti o třistamiliónovém úvěru od České exportní banky nebo o vstupu nějaké českého subjektu, nejspíše společnosti Osinek, do firmy. Jako

podmínku si však klade, aby hranická firma prokázala, že má nasmlouvány ziskové zakázky. V podobném případě je kabinet ochoten pomoci i dalšímu českému výrobci klasických televizorů – firmě TCT Rožnov pod Radhoštěm. Řada analytiků se však domnívá, že další investice nemají vzhledem k charakteru výroby žádný smysl a kabinet by měl spíše ve spolupráci s agenturou CzechInvest hledat pro Olomoucko nového investora, který by zaměstnal aspoň větší část dosavadního osazenstva hranického závodu.

(MaFr)

Šéf České spořitelny příští rok končí

Americký bankéř Jack Stack, který nastoupil do vedení České spořitelny po jejím ovládnutí rakouskou Erste Bank, oznámil, že se nebude ucházet o prodloužení své manažerské smlouvy, která mu vyprší v létě příštího roku. Letos šedesátiletý bankéř, jehož roční plat se pohyboval přes 20 miliónů korun (asi 670 000 €), ještě neví, co přesně bude po svém návratu do USA dělat. V úvahu podle něj přichází například výuka na vysoké škole, není však ani vyloučeno, že bude prostě žít z našetřených peněz. O svém nástupci zatím Stack mluvit nechtěl, připustil však, že by se mohlo jednat o Čecha nebo přinejmenším o osobu dobře znalou češtiny. Vně i uvnitř banky České spořitelny podle něj existuje celá řada vhodných kandidátů. Americký bankéř je se svým působením v české finanční instituci spokojen. Vždy kritizoval, že Čechy podle něj sráží přílišná touha po perfekcionismu a zdůrazňoval, že stačí provést své plány na 80 % a lze přesto hovořit o úspěchu. Ze stejného pohledu hodnotí i svou činnost v České spořitelně. V každém případě spořitelna dosahuje v současnosti velmi slušných výsledků a pro letošek plánuje vzestup zisku o 10-15 %. Zároveň počítá s pokračováním úsporného programu, i když tempo propouštění má klesnout na míň než na polovinu ve srovnání s rokem 2005 – jestliže loni odešlo 550 lidí, v letošním roce si bude nové místo hledat asi 200 lidí. Pokračuje i stěhování některých složek z příliš drahé Prahy do různých lokalit ve středních Čechách. Nicméně spořitelna nehodlá šetřit na úkor kvality, naopak připravuje posílení oblastí spojených přímo se službou zákazníků. Klienti se tak můžou těšit na zvýšení počtu poboček, bankomatů a zpružnit by se mělo i telefonní bankovnictví.

Za své hlavní růstové priority pokládá Stack podle svých slov hypotéky, úvěry malým a středním podnikům, správu úspor a nemovitostí a také spotřební úvěry, které nyní v České republice prožívají ohromný boom. Česká spořitelna se podobně jako další české finanční instituce potýká s ostrou kritikou týkající se výše poplatků za jednotlivé služby, které v mnohých případech převyšují poplatky obvyklé v řadě zemí tzv. staré patnáctky EU. Jako nutnou podmínku jejich snížení však Stack vidí zlepšení výnosnosti vkladů prostřednictvím úroků z jejich dalšího zapůjčení. Samozřejmě se lze jen dohadovat, co z načrtnuté strategie změní Stackův nástupce. Analytici však upozorňují, že pokud se skutečně novým šéfem České spořitelny stane Čech, bude se jednat pravděpodobně i o generační výměnu. Například čeští členové představenstva spořitelny jsou vesměs o deset až dvacet let mladší než Stack. *(MaFr)*

Na jižní Moravě stoupá počet podnikatelů

Odpůrci plánu nynějšího ministra financí na minimální zdanění živnostníků líčili děsivou vizi obrovského propadu podnikání v celé České republice. Statistiky však dosvědčují, že se jednalo spíše o falešný poplach. V prvním roce po zavedení tohoto opatření sice počet podnikatelů skutečně poklesl, šlo však spíše o rušení reálně neprovozovaných živností. Naopak loni byl v řadě regionů zaznamenán naopak nárůst počtu podnikatelů. Jako příklad může sloužit například jižní Morava, kde se zejména na Znojemsku projevil pozitivní vliv blízkosti rakouských hranic. Odborníci však upozorňují, že řada lidí podniká pouze proto, že nemohou najít práci, příchod většího investora do regionu tak může paradoxně vést k poklesu počtu živnostníků i proto, že subdodavatelem nově budovaných továren a závodů obvykle bývají spíše střední firmy a malí podnikatelé nemají příliš velké šance. *(MaFr)*

Steyr vyhrál veřejnou soutěž, ale...

Rakouské firmy mají se získáváním velkých českých veřejných zakázek značné problémy. Podobně jako dodavatel systému pro vybírání mýtného na dálnicích Kapsch i výrobce obrněných transportérů Pandur II Steyr sice vyhrál veřejnou soutěž, její průběh však napadli neúspěšní uchazeči. V případě Steyru se jedná o finskou Patrii, která českému státu nabízela svoje transportéry AMV. Steyr přitom kromě požadované ceny, která byla o plnou miliardu korun nižší než nabídka jeho bezprostředního konkurenta, získal příslušnou komisi i českou vládu svým ambiciózním offsetovým programem, jehož výše by celkově měla dosáhnout celkem 150 % ceny celé zakázky. Základní verze obrněných vozů by se měla kompletovat ve Vojenském opravárenském podniku Nový Jičín, kde se také chystají vyrábět korby a jiné mechanické díly. Další vojenský opravárenský podnik ve Šternberku se podle programu bude zabývat montáží sedmi speciálních variant transportéru. I některé další přístroje na obrněných transportérech by měly pocházet od českých firem – například s Meoptou má Steyr podepsanou smlouvu o dodávce optiky pro periskopy, komunikační zařízení by měla pocházet od společnosti Mesit a radiostanice hodlá vyrábět firma Dicom. Steyr zvažoval i z hlediska rakouské veřejnosti velmi překvapivý krok – chtěl se totiž dohodnout s českým elektrárenským gigantem ČEZ o vývozu elektřiny z České republiky do Rakouska v hodnotě kolem osmi miliard korun. Přitom před vstupem ČR do Evropské unie Rakousko dovoz české elektřiny kvůli spuštění jaderné elektrárny Temelín zakázalo. Svoji normu však muselo zrušit v návaznosti na unijní legislativu. Nicméně tato forma podpory v rámci offsetového programu nakonec chybí, mimo jiné i proto, že Česká republika má v současné době dost domácích zájemců o odběr elektřiny a spíše musí uvažovat o jejím dovozu. *(MaFr)*

ČEZ dále expanduje

I přes neúspěch expanzivních plánů na Slovensku pokračuje mamutí česká elektrárenská společnost ČEZ v zahraničních akvizicích. Na přelomu ledna a února letošního roku například podepsala s americkou firmou PSEG Glo-

bal smlouvu o nákupu většinových podílů v polských elektrárenských podnicích Elektrownia Skawina a Elektrocieplownia Elcho. Podle své mluvčí tak ČEZ ve výběrovém řízení dokázal porazit dalších 11 zájemců a navázal na své úspěchy z Balkánu při snaze stát se jedničkou na trhu s elektřinou ve střední a jihovýchodní Evropě. Oba závody přitom představují velmi cennou akvizici i proto, že se nacházejí v dynamicky se rozvíjející jižní části Polska. Představitelé ČEZ neoznámili, kolik za své nové akvizice museli zaplatit, nicméně i když se nepochybně jedná o nezanedbatelnou sumu, ČEZ pravděpodobně ve svém úsilí o rozšíření pozic v zahraničí nepoleví. Pravděpodobně však nyní obrátí pozornost na jiný stát než na Polsko, protože tamější vláda se do privatizace energetických společností nijak nežene. V případě Slovenska už asi ČEZ v nějaký zázrak, který by ho vrátil do hry o Slovenské elektrárne, nemůže doufat a tak se jako nejpravděpodobnější směr další expanze jeví Balkán. Tam už český elektrárenský gigant úspěšně zakotvil a otvírají se mu zde rozsáhlé možnosti na zvětšení jeho držav. Pokud se Rumunsku a Bulharsku podaří v nejbližších letech vstoupit do Evropské unie, získá balkánská ekonomika nepochybně novou dynamiku a výrazně se sníží riziko, které mnoho podnikatelů od investování v tomto regionu odrazuje. Naproti tomu asi Albánie či Bosna zřejmě ještě nějaký rok zůstanou horkou půdou, kde podnikání vyžaduje poměrně značnou míru odvahy. Nicméně se zdá, že ani tato vlastnost představitelům společnosti ČEZ nechybí. (MaFr)

Mostecké uhlí jde na odbyt

Celosvětový hlad po zdrojích energie se projevil i na hospodářských výsledcích české energetické skupiny Czech Coal, která v minulém roce dokázala zvýšit svůj čistý zisk zhruba o 30 % na 1,84 miliardy korun. Skupina, do níž patří například i společnost Mostecká uhelná, se zaměřuje především na těžbu hnědého uhlí a obchod s energetickými komoditami. Prostřednictvím Mostecké uhelné loni vytěžila zhruba 16,1 miliónu tun uhlí, což zhruba odpovídá výsledkům v roce 2004. S odbytem neměla skupina žádný problém – podle jejích představitelů je díky stávající situaci na světovém trhu s energiemi prodána prakticky celá produkce Mostecké uhelné až do roku 2017, tedy více než jedenáct let dopředu. Czech Coal ovládá čtveřice nynějších vlastníků (V. Bobela, A. Koláček, L. Měkota a P. Pudil), která loni v březnu koupila všechna energetická aktiva od společnosti Appian Group. Appian Group Mosteckou uhelnou za ne zcela jasných okolností v druhé polovině devadesátých let privatizoval. V jeho čele přitom stál jeden ze současných vlastníků Czech Coal A. Koláček, který však vytrvale popíral, že by Appian Group vlastnil. Podobné propletence nejsou v českém těžařství až tak úplně výjimečné – koneckonců jde o mimořádný zdroj potenciálních zisků, což skupina Czech Coal a její hospodářské výsledky v roce 2005 jasně dokazují. (MaFr)

Automobilová výroba vévodí českému průmyslu

Českému průmyslu se i v loňském roce dařilo, i když se nepodařilo zopakovat rekordní výsledek z roku 2004, kdy vzestup průmyslové výroby v ČR dosáhl rekordních 9,5 %. Ovšem i dosažených 5,7 % považují analytici za vcelku slušný výsledek. Přitom pro letošek počítají s novým, byť mírným zrychlením tempa růstu na zhruba 7 %, kterému nasvědčuje i skutečnost, že v druhé polovině roku bylo zřejmě i díky zprovoznění kolínského závodu TPCA dosahováno podstatně vyšší úrovně růstu než v období mezi lednem a červnem. Hlavním tahounem zůstává výroba automobilů – produkce motorových vozidel se v České republice v roce 2005 zvýšila téměř o 20 % a potvrdilo se, že se český stát začíná řadit mezi automobilové velmoci. Velmi dobře se dařilo mladoboleslavské automobilce Škoda, z jejíchž výrobních pásů v ČR sjelo v roce 2005 asi půl miliónu vozů a nově vybudovaná kolínská továrna TPCA vyprodukovala asi 100 000 automobilů a letos by měla svoji výrobu zvýšit na trojnásobek. Pokud ještě navíc přijde do severomoravských Nošovic jako investor jihokorejská společnost Hyundai, význam automobilového průmyslu pro českou ekonomiku ještě výrazně vzroste, protože brány českých automobilek by opustilo dalších 300 000 vozů navíc. V souvislosti s růstem produkce automobilů v zemi vznikají i další navazující odvětví zaměřená na produkci automobilových komponent, například pneumatik, plastů, elektroinstalace apod. Někteří ekonomové ovšem varují před příliš jednostrannou orientací české ekonomiky, která může do budoucnosti přinést značné problémy, pokud by se toto odvětví celosvětově dostalo do odbytových potíží. Za reálnou považují i hrozbu pozdějšího odchodu značného počtu nadnárodních firem za levnější pracovní silou dále na východ. Připomínají přitom paralely s produkcí klasických obrazovek nebo LCD a plazmových displejů. V podobné situaci se ovšem může ocitnout i Slovensko, kde se rovněž stále zvyšuje produkce motorových vozidel a navíc tam roste velká automobilka jihokorejské společnosti KIA. Nebezpečí samozřejmě nelze podceňovat, na druhou stranu se však podobných investic jako je kolínská automobilka TPCA nebo se může stát nošovický závod Hyundai Česká republika dost dobře nemůže odříkat. Samozřejmě je zároveň nutná snaha o získávání investic i do jiných odvětví, zvláště těch, které počítají s vysoce kvalifikovanými pracovními silami a hi-tech technologiemi, ale spolehnout se jen na ně by v současné době asi nešlo. Nicméně v roce 2005 vykázaly velmi dobré výsledky v České republice i elektronický průmysl nebo přesné strojírenství. Zároveň však samozřejmě i přes celkově dobré výsledky existují v České republice průmyslové obory, které stagnují nebo se dokonce potýkají se závažnými problémy. Jako příklad uvádějí odborníci především textilní průmysl, který doslova likviduje agresivní asijská konkurence. Výrobci textilních výrobků v České republice si zároveň stěžují i na relativně silnou korunu, která výrazně snižuje jejich exportní možnosti. Právě vývoz představuje pro český průmysl klíčový zdroj příjmů, protože spotřeba domácností i vzhledem k nepříliš výraznému růstu reálných mezd stoupá jen velmi pomalu. I letošní zlepšení by mělo být dosaženo především díky očekávanému hospodářskému oživení v západní Evropě.

Úspěšné výsledky vývozu se také v roce 2005 spolu se zahraničními investicemi významně podílely na výrazném snížení schodku běžné platební bilance, který loni odpovídal 2,7 % HDP, což představuje po Polsku druhý nejlepší výsledek z okolních zemí patřících dříve do sovětského bloku. V prvních měsících roku 2006 se však čeští prů-

mysloví výrobci musí vyrovnávat s výrazným vzestupem některých vstupů, především elektřiny, plynu nebo vody. To se samozřejmě odrazilo i v nečekaně vysokém růstu cen v lednu, který dosáhl 0,3 %. Většina odborníků však doufá, že si čeští výrobci dokážou dobře poradit i s tímto problémem a průmysl bude i v roce 2006 patřit mezi dobře prosperující odvětví české ekonomiky.

(MaFr)

Ceny bytů v Praze dohnaly unii, informují *HN*

V Lisabonu, Amsterodamu nebo Barceloně lze dnes pořídit byt za stejnou cenu jako v Praze, uvádí deník Hospodářské noviny a dodává, že v některých rekreačních oblastech Francie, Španělska a Portugalska je bydlení dnes dokonce ještě levnější. V české metropoli přitom podle listu ceny v příštích letech ještě porostou.

Historická kuchyně

Již jsme se v našem seriálu zmiňovali, že některé kuchařské knihy jsou určeny spíše pro domácí vaření, u jiných se spíše předpokládá, že poslouží zaměstnancům podniků veřejného stravování. Dnes přináším ukázky z literatury počítající právě s tou druhou variantou. Jedná se o tzv. kuchařské lexikony. Vlastně zde ani nenajdeme recepty v pravém slova smyslu, protože jejich účelem je spíše informovat kuchaře, co se skrývá pod různými více či méně poetickými názvy jídel. Vhodný poměr jednotlivých ingrediencí, délku přípravy apod. si už musí zkušený čtenář odvodit sám. Kuchařské lexikony zahrnují obvykle především náročnější a méně obvyklé úpravy a počítají i se surovinami, které se objevují na stolech jen velmi vzácně.

Ukázky vybíráme z druhého vydání Československého kuchařského lexikonu, který sestavil Josef Bittermann, „emeritní šéfkuchař Grandhotelu Steiner". Na knižních pultech se objevil v roce 1934 a na jeho redakci se podílel i redaktor s nezapomenutelným jménem Bedřich Smetana. Nešlo však o poslední edici Bittermannova díla – to se znovu objevilo na pultech dokonce i v šedesátých letech, ovšem poté co prošlo důkladnou úpravou. Změny přitom nereagovaly jen na prudký vývoj gastronomie v uplynulých desetiletích, ale měly i své ideologické pozadí – řada pokrmů byla totiž pojmenována po osobách, které režimu nastolenému v roce 1948 příliš nevoněly. Nutno však říct, že jejich názvy nahradili redaktoři nového vydání Bittermannova lexikonu spíše různými neutrálními označeními a v nové verzi tedy nenajdeme žádný recept na roládu Klement Gottwald nebo na řízek československo-sovětského přátelství. Nenajdete tam však ani většinu názvů pokrmů, které jsme vybrali z výše uvedeného druhého vydání z roku 1934. Zaměřili jsme se totiž na pokrmy pojmenované po různých českých osobnostech, z nichž mnohé patřily mezi ty, které předlistopadový režim rozhodně nechtěl připomínat. Často ovšem zjistíme, že se pod neobyčejným názvem může skrývat nejenom značně komplikovaný pokrm s mnoha ingrediencemi, ale také zcela jednoduché a běžné jídlo, které však tímto způsobem získalo na zajímavosti.

Studená vajíčka podle poslance Petrovického
Vajíčka upravíme na zeleninový salát, přelijeme rosolovou omáčkou a ozdobíme estragonem.

Svíčková podle dr. Rašína
Slaninou a bažantím masem protaženou svíčkovou dusíme na zelenině s telecími nožičkami a madeirským vínem, obložíme telecím brzlíčkem, lanýži, malými knedlíčky a plátky husích jater.

Kotlet podle generála Štefánika
Smažené kotlety obložíme širšími nudlemi ve smetanové omáčce.

Skopový hřbet podle primátora Dra Baxy
Přírodně pečený skopový hřbet obložíme plněnými rajskými jablky a bramborovými kroketami.

Kachna podle Bartoně z Dobenína
Dušenou kachničku obložíme opečeným chlebíčkem a vypichovanou okurkou.

Zadělávané kuře podle ministra dr. Beneše
Zadělávané kuře obložíme dušenými artyčokovými spodečky a malými knedlíčky obarvenými paprikou.

Pulard podle Dra Karla Kramáře
Dušeného pularda ozdobeného plátky lanýžů přelijeme omáčkou Velouté [bílá omáčka s vývarem] zjemněnou šlehanou smetanou a masitou šťávou; jako přílohu podáváme vařené nudle neb špagety.

Míchaný salát podle Karla Hašlera
Na nudličky nakrájeny hlávkový salát, zelené fazolové lusky a plátky rajských jablíček přelijeme kyselou smetanou promíchanou s hořčicí.

Broskve podle Dra Kordače
Půlky broskví plněných mandlovým krémem upravíme na piškotový spodek, přelijeme hustým jahodovým protlakem a posypeme sekanými pistáciemi.

Meruňky podle Jarmily Novotné
Vařené meruňky upravíme na spodek vanilkové zmrzliny, plody přelijeme jahodovou kaší a celek obložíme třešněmi vařenými v cukru.

Puding Macharův
Formu vyloženou na plátky nakrájeným ovocem plníme pudingovým těstem jako u pudingu regentského [vařící mléko s máslem a cukrem zasypeme moukou a na kraji plotny mícháme jako u páleného těsta. Do studeného těsta pak zamícháme žloutky a pevný bílkový sníh] toliko s tím rozdílem, že toto promícháme na kostečky nakrájenými hruškami.

(připravil MaFr)

Ta naše strašná mládež...

Kdo z nás dříve narozených, kteří jsme se narodili a žili na sever od rakousko-českých hranic, nezná jméno Servít? Zdobilo vnitřní stěny veřejných pánských záchodků, možná i dámských, jejichž interiéry neznám, skvělo se na zdech domů, na dřevěných ohradách sportovních hřišť, zkrátka kam lidské oko dohlédlo. Ovšem s krátkým dodatkem – „... je vůl". Málokdo věděl, kdo je Servít, ale každý věděl, že je vůl. Objevil jsem toto sdělení i na vysoké skále na pobřeží Černého moře. Ve vzdálenosti stovek kilometrů, až v Bulharsku! Pravděpodobně chtěl tuto novinku sdělit nějaký rekreant i ještě východnějším Slovanům.

Dlouho jsem pátral po tom, kdo onen slavný nositel toho jména vlastně je, až jsem se náhodou dozvěděl, že je to člen profesorského sboru některé fakulty Karlovy univerzity, známý svou přísností, který vyžadoval od svých studentů dokonalou znalost jím přednášené látky a byl jimi za to nenáviděn. Při zkoušení byl nemilosrdný. Jeho známost v zemích českých se proto rozšířila rychlostí blesku, a kam ho nezapsali sami studenti, převzali jejich štafetový kolík z recese mnozí nestudenti, i když nevěděli, kdo onen populární vůl je, a tak se octlo jeho jméno s tou krátkou charakterizací téměř všude, kde spočinula noha českých turistů. Prý dokonce ve Skalistých horách v USA.

Pak nadešel nešťastný rok 1968 a pan profesor prý deklaroval svou solidaritu s protestujícími a demonstrujícími studenty, mezi jiným i svým změněným chováním vůči nim při zkouškách. Zlidštěl. A studenti mu to opláceli vymazáváním svých záchodových hesel a u nesmazatelných nahrazováním pomocného slovesa „je" záporem „už není". Dokázali tak svůj smysl pro spravedlnost a fair play. A příslušníci starších generací tehdy na čas přestávali pronášet svou nespravedlivou kritiku o té „strašné dnešní mládeži". Konečně nesmyslnost tohoto nařčení dokazuje i přenechávání míst k sezení v přeplněných tramvajích starším lidem. Prožívám to při svých pobytech v Praze denně při jízdách podzemní drahou, kde jsem dosud ještě nikdy nemusel stát. Snad už vypadám tak přestárle a uboze, že vzbuzuji lítost, ale přesto mi ještě někde jinde kromě v Praze nikdo neuvolnil své místo.

Ještě něco obdivuji u chlapců a děvčat v zemi dobrého vojáka Švejka: jejich smysl pro humor, zděděný asi po předcích. Dovolte mi, abych ocitoval text, který mi nedávno přihrál neznámý pisatel pomocí internetu: „Přišla matka do pokoje své 15leté dcery a najde jej prázdný, jen na posteli spatří obálku s adresou »Mamince«. Se špatnou předtuchou obálku rozlepí a začne číst následující text:

> *Milá maminko,*
>
> *je mi velice líto, že jsem musela odejít z domova za svým novým přítelem. Našla jsem v něm svou pravou lásku. Měla bys ho vidět, jak je sladký se svým tetováním téměř po celém těle, se svým piercingem po celém obličeji a především se svou krásnou motorkou. A to ještě není vše, mami. Jsem konečně těhotná a Abdul říká, že budeme mít krásný život v přívěsu uprostřed lesa, kam se právě stěhuju. Chce mít se mnou hodně dětí, a to je taky můj sen. Když jsem zjistila, jak mi marihuana dělá dobře, usnesli jsme se, že budeme tuto trávu pěstovat i pro naše přátele, aby tolik netrpěli, když jim dojde heroin nebo koks. Mezitím doufám, že vědci najdou lék na AIDS, aby se Abdulovi trochu ulevilo, on si to opravdu zaslouží. Nemusíš mít o mě strach, je mi už 15 let a umím se o sebe postarat sama. Doufám, že Tě budu moci brzy navštívit, abys poznala osobně svého vnuka.*
>
> *Tvá Tě milující dcera*
>
> *P.S. Je to všecko hloupost. Chtěla jsem Ti jen dokázat, že jsou horší věci na světě než obsah vysvědčení, které jsme dnes ráno ve škole dostali a které jsem Ti strčila do zásuvky Tvého nočního stolku.*

Nezasloužila si pisatelka právem mateřský polibek za vtipně sepsanou dobrou zprávu, která nutí odpustit všechny ty pětky na cáru papíru v zásuvce nočního stolku?

A pak že máme „hroznou mládež".

Jindřich Lion

Čo s diaľnicami? Po voľbách sa ukáže

Téma diaľnic je pre politikov v predvolebnom čase veľmi lákavá, lebo sa podľa politológa Miroslava Kusého „bezprostredne dotýka mnohých voličov". Zároveň však strany podstupujú riziko, že ak získajú voličov uprednostnením jedného regiónu, stratia ich v regióne, ktorý opomenú, upozorňuje politologička Darina Malová. Veľké spory o to, či uprednostniť severnú alebo južnú trasu diaľnice, boli už v minulosti. Južnú presadzovala najmä SMK. Predčasné voľby by podľa ministerstva dopravy a Národnej diaľničnej spoločnosti nemali mať vplyv na výstavbu diaľnice na severe Slovenska, ktorá má pokračovať novým systémom PPP. Systém spočíva v tom, že diaľnicu postavia súkromníci a štát ju potom spláca. Pilotným projektom má byť 30tikilometrový úsek Lietavská Lúčka – Turany s odhadovanými nákladmi 20 miliard korún. V Európe sa zatiaľ týmto spôsobom veľmi nestavia, vyskúšalo ho napríklad Maďarsko, ale veľmi dobré skúsenosti nemá. Súkromník stanovil také vysoké poplatky za používanie diaľnic, že po nich skoro nik nejazdil. Financovanie systémom PPP je podľa Ľubomíra Vážneho zo Smeru v istých prípadoch možné, s pilotným projektom by sa však nemalo začínať na najťažších úsekoch. Poslanec za HZDS Milan Cagala dáva prednosť štátnej výstavbe, lebo si myslí, že štátu banky požičajú relatívne výhodne. Dnešné opozičné strany sú nejednotné v názore, či stavať radšej severnú alebo južnú trasu. Smer presadzuje najmä dostavbu severu a deliť peniaze medzi sever a juh v pomere 60 ku 40 %. Dnes ide na južnú vetvu 27 %. Podľa ministerstva dopravy by mal severný ťah až do Košíc fungovať už v roku 2010, ale podľa Smeru sú to chiméry a diaľnica bude o tri až štyri roky

neskôr. Viac peňazí pre južnú trasu chce aj KDH, keď podľa jeho podpredsedu Pavla Minárika treba hľadať „vyváženejšie riešenie, ktoré bude brať veľmi vážne do úvahy aj južný ťah". KDH sa bude snažiť aj o prepojenie medzi Pohroním a Považím cez Turčiansku dolinu. Poslanec Cagala je naopak za urýchlenú dostavbu severného ťahu.

Poviedka romantická, erotická i ľavotočivo tantrická

14. február, okrem toho, že bol dňom zamilovaných, bol aj svetovým dňom poviedky. Nenápadný spisovateľský zámer či náhoda? V každom prípade minuloročná iniciatíva tureckého PEN centra. Oslavu tohto žánru, v našich zemepisných šírkach mimoriadne obľubovaného, slovenský PEN klub nenechal bez povšimnutia a zorganizoval čítačku v bratislavskej Mestskej knižnici s hviezdnym obsadením. Štylisticky i abecedne – od poetického Dušana Dušeka po živelnú Kristínu Vulgan. Dôležitá poznámka: spoločnou témou päťhodinového poviedkového maratónu bola láska.

„Je to Bukowski, prosím, neurazte sa," začala upozornením svoje čítanie Vulgan, ktorá vniesla do čítačky trochu drsnosti a surovosti výrazov. Takmer dvadsiati prozaici čítali zo svojich alebo svojich obľúbených poviedok, striedali sa na sedačke pri moderátorovi Dadovi Nagyovi, čím mohli vzniknúť zaujímavé literárne konfrontácie. Výber si radi prispôsobovali vlastnému naturelu.

„Sú blízke ľavotočivej tantre," vysvetľoval prítomným Juraj Šípoš, ktorý sa zaoberá hinduizmom, v čom tkvie nevôľa vydavateľov uverejniť jeho poviedky. Tieto upírsko-erotické texty čítal Ľubomír Feldek. Pavel Vilikovský prepašoval medzi poviedky námornícky fejtón Jana Skácela, ktorý však podľa neho pokojne môže fungovať aj pod týmto názvom, Monika Kompaníková si zvolila Leonida Andrejeva.

„Strašne silno intelektuálne" poviedky zjavne nerobili dobre poetickej duši najlepšie stavaného slovenského poviedkára Ľuba Dobrovodu. Podľa vlastných slov teda prečítal čistú valentínsku lyriku z detských liet o pozorovaní milostných hier susedského páru ponad zdvihnutú záclonku. Rozprávačská prietrž v podobe „prekvapenia z posilňovne" si však so slovníkom problém nerobila, Dobrovoda do textu zakomponoval aj viaceré menej lyrické pojmy z oblasti zoofílie.

Najsilnejším momentom všetkých dám i pánov sa však zrejme stalo čítanie slávnej poviedky Dušana Mitanu so silným erotickým nábojom V električke. Ako sám autor priznal, horúci letný deň v plnej električke a vzrušujúce milovanie s neznámou ženou, ktorej tvár mu tlačenica nikdy nedovolila uvidieť, ho neskôr stáli niekoľko vysvetľovaní. Napínavo gradujúci príbeh plný spotených tiel, tesnej blízkosti a nevypovedaného si v Mitanovom podaní vyžiadal na viacerých čelách perličky potu a zrýchlený tep. Aj preto – preferovaný spôsob dopravy zúčastnených domov: električkou.

Otvorili Týždeň slovenskej kultúry v Helsinkách

Slovenská veľvyslankyňa vo Fínsku Viera Štupáková otvorila Týždeň slovenskej kultúry v Helsinkách, ktorý organizuje Veľvyslanectvo SR v spolupráci s Medzinárodným kultúrnym centrom v Helsinkách. Prezentácia sa začala v koncertnej sále Medzinárodného kultúrneho centra koncertom slovenského komorného súboru Musa Ludens. Súbor vystúpi aj dnes v priestoroch Kamenného kostola v Helsinkách a vo štvrtok opäť v Medzinárodnom kultúrnom centre. Poslucháčom priblíži hudobné umenie slovenskej a európskej proveniencie stredoveku a renesancie. V rámci Týždňa slovenskej kultúry sa v Medzinárodnom kultúrnom centre mladému fínskemu publiku predstaví osobnosť slovenskej pantomímy Vladimír Kulíšek spolu s rockovým muzikantom a skladateľom Radkom Michalkom. Protagonisti divadla Fortissimo vystúpia trikrát s predstaveniami Kufor a Smetiak. Veľký záujem je o tvorivé dielne Karola Krčmára. Známy slovenský papierológ priblíži deťom v rámci svojich šiestich pracovných dielní netradičné, ale zaujímavé priestorové tvarovanie papiera pomocou strihania a prekladania technikou kirigami.

Popri Zámockých budú aj hry Podzámocké

Divadelný festival Zámocké hry zvolenské, ktorého 33. ročník bude tradične v júni na nádvorí Zvolenského zámku, bude tento rok obohatený o nové sprievodné podujatie, ktoré by ho malo rozšíriť aj do okolia. Podujatie Podzámocké hry zvolenské by sa malo stať paralelnou súčasťou tradičného festivalu, situované do ulíc Zvolena a na jeho historické námestie. Ako uviedla Eva Chylová z odboru kultúry banskobystrického krajského úradu, nové netradičné podujatie chce oživiť rekonštruované námestie vo Zvolene a preniesť divadlo priamo medzi ľudí, aby festivalom doslova žilo celé mesto. „Hrať by sa malo dopoludnia, podvečer i večer na rôznych miestach na námestí, v podchodoch, na nádvoriach reštaurácií, bánk aj iných inštitúcií. Na veľkú časť programov bude vstup voľný," uviedla Chylová. „Predskokanmi" profesionálov na ZHZ by mali byť napríklad študenti Akadémie umení v Banskej Bystrici a Vysokej školy múzických umení v Bratislave, divákov však určite zaujmú aj špičkové neprofesionálne divadlá – laureáti Scénickej žatvy. Nebudú chýbať ani rôzne pouličné zábavné a hudobné produkcie. „Dvere sú otvorené aj profesionálnym divadelným súborom, ktoré sa do programu na zámockú scénu nedostali," dodala Chylová.

V tom je celá múdrosť: po dlhej ceste objavujeme cestu

Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave publikáciou Nemá kniha svojho pedagóga a umelca Dezidera Tótha začala novú kapitolu – tlač vlastných kníh. Vydávať pedagógom texty je už dlhé roky prestížou všetkých svetových univerzít. Na Slovensku sa najčastejšie stretávame s formou tlačenia klasických skrípt, VŠVU si však dala za cieľ vydávať skriptá, ktoré sú nielen učebnými textami, ale zároveň plnokrvnými knihami. Väčšina školských publikácií sa k bežnému čitateľovi nedostane. Predávajú sa v špecializovaných predajniach a o ich existencii často tušia iba zasvätení. Bratislavská škola však prekročila túto dlhoročnú bariéru, otvorila sa širokej verejnosti a knižný trh začala obohacovať o nové a kvalitné tituly z oblasti výtvarného umenia. Vysoká škola výtvarných umení má zriadený Inštitút vedy a umenia, pod ktorý patrí aj nové „vydavateľstvo"

školy. Tóthova Nemá kniha otvorila jednu z dvoch edičných línií zameranú na vydávanie autorských kníh. Teda kníh najmä „teoretizujúcich" umelcov. Rovnocenným produktom sú knihy z pera teoretikov, onedlho sa bude krstiť antológia Kataríny Rusnákovej venovaná elektronickému a digitálnemu umeniu.

Nemá kniha je pre školu teda prvou publikáciou, pre jej autora už treťou. V roku 1989 vyšla Deziderovi Tóthovi (1947) knižka Urob si masku, o sedem rokov neskôr v spoluautorstve s Viliamom Klimáčkom vo svete oceňovaná prvá konceptuálna detská knižka Noha k nohe (reedícia v roku 2005).

Tóthova Nemá kniha nemá nie je. Hovorí až priveľa. Rozpráva o pedagógovom ateliéri – Neateliéri, kde učí svojich študentov vnímať, načúvať, premýšľať a tvoriť. „Na ukážkach diel, najmä súčasného umenia, načúvame, akým spôsobom, akým hlasom vstúpil do koncepcie diela materiál." Čitateľ takmer voyersky nahliada do vzťahu študent – pedagóg, stáva sa súčasťou tohto procesu, teší sa z nového poznania, navádzania a povzbudzovania smerom k novému tvoreniu.

„Učíme sa nie preto, aby sme predvádzali poznanie, ale aby sme boli pripravení na výzvy. Spoločne pracujeme na umelcovi v sebe, bez ambície vytvoriť dielo," hovorí svojim študentom a teraz aj čitateľom Tóth. „Dospieť k poznaniu je možné. Čas, ktorý žijeme, nám na to poskytuje možnosti. Ponúka nám však samé maličkosti. Ale iba nimi odkryjeme náš spôsob poznávania. V tom je celá múdrosť: po dlhej ceste objavujeme cestu."

Tóthove prednášky prinášajú pohľad na umenie očami umelca, teda z prvej ruky, čím sú priamejšie a v istom zmysle aj príťažlivejšie. Nezaťažujú umenie teoretickým rámcom, aj keď riešia otázky, ktoré hýbu súčasným svetom aj teórie, estetiky či filozofie umenia. Nemá kniha ukazuje proces vzniku diela, na začiatku ktorého je vždy tvorivá myšlienka. Na druhej strane predstavuje základné maliarske techniky, často siaha do histórie, prenáša na nás očarenie stredovekým obrazom, ukazuje jeho krehké spojivá s konceptuálnym umením. Podobne ako v knihe Noha k nohe aj tu sa autor drží svojho nezameniteľného „tóthovského" grafického dizajnu. A opäť dokazuje, ako veľmi je umenie spojené so životom a ako sa dajú otvoriť ústa umlčanému umelcovi v nás.

Nominovaní sú aj Feldek a Kellenberger

Básnik a spisovateľ Ľubomír Feldek s maliarom Martinom Kellenbergerom sú medzi nominovanými na najvýznamnejšie svetové ocenenie tvorcov detských kníh – Cenu Hansa Christiana Andersena. Na ocenenie za celoživotnú tvorbu nazývané aj malá Nobelova cena je navrhnutých 26 spisovateľov a 25 ilustrátorov z 28 krajín celého sveta. V doterajšej histórii cenu za trvalý prínos v detskej literatúre, ktorú udeľuje Medzinárodná únia pre detskú knihu IBBY pri UNESCO, získal za Slovensko len Dušan Kállay. O tom, ktorí dvaja umelci sa stanú jej najnovšími nositeľmi, rozhodne 14tičlenná medzinárodná porota. Podľa Dagmar Valčekovej z Bibiany porotcovia zasadnú počas Medzinárodného knižného veľtrhu detských kníh v Bologni v Taliansku koncom marca. Laureáti si po ocenenia prídu v septembri na 30. kongres IBBY do čínskeho Pekingu. Medzinárodnú cenu Hans Christian Andersen Award udeľujú literátom od roku 1956 a ilustrátorom od roku 1966. Za čias Československa ju získali Jiří Trnka (1968), Bohumil Říha (1980), Dušan Kállay (1988), naposledy ju v roku 1992 udelili Češke Kvete Pacovskej.

Rozlúčka s Annou Hrušovskou

Posledná rozlúčka s dlhoročnou poprednou sólistkou Opery Slovenského národného divadla Annou Hrušovskou, ktorá zomrela 4. februára vo veku 94 rokov, sa uskutočnila vo štvrtok 16. februára o 9:30 hod. v historickej budove SND v Bratislave. Pohreb bol krátko pred poludním v krematóriu.

Hrušovská sa narodila 7. januára 1912 v Budapešti. Sólistkou Opery SND bola 17 rokov, od roku 1945 do roku 1962. Dvadsaťtri rokov pôsobila ako pedagogička Vysokej školy múzických umení a deväť rokov súkromne vyučovala spev aj vo Viedni.

Univerzity chrlia tisíce právnikov

Do piatich rokov môže na Slovensku pribudnúť až 8 198 nových právnikov. Vyplýva to z údajov Ústavu informácií a prognóz školstva. Je to viac, ako je teraz dohromady sudcov, prokurátorov, advokátov, notárov a exekútorov. Toľko ľudí ku koncu októbra 2005 navštevovalo päť právnických vysokých škôl, ktoré u nás pôsobia. Jedna z nich je súkromná. Z tohto počtu 3 615 ľudí dostane titul magister, ktorý je nevyhnutnou podmienkou, aby sa z vyštudovaného právnika stal advokát či sudca, zvyšok navštevuje kratšie bakalárske štúdium, ktoré až takú váhu nemá. Dekan trnavskej Právnickej fakulty Jozef Prusák odhaduje, že minimálne tisíc ďalších adeptov sa vzdeláva v zahraničí a mnohí z nich sa na Slovensko vrátia. Prirodzene nie všetci štúdium dokončia a celkové číslo tak bude o čosi nižšie. Dekan bratislavskej fakulty Marián Vrabko tvrdí, že „nedokončia stovky, tisícky zostávajú". Školy tak chrlia každý rok stovky nových právnikov. Schopnosť spoločnosti absorbovať nových sa bude postupne znižovať.

Štatistika ústredia práce z konca septembra ukazuje, že v tom čase si prácu nenašlo 202 absolventov právnických fakúlt. Väčšina z nich ju však nehľadala ani tri mesiace. Dlhodobo, teda viac ako 12 mesiacov, bolo nezamestnaných iba 22 právnikov. Aj preto je záujem o štúdium na právnických fakultách stabilne vysoký. Podľa Prusáka sa len do Trnavy na minuloročné prijímacie skúšky hlásilo bezmála dvetisíc uchádzačov. Škola z nich mohla prijať len 250. Podobná je situácia aj inde.

Ústavný právnik a bývalý vysokoškolský učiteľ Peter Kresák sa tohto trendu neobáva. Pokiaľ je o školy záujem a fungujú, „je to absolútne v poriadku". Iná otázka je kvalita štúdia. Na Slovensku je problém s dostatkom kvalifikovaných učiteľov a školy si ich navzájom vábia. Podľa Kresáka nie je v právnickej obci obava, že masa nových právnikov nebude dostatočne kvalitná. Ak sa takí nájdu, vyrieši to konkurencia. Prusák tvrdí, že absolventi z Trnavy nemajú problém s uplatnením. „Ešte je priestor v štátnej správe, samospráve, tiež v oblasti súdnej moci," hovorí a dodáva, že to platí aj v advokácii a všade, kde „platí princíp konkurencie".

Ak uchádzač chce zistiť, ktorá zo škôl je najlepšia, musí mu stačiť rebríček Akademickej rankingovej a ratingovej

agentúry. Jeho zverejnenie minulý rok vyvolalo na školách búrku nevôle, ale iný zatiaľ nie je. V tomto sa najvyššie umiestnila bratislavská fakulta, najnižšie banskobystrická. Oficiálny rebríček bude k dispozícii v roku 2008.

Stanislav Štepka: *Desatoro*

Radošinské naivné divadlo v Bratislave. Réžia: Ondrej Spišák. Hrajú: Kristína Farkašová, Lujza Schrameková, Csongor Kassai a ďalší. Premiéra: 10. a 11. februára.

Stanislav Štepka sa podujal vysvetliť Božie prikázania na príbehoch ľudí z Radošiny. V novej hre Desatoro si v desiatich poviedkach herci zahrajú, zatancujú, zaspievajú, chýbať by nemal typický „štepkovský humor".

„S Radošinským naivným divadlom spolupracujem tretíkrát a je to pre mňa úžasná herecká škola. Vyhovuje mi ich divadelný štýl, vždy je pre mňa zaujímavé prejsť za jeden večer viacerými postavami. Zatiaľ sa s nimi stále zoznamujem, vzťah k nim si vytváram pomaly. Teším sa aj na skvelých divákov, ktorých má toto divadlo," prezrádza Kristína Farkašová. Uvidíte ju v postavách Anjela, Mačky, Indiána či ako bývalú miss. Na Stanislavovi Štepkovi sa jej páči jeho pozorovací talent, vďaka Desatoru si konečne pamätá Božie prikázania v rade po sebe.

Koľko prihlášok môže žiak dať?

Termín podania prihlášok na stredné školy s talentovými skúškami sa blíži, ale niektorí žiaci a výchovní poradcovia nevedia, koľko prihlášok si môžu žiaci podať. Výchovná poradkyňa z Bratislavy Dana Chovanová si myslí, že vyhláška ministerstva školstva o prijímacích skúškach „nie je jednoznačná a je v tom trošku chaos".

Lucia Dobrodenková z tlačového odboru ministerstva školstva povedala, „že vyhláška určuje, že na školu s talentovkami si môžu žiaci podať jednu prihlášku a na školu bez talentoviek dve prihlášky". Čiže spolu tri prihlášky. Problémy vznikajú vo výklade vyhlášky preto, lebo nie je určený počet prihlášok na školy s talentovými skúškami, hovorí Mária Kolárová z Krajského školského úradu v Bratislave. Vo vyhláške sa hovorí o prihláške v jednotnom čísle, čiže je to jasné, myslí si Kolárová a dodáva, že „veľakrát rodičia tlačia na výchovných poradcov, aby si deti mohli podať dve prihlášky na školy s talentovkami a vzniká chaos".

„My sme sa s požiadavkou na dve prihlášky na školy s talentovkami v tomto roku nestretli, ale ja vypisujem deťom prihlášky tam, kam ich rodičia chcú," hovorí Chovanová. Na štátne stredné školy s talentovými skúškami si žiaci môžu poslať len jednu prihlášku. Na cirkevné a súkromné školy, kde sa robia talentové skúšky, si môžu poslať prihlášok viac. „Súkromné školstvo funguje podľa iného režimu ako štátne, preto je nevyhnutné si zistiť termíny talentových skúšok, aby sa navzájom nekrížili," upozorňuje Kolárová. Talentová skúška sa vyžaduje na umeleckých a športových školách, špeciálna skúška na bilingválnych gymnáziách, prípadne školách s rozšíreným vyučovaním niektorého predmetu. Podľa vyhlášky sa takéto skúšky majú uskutočniť počas troch týždňov na prelome marca a apríla. Dve prihlášky si môžu žiaci poslať na stredné školy bez talentových skúšok. Posledný termín je 1. apríl. Počet prihlášok na súkromné a cirkevné školy nie je daný. Opäť si treba zistiť termíny jednotlivých prijímačiek aby sa nekrížili.

Informácie o termínoch nájdu rodičia na krajských školských úradoch, alebo na internetových stránkach jednotlivých školských výpočtových stredísk.

Osobnosť televíznej obrazovky 2005

Na šiestom ročníku vyhlasovania najobľúbenejších tvárí slovenskej obrazovky sa zúčastnili všetky slovenské televízie: STV, TV JOJ, Markíza a TA 3.

Absolútny víťaz: *Maroš Kramár*
Najobľúbenejší herec: *Maroš Kramár*
Najobľúbenejšia herečka: *Zdena Studenková*
Moderátorka správ: *Aneta Parišková*
Moderátor publicistiky: *Zlatica Puškárová*
Moderátor, komentátor športu: *Martina Bartošíková*
Moderátor zábavy: *Adela Banášová*
Program roka: *Slovensko hľadá SuperStar*
Zábavná relácia: *SOS*
Najobľúbenejšia speváčka: *Zuzana Smatanová*
Najobľúbenejší spevák: *Miro Žbirka*
Cena Eurotelevízie: *TA 3 za diskusiu V politike*
Sieň slávy: *Pavol Mikulík*

Astorka k jubileu Bernharda

Tohto roku by sa dožil 75 rokov jeden z najvýznamnejších a najkontroverznejších spisovateľov druhej polovice minulého storočia, Thomas Bernhard. K oslavám tohto jubilea prispeje aj bratislavské Divadlo Astorka Korzo 90 uvedením Bernhardovej hry Pred odchodom na odpočinok, ktorá mala premiéru pred mesiacom.

Popri množstve románov, poézie a divadelných hier preslávili Bernharda aj početné škandály, ktoré ho sprevádzali po celý život. Po policajnom skonfiškovaní jeho poviedky Rúbanie dreva v roku 1984 a žalobe za urážku na cti opustil Bernhard Rakúsko a v bývalej vlasti zakázal šíriť svoje knihy. Neskôr k tomu v testamente pridal aj zákaz uvádzania svojich hier v rakúskych divadlách.

Hra Pred odchodom na odpočinok, ktorá bola prvýkrát inscenovaná v Stuttgarte v roku 1979 Bernhardovým dvorným režisérom Clausom Peymannom, vychádza z príbehu bývalého bádensko-württemberského premiéra Karla Filbingera, po vojne usvedčeného zo spoluúčasti na fašistických zločinoch. Zhodou okolností práve on ešte pred tým, než sa odhalili tie najhoršie skutky z jeho minulosti, presadzoval odchod Peymanna z postu šéfa stuttgartskej činohry.

Komorná dráma, ktorej druhou líniou je zložitý vzťah súrodeneckého tria, sa odohráva počas netradičnej rodinnej oslavy, kde sa slávnostná atmosféra strieda s výstupmi plnými vášne. Klaustrofobickú atmosféru hry umocňuje jej inscenovanie v netradičnom priestore foyeru divadla. Pod režijným vedením Juraja Nvotu je predstavenie hereckým koncertom Zuzany Kronerovej, Zity Furkovej a Petra Šimuna.

Nový muzikál na Novej scéne

Našli striptéra aj Jánošíka, teraz potrebujú princeznú, trpaslíka a Žbirku. V nedeľu sa v bratislavskom divadle Nová scéna hľadali vhodné tváre do muzikálu Neberte nám princeznú. Ako to už na Novej scéne chodí, aj tento-

raz sa hľadalo prostredníctvom konkurzu. Od rána divadlo zaplavilo množstvo blonďatých hrív s kučerami aj bez nich, no najmä ich majiteľky. Na hrudiach pyšne nosili svoje číslo. V prvom kole dievčatá tkali šaty z jahodovej peny, chlapci hľadali dievča z dobrej rodiny. Ak zvládli tieto piesne, mohli skúsiť Tri slová. Tri slová ďakujeme, nemáme záujem, však počula iba hŕstka uchádzačov. Režisér Ján Ďurovčík nič nehádzal, nekričal a na rozdiel od iných porôt nemal pre uchádzačov štipľavé hodnotenia. Na chodbách sa nahlas šepkalo o tom, že sa čakal väčší záujem. Dovedna prišlo 56 chlapcov a dievčat. Napriek tomu, že Nová scéna si v hlavnej úlohe vie predstaviť Mariána Čekovského, Pavla Bruchalu či Igora Timka, najväčšie hviezdy medzi uchádzačmi boli Jánošík Ján Slezák, herec Viktor Horján či člen kapely The Backwards Viktor Nižný. „Zavolali ma, tak som tu. Nechcem úlohu Mira, ale rád by som si zahral nejakú komickú postavu," mal jasno Horján. Ján Slezák má od detstva dva obľúbené tituly: Perinbabu a Neberte nám princeznú. „Okrem toho to robí Janko Ďurovčík, s ktorým sa mi dobre pracuje. Som tu najmä kvôli nemu," povedal. Pri Viktorovi Nižnom mal režisér pochybnosti o jeho tanečných schopnostiach. „To ma nevidel skákať na koncerte," odkázal mu so smiechom „beatlesák" Konkurz na úlohu Mira sa nakoniec presunul o týždeň. Oficiálnym dôvodom bol časový sklz pri výbere dievčat. Medzi dievčatami sa čakalo na Zdenku Prednú, Ramadu a Zuzanu Smatanovú. Zuzana prišla iba Norisová, z herečiek o úlohy bojovali muzikálovo ostrieľaná Mirka Partlová či Milka Minichová, ktorá debutovala v Hriešnom tanci. No zástupcov reality šou konkurz predsa len mal – prišli finalistky súťaže Dievča za milión Katka Suchoňová a Barbora Chlebcová. „Ťažko povedať, či som vo výhode. Závisí to asi od toho, kto na konkurze vyberá. A potom aj odo mňa samej, do akej miery som ľuďom sympatická," zauvažovala o výhodách známej tváre na konkurze Suchoňová. „V novinách písali, že potrebujú ťaháky, hľadajú tváre, na ktoré by sa ľudia prišli pozrieť. Na tie známe prídu asi skôr," myslí si Chlebcová. Do užšieho výberu na rolu princeznej postúpilo deväť dievčat, všetky ostatné dostali cenu útechy v podobe konkurzného kola na menšie postavy. Na melódiu Horúčky sobotňajšej noci sa učili choreografiu a spievali Fever Night. „To nie je Labutie jazero. Chce to razantnú bodku. Tvárte sa ako Lisa Minnelli, patrí vám celý svet. Prečo máte výraz prepáčte, že som prišla?" inštruoval dámy Ďurovčík. Poslúchli ho a dostali ponuky na menšie úlohy. Každá teda teoreticky odišla s vedľajšou rolou vo vrecku. Aj Katka a Barbora. A čo by dobrej princeznej nemalo chýbať? „Hravosť, neha a odvaha," vyratúvala Milka Minichová. „Musí byť pekná, to inak neide. A mať dobrý charakter. Jednoducho, taká zlatá, krásna a milá," predstavil si ju Ján Slezák.

Neprofesionálni filmári budú súťažiť v Liptove

Uzávierka prihlášok do 9. ročníka celoštátnej neprofesionálnej súťaže Rodinné video, ktorú organizuje Liptovské osvetové stredisko v Liptovskom Mikuláši, bola 10. februára. Filmári súťažili v kategóriách rodinné snímky o vlastnej rodine a filmy o rodine od autorov alebo skupiny autorov mimo rodiny. Práce musia byť na nosičoch DVD, VHS, S-VHS. Súťažná projekcia sa uskutočnila 25. februára v Liptovskom Hrádku. Poslaním podujatia je objaviť a podchytiť predovšetkým začínajúcich autorov – majiteľov videokamier, ktoré si kúpili najmä na zaznamenávanie rodinných udalostí. Súťaž je bez vekového obmedzenia.

Zakázaná láska chutí aj starším

Bengt Ahlfors: Posledná cigara. Malá scéna Slovenského národného divadla. Réžia: Emil Horváth. Kostýmy: Simona Vachálková. Scéna: Miloš Pietor. Hrajú: Emília Vášáryová, Emil Horváth, Štefan Bučko a Ingrid Timková. Premiéra: 4. februára.

Bengt Ahlfors sa v SND ujal. Jeho hry Divadelná komédia a Ale, ale, pani plukovníková! boli divácky obľúbené a v repertoári sa dočkali desiatok repríz. Ich tretiu „sestru" uvedú na divadelné dosky dnes. „Autor má prednosť v tom, že bol hercom. Je divadelník, píše hry z porozumenia pre remeslo. Jeho text osciluje medzi bulvárom a vážnym dramatickým tónom," vysvetľuje dramaturg Martin Porubjak.

Režisérom prvých dvoch Ahlforsových diel bol Emil Horváth. Zarežíroval si aj do tretice, no zároveň je na javisku v hereckej úlohe. „Posledná cigara je súčasná hra s modelovými situáciami, ale nepôsobila na mňa vulgárne. A v neposlednom rade som si ešte chcel zahrať manželov s Emíliou Vášáryovou," prezradil Horváth. Manžela si zahral, ale takého, ktorý je podvádzaný. Vzťah s manželkou udržuje jeho najlepší kamarát, evanjelický pastor. Do toho sa primieša klamstvo o smrteľnej chorobe, návrat pastorovej dcéry v rozvodovom konaní a pikantné odhalenia sa môžu začať. „V každom dejstve je moja postava akoby iná. Páči sa mi, že autor Poslednú cigaru nenapísal ako bohapustú komédiu. Komické prvky sú prítomné, ale žáner sa stále obmieňa," vysvetľuje Vášáryová. S autorom sa Ingrid Timková v úlohe dcéry stretla prvýkrát. „Pochopila som pri ňom, že vášeň a láska nie sú limitované vekom."

Slováci sa stretnú v Prahe

Vo svete funguje dovedna šesť slovenských inštitútov. Jeden z nich, v Prahe, sa v marci 2003 presťahoval blízko Staromestského námestia. Má to veľké výhody, lebo tadiaľ denne prejdú tisícky turistov. Inštitút v krásnom starom paláci navštívi oveľa viac ľudí, ktorí o Slovensku nič nevedia. To priznáva aj jeho riaditeľ a kultúrny atašé veľvyslanectva Slovenskej republiky u českých susedov, **Igor Otčenaš**.

Čechom sú Slováci určite najbližší, ako sa to prejavuje?

Kultúrne vzťahy medzi našimi národmi zostali, chvalabohu, neporušené. Naopak, s potešením možno povedať, že sa rozvíjajú aj mimo inštitucionálnej bázy. Ľudia prichádzajú s iniciatívami na výmenu súborov, výstav. V Plzni sa konal už II. ročník slovenských dní, otvorila sa Slovenská informačná kancelária, vystupovala tam skupina No Name, hral kysucký folklórny súbor Vadičovská muzička, konala sa vernisáž knižných ilustrácií docenta Františka Blašku.

Kto sú vaši návštevníci?

Pražská kultúrna verejnosť, samozrejme, podľa toho, o aký druh podujatia ide. Vzhľadom na polohu inštitútu máme však ambíciu prilákať aj zahraničných návštevníkov Prahy. Z osobností tu boli Václav Havel (otváral Dni Dominika Tatarku), spisovateľ Ludvík Vaculík, herci Jiří Lábus, Jiří Ornest, Bronislav Poloczek, Gabriela Vránová, Da-

niela Kolářová, minister životného prostredia Českej republiky Libor Ambrozek, fotografi Tono Stano a Tomki Nemec a ďalší.

Čo chystáte v novom roku?

Okrem výstavného programu, v ktorom ponúkneme diela umelcov ako Palo Macho, Ivan Csudai, plagátovú tvorbu Albína Brunovského či zaujímavú skupinu žilinských fotografov Generácia 74, chceme participovať na veľkých akciách ako Pražská jar, Febiofest, United Islands of Prague, na výstave dizajnu Art&Interior, na veľkej výstave Ruda Sikoru vo Veltrhovom paláci, na máj 2006 pripravujeme Rómsky deň, na zimu prezentáciu Vysokých Tatier vo výtvarnom umení. Chceme prezentovať tvorbu silnej spisovateľskej generácie šesťdesiatnikov Štrassera, Dušeka a Mitanu, sedemdesiatnika Ľuba Feldeka a v lete plánujeme prezentáciu diela rezbára Václava Kautmana a maliarov z Kovačice. Ak to vyjde, chystáme aj letné prekvapenie priamo na pražskom Staromestskom námestí.

Potulky po Bratislave

Dnes na našej vychádzke budeme pokračovať po **Ventúrskej** *a* **Zelenej ulici**. *Druhá časť Univerzitnej knižnice sa nachádza v de Pauliho paláci, ktorý stojí na Ventúrskej ulici. Ventúrska ulica sa začala postupne formovať už v stredoveku. Názov dostala podľa talianskej rodiny, ktorá sa tu usadila už v roku 1390. Táto bohatá kupecká rodina sa volala Bonaventura de Salto, ale Bratislavčania ich prezývali Ventúrovci.*

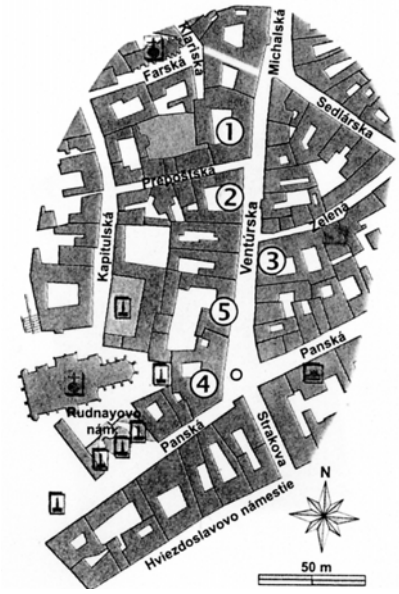

Na Ventúrskej č. 13 sa nachádza palác Leopolda de Pauli, ktorý bol správcom cisárskych majetkov. Palác bol postavený v roku 1775-1776 podľa návrhu architekta Františka K. Römischa. Tento je palác tým zaujímavý, že ako jediný z vnútromestských palácov má záhradu. V paláci na prvom poschodí sa nachádza hudobný salón, v ktorom v roku 1820 koncertoval ako deväťročný Franz Liszt, ktorý prišiel na pozvanie rodiny Esterházyovcov.

Bratislavčania boli nadšený jeho klavírnou hrou. Dokonca aj manželka pozývateľov bola jeho hrou tak nadšená, že ho obdarovala Haydnovým denníkom. Ďalším darčekom pre mladého Liszta od Bratislavčanov bolo poskytnutie šesťročného štipendia. Neskôr sa vďačný Liszt ešte niekoľkokrát do Bratislavy vrátil a koncertoval tu. V roku 1884 dirigoval v kostole sv. Martina Korunovačnú omšu.

Ďalší palác, ktorý sa nachádza na Ventúrskej číslo 9, je palác, ktorý bol postavený v klasicistickom slohu pre grófa Františka Zichyho. V 19. storočí v tomto paláci pôsobil ako domáci učiteľ hudby skladateľ H. Marschner. Dnes sa v paláci konajú občianske sobáše a v letnom období kultúrne podujatia.

V barokovom dome z 18. storočia na Ventúrskej číslo 5 v roku 1771 zriadil olomoucký rodák František Patzko knihtlačiareň, v ktorej vychádzali knihy v latinčine, v nemčine, v maďarčine, v češtine a v slovenčine. V 19. storočí tu bola redakcia novín Pressburger Zeitung, ktoré vychádzali až do roku 1945.

Na Ventúrskej číslo 3 sídlila prvá univerzita na Slovensku. Academiu Istropolitanu, založil v roku 1465 Matej Korvín, ktorá zanikla až po jeho smrti v roku 1490. Univerzitu slávnostne otvorili 20. júla 1467. Boli tu zriadené štyri fakulty – katolícka, právnicka, lekárska a artisticka – slobodných umení. Vyučovalo sa v latinskom jazyku. Na univerzite pôsobili učenci zvučných mien ako Johannes Müller z Königsbergu, zvaný aj Regiomontanus, Martin Bylica z Poľska, ktorý bol hvezdárom, Ján Gattim z Talianska a matematik Vavrinec Koch z Krompach a Erazmus z Rezna. Dnes tu ma sídlo Vysoká škola múzických umení, katedra herectva.

Universitas Istropolitana

Na Ventúrskej číslo 1 sa nachádza zrekonštruovaný rokokový palác Erdödyho, ktorý bol postavený v roku 1770 podľa projektu Mateja Walcha. Pôvodne tu stáli štyri domy, ktoré kúpil Krajinský sudca a predseda Uhorskej kráľovskej komory gróf Juraj Leopold Erdödy. Pretože bol pracovne príliš zaneprázdnený, tak sa k prestavbe paláca dostal až jeho syn Ján Nepomuk Erdödy. V paláci sa konali koncerty a operné predstavenia. Erdödyovci mali dokonca súkromný operný súbor.

Na Ventúrskej číslo 10 sa nachádza palác Leopolda Pálffyho, ktorý bol veliteľom uhorskej šľachtickej gardy. Na portálom sa nachádza bohatá výzdoba s vojenskou výzdobou, ktorá pripomína povolanie jeho majiteľa.

Portál Pálffyho paláca

V roku 1762 v Bratislave koncertoval W. A. Mozart, na túto udalosť nás upozorňuje pamätná tabuľa, ktorá oznamuje, že Mozart ako šesť ročný mal v Bratislave niekoľko koncertov. Dnes je tu veľvyslanectvo Rakúskej republiky. Na priľahlej Zelenej ulici sa nachádza vchod do Rakúskeho kultúrneho fóra. Na konci tejto krátkej spojovacej ulici medzi Zelenou a Sedlárskou ulicou sa nachádza Zelený dom, ktorý sa spomína už v 15. storočí, v ktorom zasadal krajinský snem i mestská rada. Neskôr tu bol aj hostinec. V 17. storočí sa tu konali súdne procesy a v 18. storoči časť domu prestavali na divadlo. Bratislavčania tu prvýkrát videli hry Molièra a Shakespeara. Dom bol nápadný tým, že bol vymaľovaný zelenou farbou. Figurálne ornamenty a rastliny boli módne v období neskorej gotiky. Na hornej rímse vidíme kamenný reliéf s biblickým motívom: Jozue a Kaleb nesú strapce hrozna z Kanaanu. Iniciálky vyryté do reliéfnej dosky S. P. Q. P. sú skratkou slov „Senatus populusque Posoniensis", čo znamená „Bratislavský senát a ľud". *(pripravuje dr. K. Ozábalová)*

Literárna tvorba

Jedna z odměněných prací v rámci celoslovenské soutěže psaní povídek pro začínající autory. Povídka byla uveřejněna ve sborníku »Poviedka 2004« (vydavatelství Koloman Kertész Bagala, P. O. Box 99 / LCA, 180 00 Bratislava 1), s jehož svolením povídku přetiskujeme.

Jana Krajčovičová

Narodila som sa 13. januára 1961 v Litoměřicích. Napriek tomu žijem v Bratislave. Pracujem v Slovenskom rozhlase ako hudobná redaktorka.

Časopisecky publikovať som začala v osemdesiatych rokoch. V tom čase som profesionálne hrala so skupinou Madam. V súčasnosti už 12 rokov spolupracujem so speváčkou Soňou Horňákovou ako hráčka na klávesové nástroje a gitaru v jej skupine S. H. Band.

Medzi moje ďalšie realizácie patrí varenie, (lebo je to tiež tvorivá činnosť), tvorba telefónnych zvonení (nájdete na **www.pohladnice.sk**), písanie hudby k multimediálnym prezentáciám, maľovanie, chalupárčenie a spánok.

P. S. Chcela by som mať mačku.

JANA KRAJČOVIČOVÁ

Vypraté, vyžehlené

Popoludnie pri pive, pri dyme... Dnes mi to stále chodí po rozume. Srečko Kosovel bol taký nadčasový, určite netušil, že mu niekto o sto rokov bude tak rozumieť. Ten niekto nie som ja, ale je úžasné, že sa o ňom vôbec dozvedám.

V Stoke zas hrajú Živé kvety – streliť sa do spánku, zalapať po vánku, odletieť k slnku... Ako sa s tým dnes stotožňujem.

Je tu aj dym, aj smrad, aj pivo – patrí to k tomu a ja som len pozorovateľ. Pitie pre celý stôl – 84 korún, skvelá krčma!

– Moja, víš, kdo sem já? – ozve sa mi za chrbtom a vlhká pusa za mojím uchom zasvieti. Fuj. Utieram sa, eštože mám vlasy.

– Ariely céra? – pristávam na hru. Taký starý vtip.

Aj by sme si štrngli, ale poháre sú z plastu, a tak sa aspoň zatvárim potešene. Nepretvaruj sa, radí mi tá druhá vo mne. Jasné, že to nik nepočuje, iba ja.

O čom je takýto život? Atmosféra je hustá. Asi aj ja som hustá. Po dlhom čase opäť fajčím. A to je len začiatok. Bojím sa svojho bláznivého ja.

Vychádzajú mi blbé karty. Vraj smrť, ale nie vo význame fyzického zániku. Umývam si dôkladne ruky. Umývam si nad všetkým ruky. Všetko sa serie. Je to vraj nový začiatok a tak. Bla bla bla... Nechcem nový začiatok. Chcem späť svoj starý život. Kto už je dnes pripravený na všetko?

– Ja som stará škola – vravíš, no viem si to predstaviť. Nakrájať natenko.

– Jánošík? Zarezať a vyškvariť!

Bože, kto len vymýšľa takéto nezmysly.

Ani to nebolí byť chvíľu niekým iným.

– Nezabudni mi naliať, – vravím, hoci nikto nenalieva, iba sa chodí k pultu po ďalšiu rundu.

– Kde sú vrany v lete? – už som to študovala v Tescu v jednej encyklopédii. Nikto to nevie.

Pamätáš sa na ten prázdny byt a malé vodné korytnačky? Potom zdochli.

Vraj netreba žiť minulosťou, ale ja to asi neviem. Veď to vlastne ešte ani nie je minulosť.

– zalapať po vánku –

– Zobuď sa, – vraví mi niekto a prikladá prsty na studené čelo, ale ja som hore, – hore som, sakra...

Vraj, netreba sa báť, treba sa nebáť – spievajú. Asi to nie je môj najlepší večer. Bože a ten smrad...

Ako dieťa som si vždy v nedeľu myslela, že vypukne vojna. Vážne, je to pravda. A raz som išla po meste a na stene bolo napísané detským písmom – cesta za úsmevom detských očí. Fakt by som, chcela vidieť to decko, čo toto napísalo. Asi bolo choré. Troška na hlavičku. Veď decká nepíšu také vzletné myšlienky na stenu. Ešte tak do slohového zošita. Na stenu napíšu trebárs – JANO JE BUZERANT. Inak, dodnes tam je ten nápis.

Opäť je pri mne nejaká hlava. Celkom pekná, čierna s oranžovými očami. Oranžová je teraz v móde.

Asi mám nízky tlak. A neznášam oberať orechy. Na všetko treba motiváciu. Nakoniec všetko aj tak zje niekto iný. Čo zje? Zožerie!

Mám rada apríl. Zima je mŕtva, aj ja si tak akosi pripadám. Niekto mi vravel, že jar prináša plané nádeje.

Chcela by som mať psa. Ako ten istý niekto povedal – lásku za peniaze – ale nemám čas. Na kosť by vychudol a zdochol, kým by som prišla domov.

Asi nerozumiem vždy všetkému, čo hovorím. To nič, slová sú len plášť. Ani to nie je celkom zo mňa. Vyšlo to už recyklované. Všetko sa nejako zužitkuje.

Začína ma bolieť hlava.

Každého bolieva hlava. Je to spravodlivé.

– Nečmáraj, štrngni si, – berú mi môj pokrkvaný popísaný papier. Medzitým nám vymenili poháre. Tieto sú z hrubého skla, ako popolníky. Teda štrngáme. Večery sú trpkosladké.

– Pozri, ako nám zničili cigarety, vraj fajčiari zomierajú mladí...

Vidím ten hnusný nápis.

– Ja si ich doma prekladám. Mám ešte jednu zachránenú škatuľku.

Všetko je husto dymovo jagavé.

– Ty si nevidela Mrázika? Ty, si nevidela Mrázika??

– Jasné, že som ho videla, ale so zlým dabingom, – beriem si späť papier. Ktosi prichádza ako posol, – daj si víno.

– Nechcem.

– Daj si.

– Tak daj.

Letargia. Možno príde aj ráno. Možno prídem až ráno. A potom osemdesiat sklápačiek, parfum a kostým do práce. Kto by už hľadal túto noc.

Nezabudni nezabudnúť. Nikto nevie, ako to vlastne je.

– Víš, kdo sem já?

Ten svit v očiach, bože, opäť je tu.

– Čo ti je? Čo ti je? – usmieva sa široko.

– Úplne trápne, mám zlomené srdce, – po prvý raz to skúšam povedať nahlas. Viem, že môžem. V tom hluku to aj tak nikto nepočuje. Ako dobre.

Ľudia už dávno prestali čítať Malého princa. Inak by sa také veci určite nestávali.

Zasa ma ktosi drgá do pleca – poslyš, vy Slováci máte takové srandovní slovo, že cincúr...

Opäť modrodymový smiech.

– Vôbec netuším, čo je cincúr.

– Jak tó? – naťahuje slová, – přece rampouch.

– Aha cencúľ.

Vyzerá to, že moja čeština je lepšia ako jeho slovenčina.

Odkiaľsi priletela tučná mucha. Vypásla sa na cigaretovom dyme. Mucha v decembri, fuj.

– Počkaj ja ju chytím. Uvidíš pokus.

To naozaj môže napadnúť len chlapov.

– Netop ju, škoda toho piva.

– Počkaj, uvidíš, už sa nehýbe. Vidíš, je dôkladne utopená. Teraz ju dám do popolníka.

Mucha je zrazu populárna. Všetky oči ju sledujú.

– Klepte na ňu. Musí byť celá zakrytá horúcim popolom.

Napätie čo bude, veď je mŕtva.

– Hýbe nohami, normálne sa vyhrabala z popola!

Ako Fénix. Ktovie, či to funguje aj s ľuďmi. Ale s muchami to funguje. Fakt. Vyskúšajte. Že by bol popol životabudič?

– A ako sa má Peter? – hlas sa prihovára priamo mne. Žiadne muchy ani cencúle, ale Peter. Pri tomto mene mnou prechádzajú blesky a elektrické hady.

Odkladám pohár – hm.

– Ani neviem, – usmievam sa. Ja sa asi vážne usmievam! Víchrica, ktorú vidím iba ja.

Keď som mala pätnásť, napísala som si do denníka – pozdvihnime tváre k slnku a uzrime pravdu, ktorá sa skrýva v našich snoch. Bola som veľmi hrdá, že som to vymyslela. Len čo som tým vlastne chcela povedať. A kto si už dnes píše denník.

Opäť sa nezapájam. Píšem si sama pre seba, vôbec neprekáža, že mi nikto nič nevydá. Čítala som veľa tých vecí vydaných – ako niekto môže použiť slovo chľast? Veď tak už dnes nikto nehovorí. Jazyk sa vyvíja, vážení – toto si pamätám ešte zo školy.

Vstávam od stola – idem už domov.

– Nechoď ešte, – podávajú mi pohár, – daj si korbáče.

Vyzerajú ako zvädnuté – nechcem jesť.

– Tak pi.

Asi mi bude vonku zima. Som len naľahko. Odmietam zobrať na vedomie, že je december. Odmietam zobrať na vedomie veľa vecí. Asi ma v detstve málo bili. Pamätám si len jednu facku, ale keď niekomu namočíte všetky štetce do Kanagonu? Navyše, keď je to váš otec.

Hlúpe takto sedieť v krčme. Najradšej by som už bola doma, ale bojím sa, že sa tam ešte stále niekto balí. Jasné, uhádli ste. Tie hady a blesky.

– Pamätáš sa ešte na mňa? – zasa sa mi niekto prihovára. Žena nemôže sedieť v krčme iba tak.

– No tak, poznáš ma? – oči má úplne meravé a kalné a golier celý poprášený od lupín.

Seboroická dermatitída, napadá mi. Veď kto už dnes má lupiny.

Odťahujem sa od neho.

– Poznám, – prikyvujem, – prepáč, hrozne smrdíš od piva.

Vôbec nepočúva, čo mu vravím, dôverne sa nakláňa ku mne a šepká – tu máš moju vizitku. Teraz mám výborný flek. Ozvi sa, keď budeš niečo potrebovať.

Je mi na vracanie z toho žalúdočného pachu, ale vizitku odkladám. Človek najviac vecí vybaví práve v krčme.

Vstávam – počujte, ja už vážne idem.

– Seď.

– Idem.

– Seď.

– Idem teda ešte na záchod.

Pobudnem tam trocha dlhšie a prečítam si dvere. Ľudia popíšu všeličo. Napríklad – ich bin Maria und du? A pod tým – dubis piča.

Keď vychádzam, zbadám môjho spolusediaceho.

– Počkaj, počkaj, – objíma ma a tlačí do úzkej chodbičky. Oprie ma o stenu.

– Nechaj, – odtláčam ho. Na bruchu mám určite odtlačok jeho penisu.

– Čo to robíš? – pýtam sa hlúpo, viem predsa veľmi dobre, čo robí.

– Prekvapenie, – dýcha mi do ucha – poď ku mne.

– Ty si úchylák, – vravím, ale na počudovanie zvažujem túto možnosť. Bojím sa návratu do prázdneho bytu. Funguje liečba sexom? Keby som tak mohla teraz zavrieť oči a zobudiť sa o päť rokov. O päť? To už budem mať... Hm. Stačí o dva.

– Na čo myslíš? – pýta sa a pchá mi ruky pod rolák.

Nevravím nič. Moje terajšie telo je neidentické s mojím pôvodným telom. Toto je hluché a slepé. Beriem to len ako teplo a energiu. Romantika pri záchodoch.

– Poď ku mne, – nalieha, – urobíme si stejky.

– Nemôžem jesť uprostred noci, – vravím a neviem si spomenúť, čo a kedy som naposledy jedla.

– Ty máš fakt doma stejky?

– Fakt. Mám ich naložené už odvčera.

Váham. Všimol si to a považuje túto partiu za vyhratú. Zavriem oči.

Určite bude hľadať kľúče a potom budú na chodbe maličké papučky. Budeme to robiť v manželskej posteli?

– Nejdem s tebou, idem domov.

Vyzerá tak prekvapene, že ani neprotestuje.

– A stejky?

Určite ich naložila tvoja žena, pomyslím si a nahlas poviem iba – inokedy.

Zima vonku je svetielkujúco mrazivá, taká, keď sa dá nadýchnuť len do štvrtky pľúc. Dýcham ako o život. Čo keď sa mi to podarí až do polovice? Tak potom... Nestihnem si rozmyslieť, čo sa mi splní. Rozkašlem sa a do očí mi vbehnú slzy. Presne takýto vzduch býval, keď sme sa ako malí prechádzali s otcom po Sibírskej. Na konci prechádzky vytiahol plechovú škatuľku s červeným nápisom Dorette a mne aj bratovi dal do úst malý hnedý cukrík. Bol hnusný a vyzeral ako posekané pneumatiky, ale malo to atmosféru.

Obraciam sa, zastalo pri mne auto. Že by niekto známy? Nevidím v tej tme, ale niečo mi ukazuje, tak pristúpim bližšie. Už ho zreteľne vidím. Nie, nie je to nikto známy.

– Za koľko by ste? – otázka zavisla vo vzduchu ako ten papierový pajác, ktorý sa hýbe, keď mu potiahnete šnúrku medzi nohami.

On snáď žartuje – nemôžem uveriť v absurdnosť tejto situácie. Pripadám si ako zhypnotizovaná žaba. Zdá sa mi, že už celú večnosť stojím a pozerám na toho chlapa. Tak toto raz niekomu porozprávam. Nemôžem sa ubrániť, vybuchnem a začnem sa smiať.

– Niečo som...? – odkašliava si, aby zakryl rozpaky, – vy asi nie ste... prepáčte ... prepáčte.

– Začne upratovať predné sedadlo. Dozadu prehadzuje mapy, dáždnik a plechovky koly.

– Poďte, zaveziem vás domov.

Ešte sa smejem a nasadám, ja vážne nasadám do auta s úplne cudzím chlapom. Asi nie som celkom v poriadku.

Mlčíme celú cestu. Pozerám pred seba, aby si predsa len nemyslel, že mám záujem.

Skutočne ma vyloží pred mojím domom. Teda, nie je to presne pred mojím domom, nepoviem mu predsa presnú adresu. Vidím odtiaľto do môjho okna. Svieti sa. Ryby si zažali a teraz ma pokojne čakajú v akváriu. Z celej sily sa nadýchnem toho vzduchu. No povedzte, nemá to atmosféru?

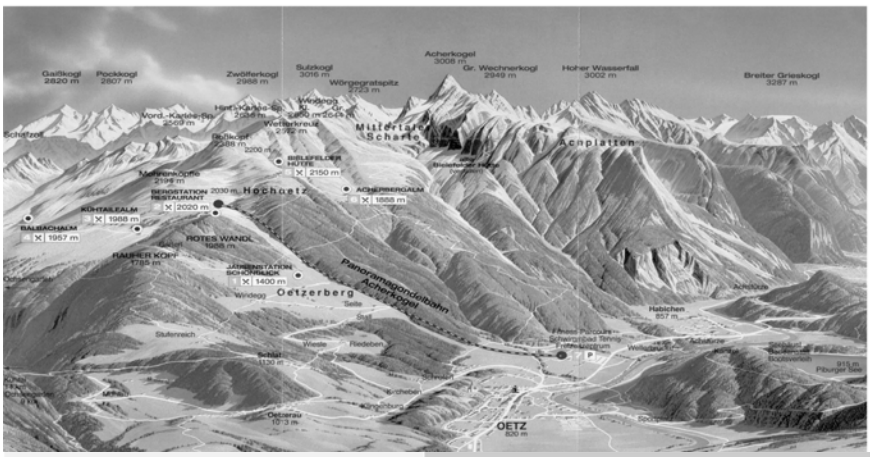

Svatodušní svátky Oetz
3. - 5. červen 2006

Sokolské setkání

Sestry a bratři, příznivci Sokola!

Tři roky přejdou rychle a štafeta k organizaci setkání v tyrolském Oetzu se vzpomínkou na zakladatele Sokola dr. M. Tyrše se zastavila opět u nás ve Švýcarsku.
Jenom ten, kdo již cokoliv organizoval, si dovede představit takovouto organizaci na dálku, ve hře se sv. Petrem, ano i on patří k organizátorům, a sice velice důležitým. On je zodpovědný za počasí.
Objednali jsme u něho to nejlepší, co může nabídnout. Věříme proto, že se sejdeme v co největším počtu, že louka bude žít mládím. Organizátoři Vám řeknou, kam postavit stany, co můžeme, co nesmíme, vše podle scénáře obecního zastupitelství.
Těšíme se na stará i nová setkání a sportovní zápolení všech zúčastněných, výkonný sport na amatérské úrovni.
Možnost krásných turistických vycházek do celého okolí, jež tak jako tak za letošní svatodušní svátky neprojdete.

Nazdar,
na setkání se těší
Švýcarská sokolská župa

Program sokolského setkání

Sobota 3. 6.	14.00	zahájení volejbalu
	16.00	schůze ZOS hostinec Piburger See
	18.30	zapálení táborového ohně, zahájení srazu
neděle 4. 6.	9.30	pokračování turnaje, odchod na túry - turisté
	10.30	běh kolem jezera
	14.00	hry pro děti
	17.00	vystoupení mažoretek před radnicí
	18.30	táborový oheň a vyhlášení vítězů
pondělí 5. 6.	9.00	polní mše kulturní vystoupení vyzvednutí kamene z tyrolské Ache pro Tyršův dům v Praze
	11.45	odchod k pamětním deskám - ukončení setkání

Přihlášky ke sportovním utkáním na louce, včetně info k setkání

Informace - ubytování
Tourismusverband Ötztal
Information Oetz
Hauptstrasse 66
A- 6433 Oetz, Österreich
Tel.: +43 (5252) 6669
Fax: +43 (5252) 666975
E-Mail: info@oetz.com
WWW: http://www.oetz.com

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
Tel./fax: ++43 1 604 87 04
(Dipl.-Ing. Jiří Nováček)
e-mail: novacek.wien@aon.at

Sokol informuje
Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností. Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie Píbilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová, tel. 586 86 86

Sokolská župa rakouská

www.sokol-wien.at

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol-cos.cz

Sokolský adresář
na
www.sokol-wien.at

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 17:45

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	*19:30 – 21:00*	*odbíjená (muži)*

Župní trénink ve stolním tenisu (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergasse 7 – sokolovna

Pondělí	*19:15 – 21:00*	*stolní tenis*

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergasse 7 – sokolovna

Úterý	*16:00 – 17:30*	*ženy a muži*

Sokol Vídeň II
2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	*18:00 – 19:30*	*odbíjená (muži)*
	19:30 – 21:00	*nohejbal (muži)*
Středa	*19:30 – 21:00*	*gymnastika (ženy)*

Sokol Vídeň III/XI
(informace pro zájemce o volejbal: N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at)
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Středa	*19:00 – 21:00*	*odbíjená (muži)*
Čtvrtek	*19:00 – 21:00*	*gymnastika (ženy)*

Sokol Vídeň X
Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 14:00. Hosté vítáni.
Info: br. Anton Valenta, tel. 01/600 20 20, 0676/964 59 74, fax 01/604 60 12, e-mail: sokol10@aon.at, www.sokol-x.at
10, Angeligasse 21 – sokolovna

Úterý	*18:00 – 19:00*	*showdance*
	19:00 – 20:00	*aerobic*
	20:00 – 21:00	*badminton (ženy)*
	21:00 – 22:30	*fotbal*
Středa	*19:00 – 20:00*	*badminton (muži)*
	20:00 – 22:00	*odbíjená (mix, Sokol III)*
Čtvrtek	*09:00 – 10:30*	*ladypower*
Pátek	*15:30 – 19:00*	*SVS (dorostenci, Sokol V U-17)*
	19:00 – 21:00	*SVS (Sokol V)*

Sokolská jednota Tyrš XII/XV
Info: tel. Dipl. Päd. Ing. F. Kalousek 01/81 34 333 přes den, e-mail: kalousek@utanet.at
Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	*19:30 – 21:00*	*míčové hry (muži)*
Čtvrtek	*17:30 – 18:45*	*základní sportovní gymnastika (žactvo)*
	19:30 – 20:30	*kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)*

Sokol Vídeň XVI/XVIII
Info: tel. 01/480 13 57
17, Steinergasse 7 – sokolovna

Pondělí	*17:00 – 17:45*	*cvičení rodičů s dětmi*
	18:00 – 19:15	*žactvo a dorost*
Úterý	*19:30 – 20:30*	*gymnastika „speciál" (ženy a muži)*
Čtvrtek	*19:30 – 21:00*	*gymnastika (ženy)*
Pátek	*20:00 – 21:30*	*základní sportovní gymnastika (muži)*

Sokol Vídeň XXI
21, Roda Roda-Gasse 7

Úterý	*19:00 – 21:20*	*gymnastika, míčové hry (ženy + muži)*

Nacvičujeme na
XIV. všesokolský slet v Praze 2006

Tělocvičná jednota
Sokol Vídeň III/XI
každý čtvrtek od 19:00 hodin
v tělocvičně školy Komenského,
Sebastianplatz 3,1030 Wien.
Nacvičuje sestra Nela Štěrbová.
Dotazy/Anfragen:
mobil: 0650 967 8080
e-mail: k.sterba@gmx.at

Tělocvičná jednota
Sokol Vídeň XII/XV Tyrš
každý čtvrtek od 20:15 hodin
v sokolovně Angeligasse 21,
1100 Wien.
Nacvičuje sestra Irča Floriánová.
Dotazy/Anfragen:
tel.: 586 86 86
e-mail: raumdekor.florian@aon.at

Sestra Marie Píbilová
podporuje sestru Floriánovou
při nácviku „Ta naše písnička česká".
Dotazy/Anfragen:
tel.: 330 97 87
e-mail: maria.pibil@aon.at

Bližší informace
na internetových stránkách:
www.sokol-cos.cz
www.sokol-wien.at

XIV. VŠESOKOLSKÝ SLET 2006

Praha 1.-7. červenec 2006 – Program hlavních dnů

1. července 2006 (sobota) *– příjezd účastníků, ubytování*
15:00 *Sokol Gala – generálka*
19:00 *Sokol Gala – Sazka Aréna – slavnostní zahájení sletu*
veřejná pódiová vystoupení po Praze – během dne
2. července 2006 (neděle) – *kulturní program a pódia – během dne*
8:00 *řazení průvodu*
9:00 *sletový průvod*
13:00-21:00 *secvičné hromadných skladeb*
3. července 2006 (pondělí) – *kulturní program a pódia – během dne*
8:00-22:00 *secvičné hromadných skladeb*
4. července 2006 (úterý) – *kulturní program a pódia – během dne*
8:00-13:00 *I. program Strahov – projížděčka*
14:00-20:00 *secvičné hromadných skladeb*
21:00-23:00 *I. program Strahov – generálka*
5. července 2006 (středa)
8:00-13:00 *II. program Strahov – projížděčka*
16:00-19:00 *II. program Strahov – generálka*
21:00-23:00 *Slavnostní zahájení Strahov – I. program (večerní)*
6. července 2006 (čtvrtek) – *kulturní program a pódia – během dne*
8:00-12:00 *Tyršův dům – zakončení turistických srazů a akce Kameny*
14:00-17:00 *II. program Strahov (odpolední) a slavnostní zakončení sletu*
19:00 *Společenský večer – Tyršův dům*
7. července 2006 (pátek) – *odjezd účastníků sletu z Prahy*
7.-13. 7. 2006 *– Mezinárodní seminář ke tvorbě pohybových skladeb*

Ze sokolské historie – Leopoldina Součková

Narodila jsem se ve Vídni v roce 1908 a má sestra Marie za 2 roky. Dostala jsem jméno Leopoldine, takže se nám říkalo Poldi a Mitzi, což bylo v tehdejším c. a k. mocnářství velmi aktuální. Pamatuji si, jak se svítilo hlavně petrolejkou, jen otec, obuvnický mistr, měl při práci plynové osvětlení, což potřebovalo jemné zacházení s nasazením punčošky. Také se pamatuji, že jsme obě spaly s rodiči v manželské posteli. Spala jsem na okraji a museli mi dát žehlící prkno, abych nespadla z postele. Voda i záchod byly na chodbě, koupaly jsme se v neckách a pralo se na valše v neckách. Měli jsme učedníka, který měl svoji skládací postel v kuchyni, ale i do toho malého bytu přibyl klavír

Česká obchodní škola ve Vídni – 1. okres (L. Součková 3. zleva)

Sokolská jednota I na hřišti Českého srdce v roce 1932
(L. Součková druhá zleva ve druhé řadě)

Součková jako cvičitelka (uprostřed vzadu)
při nácviku na Sokolský slet v roce 1932

a ještě k tomu dlouhé křídlo, které mám dodnes. Maminka prosadila, že jsme se musely učit hře na klavír.

Otec byl velkým spolkařem. Byl předsedou v VIII. okrese místního školského spolku „Komenský", pokladníkem svazu čsl. obuvníků, členem Živnostenského svazu a členem Českého srdce. Nebylo snad dne, aby nemusel někam na nějakou schůzi. Za první světové války narukoval pro svou srdeční slabost do zázemí v Kremži. Často jsme tam za ním jezdily i po Dunaji, poznaly jsme krásné údolí se zříceninou Dürnstein.

Maminka za války vedla obchod jen s učedníkem. Sama přitloukávala gumové podpatky a na podrážku tzv. Sohlenschoner. Byla to vysekaná kůže v oválné neb kulaté formě. Mimo to jezdila se známou s batohem „hamstrovat" k mlynáři blízko Vídně. Přivezla za nějakou výměnu vždy mléko, vajíčka a jiné.

V české menšině byla každou chvíli nějaká zábava nebo ples. Velké plesy se konaly v hotelu Pošta, v Žofínských sálech, U zeleného stromu, v hotelu Wimberger a v Národním domě v XV. okrese. Na menší zábavy jsme z VIII. okresu chodili na Alserstrasse do restaurace U Uhlířů. Tam byly veškeré spolky, hlavně „Barák", který pořádal ochotnická představení, zábavy i taneční hodiny. Učili jsme se českou a moravskou besedu, národní i francouzskou čtverylku, dvořanku a maďarský tanec „kér". Pořádaly se Josefská, Anenská, Václavská i Jiřinková zábava. To se každému návštěvníkovi připnula na klopu malá zástěrka. Tančil se i tzv. polštářkový tanec, byla při tom strašná legrace. Každoročně měla velký ples Vídeňská župa Rakouska Sokol, Svaz čsl. živnostníků, Svaz čsl. obuvníků, Svaz čsl. krejčích, Svaz čsl. truhlářů, Dělnická strana a Lidovci. Svaz čsl. obuvníků měl svého výborného kapelníka (nevzpomenu si na jméno) i svého tanečního mistra pana Chrastila. Vypadal jako Cagliostro a nebylo na něm znát, že je obuvníkem. Měl elegantní vystupování, upravenou stříbrošedou paruku a zahájil plesy vždy francouzskou čtverylkou.

Už od útlého mládí jsem chodila do Sokola do I. jednoty, kde snad cvičil i prezident T. G. Masaryk. Byla to nejstarší jednota, která se nacházela v I. okrese Habsburgergasse, ve velké sklepní místnosti. Jednota měla už starou vetchou standartu, kterou jsme při slibu sokolském políbili. Za druhé světové války ji měl jeden bratr v zahrádce zakopanou. Už na podzim roku 1931 jsme se připravovali na slet. Byla jsem tehdy místonáčelnicí a vedoucí dorostenek. Chodila jsem na nácvičné hodiny do X. okresu a pak se naučily naše sestry z jednoty prostná pro sletové vystoupení. Obětovala se na to spousta hodin, ale stálo to za to. Zúčastnily jsme se sokolského sletu roku 1932 v Praze. Předtím jsme měly generálku na vídeňském hřišti Českého srdce. Jako účastnice sokolského průvodu v Praze jsme křičely na pozdrav a volaly hesla, ale když jsme se blížily k Staroměstskému náměstí, dostaly jsme příkaz chovat se tiše. Na tribuně seděl pan prezident Masaryk s Renátou Tyršovou. Mráz nám běžel po zádech a my na pozdrav jen mlčky kývaly lipovou ratolestí. *(České listy 2/2006)*

Česká výprava a olympijské hry

Čeští novináři považují vystoupení české výpravy na olympijských hrách vesměs za úspěšné, shodují se však v tom, že očekávání bylo větší. Nejvíc tisk rozebírá bronz hokejistů, oceňuje výkon týmu, ale také poukazuje na problémy, které mužstvo provázely. Deník Sport připomíná, že čtyři medaile jsou největší úrodou v historii České republiky. Hokejisté mají sice bronz, ale český tisk jejich vystoupení hodnotí s neskrývanými rozpaky. Napjaté vztahy v olympijském týmu jsou důkazem nedobré situace. Deník dále napsal, že hokej čeká výměna generací a současný stav označil za úplný začátek, v němž je nezbytné vytvořit funkční model s jasnou strategií. Ani italští pořadatelé se od českých médií žádné chvály nedočkali. „Nebyla to krásná ani povedená olympiáda. Sportovci si notovali, že ve Vancouveru to může být jen lepší," napsal zpravodaj Mladé fronty Dnes. Sport turínskou olympiádu dokonce označil za „nejhorší akci pod pěti kruhy", kritizoval špatnou organizaci, přemrštěné ceny, nezájem místních obyvatel a spousty bláta místo sněhu.

Jenom běžkyně na lyžích Kateřina Neumannová pociťuje na každém kroku slávu po zisku zlaté olympijské medaile. Kam se vrtne, rozdává podpisy a fanoušci za ní cho-

dí až k tratím na šumavském Zadově, kde se připravuje na závěr sezóny, píší Lidové noviny. Rychlobruslařka Martina Sáblíková se z Turína sice vrátila bez olympijské medaile, ale s velkým odhodláním. Na své oblíbené pětikilometrové trati skončila čtvrtá, za čtyři roky z Vancouveru už by se bez cenného kovu vracela nerada. Podle odborníků k tomu má nejlepší předpoklady.

Vedoucí muž Světového poháru ve skoku na lyžích Jakub Janda se musel dokonce spokojit s titulem českého vicemistra. Po návratu z nevydařených olympijských her se vítěz Turné čtyř můstků potýkal s nachlazením a v mistrovském závodě konaném v Německu našel přemožitele v kolegovi z reprezentace Janu Maturovi. Třetí skončil další olympionik Ondřej Vaculík. Ale již v závodu Světového poháru v Lahti skončil Jakub Janda druhý a upevnil si tak vedení v celkovém hodnocení. Pořadí SP (po 17 z 22 závodů): 1. Janda 1058 bodů, 2. Ahonen (Fin.) 946 bodů, 3. Küttel (Švýc.) 739 bodů, 4. Ljökelsöy (Nor.) 692 bodů, 5. Uhrmann (Něm.) 595 bodů, 6. Morgenstern (Rak.) 537 bodů

Rakouské črty

Jsou to v podstatě krátké vzpomínky na počátek emigrace a dobu strávenou v Rakousku čekáním na odlet do Kanady. Rakousko se k nám zachovalo pohostinně a ve zmíněných textech je obsaženo několik obrázků z té doby, snad s lehkou melancholií, ale přesto úsměvných a pro mne s odstupem času vzácných, píše autor pan Alois J. Fallada.

Kirchberg

Slunce příjemně hřeje do zad a kdyby nebylo všech těch starostí a obav emigranta, byl by to den stvořený pouze k pocitu vnitřního blaha. Sedím na lavičce na nábřeží říčky – no, je to tady pořád ještě potok, jenom jeho dno a břehy jsou vydlážděné plochými kameny, poskakuje několika nizoučkými kaskádami a hraje si na veletok. Ale je to přece jen potok, přichází shora od Trattenbachu – snad se i tak jmenuje, nevím. Sedím na lavičce před lékárnou a pár metrů vlevo je most a přes silnici pošta.

Na tom mostě jsou na pilíři a obou koncích žardiniéry plné květů a světe div se, nechybí tu ani socha sv. Jana Nepomuckého – kdeže se tady vzal? Naproti přes šumivou vodu je zahradní terasa hotelu Zur Post, která pestrými květy soutěží s mostem. Je to zde takové vlídné místo, hlavní silnice vedoucí údolím prochází městečkem po druhé straně, ale ani tam není příliš rušný provoz. Prostě idyla.

Hned na horním okraji městečka je kostelík se hřbitovem pečlivě udržovaným a teď zjara plným pestrých květin, je to taková zahrádka boží, která ztratila svůj pochmurný charakter a odpočívá pod teplým jarním sluncem za čerstvě obílenou zídkou. Z Trattenbachu sem je to po silnici přes Ottertal takovou slabou hodinku pohodlné chůze údolím. Na mírných svazích pastvin postávají koně nebo malé stádečko krav – a pastviny se zvedají k strmým zalesněným svahům, ze kterých místy vystupují holá skalní bradla. Rád tou cestou chodím, tamhle toho koně znám už od vidění a jeho kamarád, statný šedák, si mne prohlíží a udělá pár kroků k ohradě z hrubých klád. Pak se projdu úzkou hlavní ulicí kolem cukrárny a podél hotelu Zur Tausendjährigen Linde (mohutná lípa tam sice je, ale do tisíce let má daleko), kde se ještě ve velkém sále každý týden drhne dubová podlaha a kde naše Marcela dělá holku pro všechno, až na dolní konec ke škole. Chodí tam oba moji vnuci – nechtěl jsem je nechat jen tak se potloukat po Trattenbachu, zašel jsem za ředitelem školy a on je tam vzal. Tam i zpátky jezdí autobusem, německy rozumí málo, ale mají alespoň nějaký denní řád. Občas se jim místní děti posmívají, ale kluci mi museli slíbit, že se nebudou prát. Nad tím vším, dost vysoko na stráni, stojí kostel, obklopený lesem, který má svůj původ už v dobách gotiky, se strmou sedlovou střechou, která je pokrytá výrazně červenými taškami a tak ten hezký starý kostel trůní v lese trochu jako muchomůrka.

Chodím rád do Kirchbergu, jen kdyby to nebylo do té lékárny, před kterou teď sedím na lavičce u toho potoka. Do lékárny chodím ženě pro prášky – není na tom právě nejlíp. A tak se mi do toho krásného dne mísí pár kapek hořkosti.

Jen kdyby nebylo toho „kdyby...“

Kummerbauerstadl

Je to ale stoupání, panečku. Hned za starosvětskou kapličkou s malou soškou Panny Marie, ku které kdosi občas dává květiny, střežící rozcestí mezi Angerem a Trattenbachem, to začíná. A zdá se taky, že to nikdy neskončí, že ta úzká, místy vysloveně strmá silnička šplhající se pastvinami a lesem vede až někam do nebe. Není tu kousíček rovinky, kterou člověk drápající se vzhůru s nadějí vyhlíží. A tak se poutník občas zastaví a potěší se širokými rozhledy na travnaté svahy s pasoucími se stádečky – až sem je slyšet cinkání jejich zvonců, jak se tak pomalu loudají po pastvinách. Vysoko na stráních leží tu a tam osamělý statek, vypadá to náramně malebně a ten jasný klinkot zvonců jenom podtrhuje všechno to ticho kolem.

Kummerbauerstadl je jeden z těch horských statků, vlastně je to nejvýše položený statek v Dolních Rakousích a rozvaluje se ve výšce 1100 m na hřebenu v sedle mezi dvěma vyššími, zčásti skalnatými vrcholky. Dnes už neslouží jako statek, ale je to vyhledávaná výletní restaurace, patrová budova s dřevěným dekorem a nezbytnými pelargóniemi skrývá pokoje pro hosty. Na přilehlé kamenné terase se už teď zjara krásně sedí a rozhled k severu do údolí je více než úchvatný, za ním z oparu vystupuje strmý, dosud zasněžený více než dvoutisícový Rax. Kolem božích muk s dřevěnou stříškou vede cesta lesem, naštěstí skoro vodorovně, a z ní se tu a tam otvírají snad až neskutečné pohledy na celý Semmering naproti a na malinkatý vláček, šplhající serpentinami tratě, i dolů do soutěsky Schottwien, nad kterou se tyčí zřícenina mohutného hradu. Až sem v době Přemysla Otakara II. sahaly hranice českého království – a tento pohraniční hrad, obsazený silnou českou posádkou, strážil starou obchodní stezku do Korutan. Vypadá to jako pohled z letadla – a také drobounká stuha nově budované dálnice hluboko dole s titěrným obloukem mostu se v té krajině jaksi ztrácí.

Sedím na terase, koukám se na všechnu tu krásu a abych něco dělal, popíjím kávu a sytím se znamenitým jablkovým koláčem. Člověk by tady vydržel sedět celé odpoledne, nechat myšlenky volně plynout a těšit se z teplého dne, vylepšeného vlahou vůní okolního lesa.

Dnes už nejsem emigrant, jsem občan jiného státu a přijel jsem se podívat na stará známá místa. Jen tak.

Z Vídně mě do Trattenbachu dovezli přátelé, nazpět chci jet vlakem. Prostě přijel jsem vzpomínat na vše, co jsem tady prožil. Bydlím dole v Angeru v Gasthof Mies, kde jsem před několika lety strávil deset měsíců. Deset měsíců čekání, smutku, obav a naděje a v jejich závěru i pohledu na utrpení nejbližšího člověka, kterému jsem nemohl zabránit. Nyní je to už za mnou – jenom ty šrámy zůstaly.

Myslím, že sem přijedu ještě jednou...

Trattenbach

„...pak zima přešla
a sněhy tály na stráni –
zvon bylo slyšet v poledne
a cesty jako na dlani
se rozeběhly k lesům..."

Taková malá útulná vesnička pokojně leží mezi příkrými lesnatými svahy se světlezelenými skvrnami pastvin. Kostel a hřbitůvek s nevysokou kamennou zdí, hned vedle pošta a obecní úřad, dvě hospody, bystrý potok a domečky jako malované. Silnice se šplhá dál do kopce do sedla Feistritz pod jedenapůltisícovým vrcholkem Hochreit, je to jen místní silnice se stoupáním až 20 % a celkem dobrým povrchem, na druhé straně se proplétá horami a maličkými městečky, až kdesi daleko se připojí na dálnici A2 vedoucí na Graz. To všechno je ale v současnosti mimo náš dosah – nám stačí Trattenbach.

Chodíme sem s mojí ženou často, procházkou podél silnice z Angeru, kolem té kapličky na rozcestí – napravo šumí potok a nevysoko nad ním ve stráni velký statek a podél cesty domky s dřevěnými vyřezávanými balkóny plnými pelargónií, o kousek dál dřevařský závod, kde to opojně voní čerstvým dřevem a lesem, a pak škola. U toho statku si vždycky připomenu Karla, mladého sedláka, se kterým Marcela kamarádí a zrovna tuhle mu pomohla na úzkém poli nasbírat půl valníku vyoraného kamení. Jednou vylezl v našem penzionu po hrušni na náš balkon – takový mladý blázen.... Několikrát přinesl mojí ženě jablka. Měla ho ráda.

Sem do vesnice se chodilo do samoobsluhy, kde měli všechno, i cigarety a levné, ale dobré víno, občas ani láhev rumu nebyla k zahození, zvláště v zimě. Do stráně stoupá úzká silnička k několika chalupám výše v bočním údolí a na vedlejším svahu trčí stožáry lyžařského vleku. Proti nám pomalu jde starší sedlák a za ním dva koně, jen tak, nevede je, koně pokyvují hlavami a vykračují si za ním domů sami. Míjíme toho muže s nezbytným Grüss Gott – naznačí pohyb ruky k pomačkanému kloboučku a usměje se. Tady všude se lidé ještě zdraví. Známí, neznámí, prostě tvorové jedné rasy, země a víry. Člověk se tu cítí dobře – zapomene-li na chvíli, že je emigrant.

Do nízkého slunce už se zakusuje kostrbatý obrys lesa a z kostelní věže bije klekání a svolává na večerní pobožnost. Člověku je při tomto Ave nějak podivně, trochu do měkka, a nad tím vším se klene večerně vybledlá jarní obloha. Zajdu do kostelíka, tady se do kostela chodí, a je tu i teď večer dost lidí. Ani nepotřebuji vnímat slova šedovlasého faráře a polohlasný chór modliteb, jenom jejich zvuk mne ukolébává do jakéhosi stavu smíření, víry a naděje...

Stmívá se.

Cestou nazpátek se dělíme se ženou o jednu cigaretu.

Sila lásky

Začiatok roku 2006 otriasol celou rakúskou spoločnosťou: v obci Mauerbach pri Viedni zavraždil otec štyri zo svojich piatich dcér a zároveň sa pokúsil i o vraždu vlastnej manželky. Tej sa však podarilo utiecť a zalarmovať políciu. Vrah v pomätení zmyslov nasadol do auta a pokúsil sa o zúfalý útek nevedno kam. Keď polícia vypátrala trasu jeho jazdy a nastavila mu bariéry, aby ho zastavila a zatkla, v akte zúfalej bezradnosti ukončil sám svoj vlastný život. Tento hrozný čin vyvolal obrovskú vlnu súcitu s pozostalou matkou a sestrou detí, súcitu nad nezmyslenou stratou toľkých životov. Vyvolal však i množstvo diskusií o tom, či bolo možné tomuto činu predísť a zabrániť, čo bolo jeho príčinou a vyvolal i celú škálu vyčítavých otázok na najbližšiu spoločnosť ľudí v Mauerbachu, ktorí túto rodinu poznali a museli snáď postrehnúť, že niečo nie je v poriadku. I mňa sa táto hrozná udalosť dotkla. Rakúske média jej venovali veľký priestor, a tak som sa dozvedal postupne z novín i televízie malé čriepky správ, ktoré akoby úlomky nejakého rozbitého predmetu pomaly dokresľovali pozadie tohto smutného činu. Na povrch sa dostali hlavne také fakty, ktoré jasne svedčili o tom, že muž konal v akomsi momente „black out", v akomsi momente pomätenia a nepríčetnosti. Psychiatri a psychológovia sa stali najviac interviewovanými osobami. Verejnosť sa však dozvedela i o tom, že celá rodina žila v existenciálnom minime, že muž, hoci mal iba 50 rokov, bol zo zdravotných dôvodov poslaný predčasne do penzie, financií bolo málo a celú rodinu čakalo navyše deložírung – vysťahovanie z domu, ktorý im nepatril, pretože majiteľ ho chcel použiť na iné účely. Dekrét o vysťahovaní s konkrétnym dátumom bol podľa všetkého tou poslednou kvapkou, ktorá pretiekla z preplneného pohára nervového napätia stresmi sužovaného muža...

Nechcem teraz rozoberať túto strašnú udalosť ani z kriminalistického ani zo sociologického ani zo zdravotného či psychologického pohľadu. Chcel by som sa však napriek všetkej tragičnosti tohto činu pozastaviť nad jedným, dovolím si to tak nazvať, optimistickým, ba priam úžasne krásnym momentom: Pri rozoberaní pozadia príčin tohto skutku viedol redaktor rakúskej televízie i rozhovor s miestnym farárom P. Josefom Froschauerom. Ako sa ukázalo, poznal tento kňaz rodinu a jej problémy veľmi dobre. Často ich navštevoval, deti chodili do farskej družiny a matka sa v rámci pastoračnej aktivity farnosti organizačne venovala rôznym charitatívnym činnostiam. Kňaz vedel veľmi dobre o ťažkej sociálnej situácii rodiny. Vedel tiež o problémoch, s ktorými sa potýkal manžel a otec rodiny, o jeho ponížení, o pocitoch bezmocnosti, o beznádejnosti, o existencionálnom strachu, ale i o strachu z budúcnosti, keď musel ako 50-ročný odísť zo zamestnania do nútenej penzie, nemohol nájsť novú prácu, ktorá by bola pre rodinu nielen zdrojom obživy, ale ktorá by i jemu samému dávala

pocit zadosťučinenia a pocit zdravého sebavedomia z vykonávania zmysluplnej činnosti – sebarealizácie. Koľko len ľudí na svete – v Európe je ich 19 miliónov – je dnes bez práce a zároveň v pocite vlastnej neschopnosti, kríze identity, ubitom sebavedomí a nevie, čo má robiť a je na pokraji zúfalstva! Dovolím si tvrdiť, že nezamestnanosť je oveľa väčší problém pre ľudí žijúcich v bohatých ekonomických štátoch Európy, Severnej Ameriky či Austrálie, než pre ľudí žijúcich v chudobných krajinách sveta. Chudobní sa vždy nejako dokážu o seba postarať a navyše chudobní sú k sebe navzájom vždy súcitnejší, tolerantnejší, viacej si pomáhajú a nemajú také veľké nároky. Naproti tomu ľudia zvyknutí na určitý životný „štandard" ako samozrejmosť pociťujú pri akejkoľvek sebamenšej strate či úbytku tohto „štandardu" nedostatok, nespokojnosť a dostávajú sa oveľa rýchlejšie do krízových situácií...

Rozhovor s farárom Josefom Froschauerom bol nesmierne poučný a krásny. Pri počúvaní tohto starého kňaza mi nevdojak napadlo, že je to druh kňazov, ktorí už skoro vymreli: Dobrý pastier – jeden zo symbolov kňazstva podľa vzoru Krista – Dobrého Pastiera – sa už skoro vytratil z reálneho kresťanského života. O kňazoch sa hovorí ako o dobrých kazateľoch, ako o učiteľoch pravej, nefalšovanej kresťanskej náuky, ako o zaujímavých ľuďoch so zaujímavými názormi, postrehmi, ako o duchovných bytostiach..., ale dobrý pastier... niekto, kto pozná svoje „ovečky", svojich veriacich, kto žije s ich problémami, raduje sa s ich radosťami, plače nad ich bolesťami – tento pojem a fenomén už zrejme na kňazstve dnes nie je atraktívny. Zo slov Josefa Froschauera bolo očividné, ako hlboko sa ho ten tragický čin dotkol. Počas celého dlhého rozhovoru však nepadlo ani len jedno slovíčko odsúdenia či kritiky na adresu vraha vlastných detí, práve naopak: z jeho slov bolo cítiť lásku k pozostalým, ale i lásku k človekovi, ktorý v akte zúfalstva vykonal ten hrozný čin. Až hmatateľne som si uvedomoval korešpodenciu jeho slov so slovami sv. Františka z Assisi: „A keď vidíme či počujeme, že ľudia hovoria alebo konajú zlo či rúhajú sa Bohu, my hovorme dobre a konajme dobre a chváľme Pána, ktorý je velebený naveky." (*Nepotvrdená Regula*, kap. 17, verš 19, Spisy sv. Františka.) O svätom Františkovi je známe, že bol znalcom Biblie, a že to bol človek, ktorý ako nikto iný na svete nebol nazvaný Alter Christus = Druhý Kristus. Je zrejmé, že túto svoju vetu napísal pod inšpiráciou Svätého písma, ktoré hovorí nielen o tom, že nemáme súdiť iných (*Mt* 7, 1), ale že sa nemáme ani odplácať zlým za zlé, že sa nemáme nechať premôcť zlom, ale zvíťaziť dobrom nad zlom... (Sv. Pavol, *List Rimanom* 12, 17, 21)

Pri počúvaní slov farára Josefa Froschauera som cítil, že sa jedná o tento vymierajúci druh kňazov. Jeho slová boli jemné, tiché, skoro až nenápadné, odpovedal iba na otázky redaktora. Boli to však slová nesmierne silné, jasné a výrečné a prenikali sťaby ostrý šíp do svedomia všetkých tých ľudí v Mauerbachu, ktorí v tejto televíznej relácii tiež prehovorili a tvrdili, „že si všimli už dávno, že v tejto rodine nie je čosi v poriadku a že raz možno dôjde k nešťastiu": „Ak tí ľudia z dediny, ktorí teraz prehlasujú, že vedeli už dávno o kríze tejto rodiny a tušili, že sa raz niečo stane – prečo neprišli vtedy k nim, či za mnou, či za niekým iným, prečo o tom nehovorili, keď bol ešte čas a možnosť predísť tomuto nešťastiu? Ak to naozaj vedeli a tušili a nič proti tomu nespravili, tak si pošpinili svoje vlastné svedomie a spolupodieľajú sa na tomto hroznom čine zúfalstva."

Pohrebu sa zúčastnili stovky ľudí. Informovali o ňom všetky rakúske noviny, televízia i rádio. Celým národom preletela obrovská vlna súcitu. Neviem, čo zapôsobilo najviac na iných ľudí. Mne zostanú navždy pred očami tieto dva momenty:

1.

Fotografia, ktorú zhotovil zozadu, tak aby nebolo vidieť tváre, jeden vnímavý a citlivý fotograf: v sprievode za rakvami detí šiel starý kňaz Josef Froschauer oblečený v smútočnom liturgickom odeve a pritom veľmi nežne svojimi rukami objímal a doprevádzal matku detí a zároveň manželku ich vraha, ale i jedinú, 21 ročnú pozostalú dcéru.

2.

Keď sa pohreb skončil, predstúpila pred celé smútočné zhromaždenie práve táto dcéra a povedala chvejúcim sa, avšak pevným hlasom túto jedinú vetu: „Chcem, aby ste vedeli, že moja matka i ja milujeme svojho otca a budeme ho i naďalej milovať..." (*Kurier*, 27. 1. 2006).

(Peter Žaloudek, Viedeň, február 2006, www.peter.zaloudek.sk)

POSLEDNÍ SLOVO

Když mi ve středu kamarád řekl, že Vladimír Merta v pátek oslaví šedesátiny, zaskočilo mě to. Ne že bych si představovala, že lidé nestárnou – samozřejmě vím, že stárnou, sama taky stárnu a jsem s tím docela spokojená. Ale Merta? Šedesát? Není to přece jen moc?

Poprvé jsem Mertu slyšela zpívat na Baráčnické rychtě někdy v roce 1974, když tam písničkáři sdružení v Šafránu každý týden koncertovali pod záštitou jakési částečně oficiální organizace. Nepamatuji se už, co to bylo, ale mělo to něco společného s huculskými poníky, a oficiálnost té instituce byla možná trochu pofidérní, ale na pořadatele folkařů nějak stačila. Díky jim za to. Zpívával tam Hutka, Merta, Třešňák, Dáša Voňková, Zuzana Homolová, Petr Lutka, Burian s Dědečkem a ještě další – a pro mne jejich vystoupení byla opravdu paprskem světla v nudných a ponurých časech normalizace. A asi nejen pro mne, nadšenců tam chodilo víc. I potom, co se Šafrán přestěhoval na Vinohrady do Čáslavské, do klubu (už nevím čeho – Tesly?), bývalo tam nabito.

Vzpomínka na Mertovu kytaru a hlas, který mi zněl jako mámivá šalmaj, mě přenesla o třicet let zpátky. Vlastně jsme tehdy nebyli tak mladí, šestnáct nám už dávno nebylo – ale z dnešního víc než třicetiletého odstupu mi připadá, že jsme byli strašně mladí, plní nadšení a dychtiví po budoucnosti. Doba byla nevlídná, i když se vlastně nedělo nic drastického, bylo to zvláštní bezčasí, dělené jen osobními zážitky a těmi koncerty. Neměli jsme tehdy rádio ani televizi, pouštěli jsme si gramofonové desky (kde je jim asi konec?) a amatérské nahrávky zpěváků, na které jsme chodívali na Rychtu a pak do Čáslavské. Někteří mí přátelé četli noviny, ale já ne. Nebavilo mě hledat mezi řádky a snažit se vyčíst z pořadí na fotkách zasloužilých soudruhů, kdo je na odpis a koho čeká povýšení. Připadali mi ti vládcové jeden za osmnáct, druhý bez dvou za dvacet, nevěřila jsem, že by nějaké „progresivní křídlo" v KSČ mohlo něco změnit.

Pamatuji si, jak jsem u Vládi Merty přepisovala na stroji jakousi informaci o poměrech, už ani nevím, pro koho. Možná pro Palach Press? Ale existoval už tehdy Palach Press?

Jistě by se to všechno dalo najít, ale zalíbilo se mi v představě, že je to všechno tak dávno, že už si to ani nedokážu přesně vybavit. Líbí se mi přeskakovat od jedné Mertovy písničky ke druhé – Písmenková láska, Omamná květina pravdy, Perníková válka a má nejmilejší Chtít chytit vítr – a bloumat v přesně nezařazených vzpomínkách.

Pustila jsem si Mertovo cédéčko, abych lépe nasála atmosféru někdejší doby, oživila si ji a taky abych se potěšila hrou a zpěvem, které jsem už tolikrát slyšela. Tak šedesát mu je... Nakoukla jsem do novin – a co nečtu! „Jan Palach se upálil, neboť neměl tolik morální síly jako například náš prezident Václav Klaus, který místo aby zůstal v USA, kde byl pět měsíců zpočátku roku 1969, se vrátil zpět do socialistického Československa," píše v MF Dnes jakýsi pan Pražák z Ostravy. No co, řekla jsem si, minulost máme prostě každý jinou. Možná i současnost.

* * *

Pustila jsem si Mertovo cédéčko, abych lépe nasála atmosféru někdejší doby, oživila si ji a taky abych se potěšila hrou a zpěvem, které jsem už tolikrát slyšela.

(Petruška Šustrová)

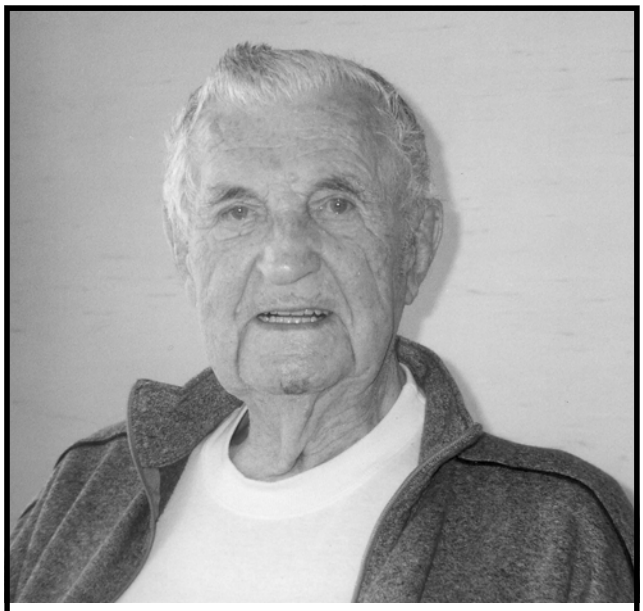

V hlubokém zármutku podává
sokolská jednota Vídeň XII-XV „TYRŠ“ zprávu,
že na věčnost odešel

čestný člen jednoty

br. František SION

Br. Sion zastával v jednotě důležité funkce,
nezištně pomáhal a celý jeho život byl příkladem sokolského chování.

Bratře Sione – nikdy nezapomeneme!

MIROSLAV BROŽÁK

20. 9. 1921 – 20. 2. 2006

Se zesnulým se rozloučíme v pátek, 3. března 2006 v 15 hodin v krematoriu Ústředního hřbitova. Čest jeho památce!

Wir nehmen Abschied am Freitag, den 3. März 2006 um 15 Uhr im Krematorium am Zentralfriedhof, Raum 2. Wir werden ihn nie vergessen!

Rodina Brožákova a Ribova

Familie Brožák und Riba

Květiny pro zesnulého brzy uvadnou. Raději prosím věnujte příspěvek na konto „Sonne für Kuba“, č. 03410782021, BAWAG, čb. 14000

Anstelle von Blumen spenden Sie, bitte an „Sonne für Kuba“, Konto Nr. 03410782021 bei der BAWAG, Blz. 14000.

Místo nekrologu

Když jsem v prosinci minulého roku navštívil bratra Siona v domově pro seniory v X. okrese, abych jej pozval na naší vánoční oslavu, zdaleka jsem netušil, že to budou naše setkání poslední. Br. Sion vypadal na jeho léta obdivuhodně dobře a neduhy stáří nebral moc vážně. V dlouhém rozhovoru mi vyprávěl o svých začátcích ve Vídni, manželce Gíze, politických poměrech menšiny ve Vídni, stále větších problémech krajanských spolků a hlavně o sokolské práci. Nahrál jsem si rozhovor na magnetofon a dnes se s Vámi o něj podělím.

„Do Vídně jsem přišel přes Kittsee a málem mě chytli a předali Rusům. Naštěstí bývali i na hranici dobří lidé a tak jsem z toho poměrně dobře vyvázl a dostal se do Vídně,“ začal vyprávění br. Sion. *„Začátky byly krušné. Jelikož jsem pracoval kdysi v Jablonci, začal jsem prodávat bižuterii. Na doporučení jednoho zákazníka jsem se obchodně dostal až do Tunisu. Po jednom z veletrhů, kterých jsem se pravidelně zúčastňoval, jsem, opět na doporučení, začal do Vídně dovážet proutěné zboží z Číny. To už se mnou v obchodě pracovala moje žena Gíza, narozená ve Vídni. Už jako žačka chodila cvičit do Sokola do Národního domu a po jeho zbourání do jiných tělocvičen téměř 70 let. Byli jsme spolu přes 35 let a snášeli dobré i špatné. Dnes chce každý v padesáti do penze. My jsme rádi pracovali skoro do osmdesátky.*

Na prvním sletě opět ve svobodné Praze jsme byli čestnými hosty zahraničního Sokola. Já seděl tehdy na tribuně vedle prezidenta Havla. I druhého sletu jsme se zúčastnili – bohužel už ne úplně zdrávi – a dívali se na slavnostní průvod z okna kavárny Slávie. Sokol byl náš život.

Prožil jsem toho v životě moc a moc. Většinou to byly osudové rány. Ve čtyřiceti letech mi v Praze zemřel syn, několikrát mi byla operována rakovina... Přesto bylo a je nutno jít dál, radovat se z maličkostí a být vděčný. Mladým sokolům bych rád pověděl, že je moc důležité se vzájemně respektovat a mít se rádi.“

Bratře Sione, Ty jsi byl činný i v jiných spolcích? – *„Pravdaže. Třeba jsme hrávali s Gízou divadlo – ještě ve Volkstheatru. Byly to nezapomenutelné večery s Otou Richtrem, manžely Sokolovými, s paní Mundlovou, s Frantou a Jarkou Kolářovými. Zbyly jen krásné vzpomínky. Dnes jsem spokojený s tím, co jsem a co mám. Vzpomínám rád. Urovnávám si vše a těším se na shledání s Gízou.“*

Řídil jsi se v životě nějakým heslem? – *„Ano. Pochází z jedné české pohádky: Na nikoho se nepovyšuj a před nikým se neponižuj. Bude-li mi sloužit zdraví, rád bych se ještě podíval na slet 2006 a rozloučil se s Prahou.“* – Bohužel, toto přání už bratru Sionovi nebylo splněno. Jeho šlechetné srdce dotlouklo v posledních lednových dnech.

Bratře Sione, my všichni Ti děkujeme za Tvou dlouholetou práci, za Tvůj příkladný sokolský život.

ČEST TVÉ PAMÁTCE! *(-drob-)*

Pozn. redakce: Smutečního obřadu, který se konal 14. února 2006 na hřbitově Baumgarten, se za Kulturní klub Čechů a Slováků zúčastnila a kytici položila paní Mag. Eva Zemanová.

Mitteleuropäisches Theaterkarussel

je název divadelního festivalu, který byl slavnostně zahájen dne 16. 2. 2006 v Divadle Brett ve Vídni. V rámci festivalu se v době od 14. 2. do 11. 3. 2006 představí rakouskému publiku šestnáct divadel a divadelních skupin z Polska, České republiky, Maďarska a Slovenska. Vybrané inscenace reprezentují současné estetické a umělecké tendence v jednotlivých zemích. V úvodu vlastního festivalu otevřela ředitelka Slovenského inštitútu Mag. Teodora Chmelová výstavu Divadelního ústavu v Bratislavě Mitteleuropäische Dramaturgie auf den slowakischen Bühnen (autorka výstavy Mgr. Romana Maliti). Záštitu nad festivalem převzali velvyslanci uvedených zemí, kteří se rovněž zúčastnili vernisáže a slavnostního zahájení – prvního divadelního představení Divadla KTO z Polska Ich verkaufe das Haus, in dem ich nicht mehr wohnen kann, hry beze slov na motivy románu Bohumila Hrabala. Nabité Divadlo Brett dokumentovalo zájem diváků o festival, dlouhotrvající potlesk pak uznání za vynikající výkon herců a režie polského divadla. (mb)

Nové Centrum

Rozeslané i nerozeslané pozvánky přilákaly 17. února 2006 do Wiener Urania početné publikum na pořad nazvaný Tschechisches Kompetenzzentrum – Wiener Urania – Podiumdiskussion Mit tschechischen Wurzeln durchs Leben. Zatímco z pozvánky bylo patrno, kdo se zúčastní pódiové diskuse, zůstávalo až do zahájení večera tajemstvím, co je Tschechisches Kompetenzzentrum. V úvodu pořadu promluvil velvyslanec ČR v Rakousku dr. Rudolf Jindrák a Landesgeschäftsführer des Verbandes Wiener Volksbildung Oswald Bazant, který poukázal na angažovanost vídeňských Volkshochschule v otázce rakousko-českých kontaktů – výuka českého jazyka, vydání publikace o české Vídni, jejímž autorem je dr. Brousek. Paní Vlasta Valešová se představila jako vedoucí Tschechisches Kompetenzzentrum, jež připravilo pódiovou diskusi a jež bude uvádět i řadu historických přednášek z cyklu o společném česko-rakouském dějinném vývoji. Ve vystoupení paní Valešové jsme však postrádali další informace – kdy bylo Centrum založeno, kdo jsou jeho představitelé, členové a jaký má centrum program. Nečeské publikum by jistě přivítalo i informaci o samotné vedoucí tohoto Centra.

Ve Vídni existuje České centrum, instituce českého státu na území Rakouska, jehož posláním je prezentovat rakouskému (mezinárodnímu) publiku českou kulturu, vědu, společnost. Nyní na scénu vystupuje další České centrum s přívlastkem kompetentní (kompetenční). Z jazykového hlediska je název tohoto Centra neúplný, chybí doplnění, pro co je Centrum kompetentní. V této souvislosti se logicky nabízí otázka, zda České centrum v Herrengasse je méně kompetentní.

Úvodní pořad nové organizace nabídl tématiku „české kořeny", která byla přiblížena rozhovory se čtyřmi osobnostmi. Tři elementární otázky položené všem zúčastněným nemohly vytvořit přitažlivý rozhovor. Vždyť všichni jsme odněkud přišli, někteří i odjinud. Rakušané vědí, že je ve Vídni je mnoho těch, kteří mají české kořeny, ale i těch, kteří jsou české národnosti. Koho bude řada dalších takových rozhovorů představovat? Podle jakých kritérií? Navíc osnova pořadu příliš připomíná koncept, který již několik roků realizuje jiná organizace ve Vídni – Kulturní klub Čechů Slováků v Rakousku – na stránkách svého časopisu Klub: rozhovory s osobnostmi českého původu, které se výrazně podílejí na rakouském kulturním, vědeckém, sportovním a společenském životě, ale i těmi osobnostmi, které tyto české kořeny nemají, a přesto se výrazně v česko-rakouských vztazích angažují, vyšly i v tištěné dvojjazyčné podobě.

Podaří-li se Českému kompetentnímu centru objektivně prezentovat rakouskému publiku, které by v dalších setkáních mělo v řadách návštěvníků dominovat, šíři spektra fenoménu „český", může napomoci „zbourání" zažitých klišé. V opačném případě se lze obávat, že si opravdový rozhovor každý raději přečte doma v pohodlí z novin či časopisu. (mb)

Rogersovská psychologie ve Vídni

Do tajů tzv. rogersovské psychologie nás zavedl v sobotu 18. února Mgr. Ladislav Nykl, Ph.D. Přednášku pořádal Akademický spolek a České srdce v sále Slovanské besedy. Přednášející je současně autorem knihy Pozvánka do rogersovské psychologie, která byla v pořadu prezentována společně s další německy psanou publikací. Autorovi knih asistovala univ. prof. dr. Renate Motschnig, která je jeho blízkou spolupracovnicí a specialistkou na toto odvětví psychologie.

Kdo byl Rogers a co je podstatou jeho psychologie? Rogers se zabýval přírodními vědami a teologií, nakonec však psychologií, ve které vytvořil samostatný směr. „Je jím přístup zaměřený na člověka, který velmi citlivě reaguje na to, čemu se modernímu člověku dostává stále méně – totiž blízkost druhého člověka," píše autor prezentované knihy.

Poté co se přednášející představili, zazněla symfonie Z Nového světa jako symbol Rogersovy vlasti, kterou je Kalifornie (USA). Dále přednášející přečetli několik úryvků z prezentovaných knih a několika praktickými příklady uvedli publikum do rogersovské problematiky. Publikum reagovalo neočekávaně spontánně a kladlo okamžitě otázky. Ukázalo se, že přítomným silně leží na srdci především vztahy mezi generacemi v rodinách a ve školách. Otázky se týkaly vzájemné úcty, zdravení, uposlechnutí, sebevědomí mladých lidí apod. V průběhu pořadu každý vyrozuměl, jak složitý a citlivý je proces výchovy a že nelze dát okamžitou odpověď na některé například nežádoucí reakce dětí nebo dospělých, které jsou výsledkem komplexní situace člověka v jeho vývojových fázích.

Po přestávce se přednášející zaměřili na skupinové terapie a zkušenosti s těmito projekty. Publikum bylo opět velmi zvědavé a chtělo se stále více dozvědět o různých terapiích. Přednášející vysvětlili rozdíl mezi psychologií, psychoterapií a psychiatrií a snažili se především objasnit podstatu psychologie C. R. Rogerse. Na tomto místě musím opět citovat autora prezentované knihy: „C. R. Rogers je jeden z prvních vědců, kteří se odpoutávají od filosofie, náboženství a behaviorismu... Rogers věří, že každý jedinec je schopen se za příznivých podmínek optimálně a sociálně vyvíjet." Snad mi dáte za pravdu, že tato Rogersova charakteristika člověka, na kterého také pohlíží jako na „bytost konstruktivní", vyzařuje jistý životní optimismus

pro každého z nás. Na jiném místě se autor zmiňuje o tom, jak těžké a téměř neuskutečnitelné je změnit některé zvyky člověka, např. nevšímat si a ignorovat to, o čem druhý mluví. „Tato introjekce je zakotvená v dětství," píše autor. Publikum bylo celkem napjaté a čekalo na nové impulsy. Dalo by se dlouho diskutovat, kdybychom nebyli omezeni časem.

Paní profesorka Motschnig vnesla zajímavou úvahu o rozsáhlých možnostech aplikace psychologie. Pomoci psychoterapií se dá působit například na znepřátelené národnostní nebo náboženské skupiny, jak bylo činěno např. již v Irsku. Psychologové provádějí rozsáhlé výzkumy a tato věda tedy prochází stálým procesem a stojí plně ve službách člověka. Dr. Ladislav Nykl ponechal otevřenou otázku pedagogické psychologie, o níž doufáme, že se dozvíme brzy něco na půdě školy Komenského.

Psychologie, která zaujímá přední místo mezi vědními obory, může být člověku velmi prospěšná. Předsedkyně A. S. zhodnotila pozitivně přínos přednášky pro naše krajany, krajanky a přátele. „Je velmi potěšující, že máme ve Vídni na univerzitě profesory a přednášející, kteří jsou našimi krajany a na které můžeme být právem hrdi. O to více, že jsou schopni polemizovat s veličinami, jako byl Sigmund Freud," který by slavil v letošním roce 150 let svého narození.

Na závěr bych chtěla dodat, že tato přednáška byla velmi dobře navštívena, a proto srdečně děkuji jménem Akademického spolku všem příznivcům za jejich účast, za jejich pozitivní postoj k tématu a za feedback přednášejícím.

(Dr. Helena Klein-Watryczová, M. A., předsedkyně A. S.)

Věda psychologie zavítala do Slovanské besedy v sobotu 18. 2. 2006. Akademický spolek za vedení jeho předsedkyně dr. Heleny Klein-Watrycz připravil prezentaci knihy Ladislava Nykla Rogersovská psychologie. O tomto proudu promluvil nejen autor, ale také univ. prof. dr. Renate Motschnig, jež se rogersovskou psychologií rovněž zabývá a s dr. Nyklem spolupracuje. Jakoby protagonisté večera nesprávně odhadli nutné „tempo", působila teprve druhá polovina přitažlivěji pro laické publikum. Je škoda, že se tak „nedostaly ke slovu" v takových případech tolik žádoucí praktické „rady" a demonstrace. Pořad byl dobře navštíven, avšak trval příliš dlouho. *(mb)*

Vlastenecká Omladina na *Koncertě* ve Stavovském divadle

Musím se přiznat, že jsem jel do Prahy na představení ochotnického vídeňského souboru Omladina s nepříjemným pocitem, že i když se mi to nebude líbit, budu muset napsat pochvalný článek. Jenomže ono se mi jejich vystoupení ve Stavovském divadle opravdu líbilo, a tak, bude-li Vám vážení čtenáři připadat, že chvály je moc, tak je to vskutku proto, že si to omladináři zaslouží.

Když jsem zval Květu Fialovou na představení, zhrozila se za ně a řekla: „To jeviště je velké jako kráva." Řekla to ovšem s jistou úctou nad tím, že si ochotníci z Vídně troufají. To tedy ano! Sáhli si pro vavříny na jevišti nejen velkém, ale také slavném. Kdo všechno na těch prknech stál, jací velikáni české kultury! Mozart zde dirigoval premiéru své opery a i omladináři si mohli stejně jako on říci: „Moji Pražané mi rozumějí."

V případě hry od Hermanna Bahra Koncert to nebylo nic divného, hrála se v češtině a Omladina ji hrála dobře. Zcela vyprodáno asi nebylo, ale přízemí bylo téměř zaplněné. Na Omladinu se přijeli podívat věrní fanoušci z Rakouska a přátelé snad z celého světa. Není divu, při takové slávě je třeba být.

Úměrně k tomu, kolik bylo v hledišti diváků, byla také velká tréma účinkujících. Generálka měla svá slabá místa, a tak se podle divadelního pravidla dalo očekávat, že se premiéra vydaří. Před představením jsem zaslechl, že první obraz je slabý, a tak jsem byl nervózní za herce.

Profesor hudby a velký záletník, ženami obletovaný Gustav Heink, v suverénním podání Vlastislava Jančí, odolává úspěšně obdivu svých žákyň a dam a odjíždí na koncert. Koncert je záletný výlet s jednou z nich, což prokoukne Eva Gerndlová, roztomile zahraná Nikoletou Juhászovou. Ta se rozhodne záletnou manželku Delfínu, skvěle interpretovanou Janou Kubátovou, prásknout u jejího manžela Dr. Franze Jury, přesvědčivě zahraného Františkem Kalouskem, jehož nenapodobitelný akcent figuru pěkně ozvláštnil. Jindra Morizová, Anička Vaďurová a Petra Pěšková s opravdovou grácií a roztomilým půvabem, s důrazem na ženskou rafinovanost ztvárnily další roztoužené a klamané obdivovatelky. Ženský sbor neustále poletující na velkém jevišti divadla ještě ozvláštnil akcent Miss Gardenové v podání Petry Pěškové a na scéně se neustále doslova zjevovala nepostradatelná služtička slečna Wehnerová, vytvořená Katkou Andrejsovou. Marie, vše chápající a milující žena pana profesora, byla herecky zcela zvládnuta do všech maličkostí bez jakéhokoli pathosu paní Danou Šulovou.

První obraz, ze kterého jsem měl obavy, byl plně v rukou ženské části souboru Omladina, jediný další muž byl nenápadný šofér Jan, hraný Lukášem Andrejsem. Není, jak praví divadelníci, malých rolí, jsou jenom malé a velké herecké výkony. V prvním obraze byly jenom velké role, což ocenili diváci potleskem.

O přestávce jsem zahlédl mnoho prominentních novinářů, např. Evu Střížovskou a Martinu Fialkovou a popovídal jsem si s okouzleným PhDr. Andrejem Sulitkou z předsednictva vlády, který doprovázel na představení svoji milou ženu Lídu. Ředitel rakouského kulturního fóra

Mgr. Persche srovnával obsazení našich ochotníků s hvězdným obsazením, které ve hře viděl ve Vídni, a to s paní Hoerbiger a Petrem Weckem. Vůbec z toho srovnání ochotníci z Omladiny nevycházeli špatně a také myslím, že by tito „ochotníci" mohli být klidně profesionály v mnohém oblastním divadle v Čechách.

Posilněni sklenkou šampaňského jsme se vrátili do nádherných prostor divadla, abychom v pokračování hry byli svědky nálad stárnoucího kočího Pollingera, ztvárněného bravurním Zdeňkem Homolkou a „roztomilostí" jeho hubaté ženy, zahrané Alenou Tobrmanovou. Pan profesor je na chatě za asistence věrného Pollingera skutečně přistižen in flagranti manželem koketní milenky a je mu dán nůž na krk jeho stále ještě milující ženou Marií. Ta navrhne, aby ti, co se milují, zůstali spolu, tedy Gustav a Delfínka a ona se provdá za mladšího podváděného muže, dr. Juru. Dochází k mnoha situačním zápletkám a jakémusi odhalování charakterů.

Konverzační hry neumožňují mnohdy příliš rozehrát situační komiku a tady je snad možné trochu souboru vytknout, že v nervozitě z prostředí a u vědomí si závažnosti chvíle nedal dostatečně vyniknout komičnosti zápletky.

Diváctvo se však bavilo a smích obecenstva poněkud popírá mou skromnou kritiku. Jak jsem již řekl, členové Omladiny vůbec nemuseli zdůrazňovat, že jsou „jenom" ochotníci. Jsou jimi díky tomu, že jsou ochotni obětovat čas a nastudovat hru jenom proto, aby se menšině jednou zahrála, ale jinak v mých očích jsou profesionály právě svojí obětavostí a dobře odvedenou hereckou prací.

K organizaci musím podotknout to, že divák nevidí tu nekončící práci organizátorů a těmi jsou bezesporu manželé Vaďurovi a dovolím si konstatovat, že právě Viktor Vaďura byl mužem, který si zasloužil potlesk na jevišti, neboť on byl tím, kdo zařizoval, rozdával pohodu a nakonec i „financoval" tento velmi zdařilý výlet do Prahy.

Nejmladší divačka představení byla roční dcerka paní Kubátové Julinka, která se ocitla při děkovačce na jevišti. To je panečku slibný začátek herecké kariéry.

No a závěrem nezbývá nic jiného, nežli předat pomyslnou květinu mladé režisérce Petře Pěškové, jejíž režie byla nejen první, ale díky prostředí vlastně také nejslavnější. Mladí spolupracovníci se rychle adaptovali v profesionální jevištní technice, Lukáš Andrejs převzal ke své roli šoféra ještě i práci inspicienta a Michal Vlasák dobře svítil a rozdával úsměvy nejen své půvabné přítelkyni, ale jaksi se dával všem. Autor hry Hermann Bahr prý věnoval hru Koncert Richardu Straussovi. Asi věděl proč. Kdyby ale znal tyhle profesionální „ochotníky" z české menšiny, kteří se krásně jmenují Vlastenecká Omladina, jistě by hru věnoval jim. Jsem rád, že jste mě vzali sebou a že jsem ten úspěch mohl vidět na své vlastní, již vidící oči.

(Jan Brabenec)

Český umělec v Evropském parlamentě

Loňského roku na podzim vystavoval známý vídeňský český výtvarník Jan Brabenec spolu se svým kolegou Martinem Šrámkem a několika dalšími rakouskými umělci v prostorách Evropského parlamentu v Bruselu. Úspěšnou výstavu zahajoval poslanec dr. O. Karas.

V únoru vyšla Janu Brabencovi kniha v němčině s názvem In der Fremde daheim. Knihu vydalo nakladatelství Carl Gerold's Sohn a jistě bude k dostání v Ateliéru Jan na Spittelbergu.

21. dubna se Jan Brabenec zúčastní výstavy vybraných českých kumštýřů v Lilienfeldu.

V Českém centru v Římě bude vystavovat ve dnech od 24. května do 16. června a vernisáž zahájí český velvyslanec ve Vatikánu ing. Pavel Jajtner.

Na podzim připravuje neúnavný a oblíbený umělec výstavu v Praze v divadle Bez zábradlí.

Čeští občané patří v regionu k nejvzdělanějším

Zajímavé údaje přinesla studie spolupracovníků vídeňského Institutu für Bildungsforschung der Wirtschaft Kurta Schmida a Helmuta Hafnera, která srovnávala úroveň vzdělanosti podle takzvaného HR-indikátoru (podle anglického human resources – lidského zdroje) ve dvanácti zemích střední a východní Evropy včetně Rakouska, České republiky a Slovenska. Podle tohoto parametru, který kvantitativně srovnává dosažené formální vzdělání občanů jednotlivých zemí, se na prvním místě umístilo Estonsko následované Českou republikou a Litvou. Rakousko skončilo až páté a Slovensko sedmé. Nejhorší úroveň HR-indikátoru pak ze sledovaných zemí vykázalo Rumunsko. Mezi regionu nejvíce bodovala Praha s indikátorem 208, za níž se zařadilo Estonsko (vnímané jako jednolitý celek) a Bratislava. Vídeň s indikátorem 192 se dělí o čtvrté místo s Budapeští, když lepší výsledky vykázala Sofie, respektive bulharský region Jugozapaden. Poslední příčky okupují rumunské regiony s výjimkou Bukurešti, z rakouských krajů skončil nejhůře Burgenland, který je až daleko za nejslabším českým regionem – severozápadními Čechami. Výzkumníci ovšem upozorňují, že údaje nelze brát jako spolehlivé měřítko úrovně vzdělanosti národa, protože zvolený parametr jednoznačně zvýhodňuje státy, které produkují vysoké množství maturantů a osob s vysokoškolským diplomem. To samozřejmě vůbec není případ Rakouska, kde stále můžeme pozorovat snahu po zachování určité elitárnosti ve vzdělání. V oblasti vysokoškolského studia se to však do doby poměrně nedávné netýkalo ani České republiky, zde se však situace rychle mění v souvislosti s rozvojem různých regionálních a v poslední době i soukromých vysokých škol a s rozšiřováním bakalářských programů, často nahrazujících vyšší odborné vzdělání. Přesto úroveň HR-indikátoru není zcela bezvýznamná a někteří zahraniční investoři ho zahrnují při svých úvahách o lokaci investic do určité země. Mimo jiné totiž svědčí o ochotě populace dále se vzdělávat, což představuje pro případné investory nezanedbatelný faktor. Bez zajímavosti není ani srovnání v rámci jednotlivých zemí, kde odpadá metodicky významný rozdíl mezi podobami školské politiky v jednotlivých zemích. Zde se ukazuje, že Česká republika vykazuje větší regionální rozdíly než Rakousko, což do určité míry může souviset i s mimořádnou pozicí Prahy v celé zemi, i když i Vídeň se samozřejmě od zbytku Rakouska liší poměrně výrazně. *(MaFr)*

Mozart v Brně na vídeňském křídle

V brněnské Redutě v únoru proběhl již třináctý ročník soutěže mladých klavíristů Amadeus. V jeho názvu se symbolicky připomíná koncert zázračného dítěte Mozarta z roku

1767, který proběhl také v sále Reduty. Pýchou letošního ročníku, konaného v mozartovském roce a zahájeného Mozartovými skladbami v provedení čtyř minulých absolutních vítězů soutěže, se stalo nové křídlo Bösendorfer dovezené z Vídně. Protože nástroj v hodnotě asi 50 000 € dosud není zaplacen, část vstupného na soutěž bude určena k pokrytí nákladů na jeho zakoupení. V rakouském duchu se ovšem nese i doprovodná výstava, i když se vzdálila od mozartovského 18. století – návštěvníkům se zde totiž představují rukopisy a fotografie pravděpodobně nejslavnějšího rakouského dramatika druhé poloviny dvacátého století, Thomase Bernharda. (MaFr)

Nemocnice ve Znojmě i pro rakouské občany

Znojemská nemocnice začala zkoušet nový systém, který by jejím zaměstnancům umožňoval získat informace i o klientech zdravotních pojišťoven jiných států. Podle představ vedení by totiž nemocnice mohla v blízké budoucnosti sloužit i rakouským občanům. V některých pohraničních regionech Evropské unie je podobná spolupráce zcela běžnou záležitostí, v případě česko-rakouského pomezí by se však jednalo o průkopnický čin. Určitě by z něj měli prospěch obyvatelé rakouských vesnic poblíž hranic, pro které by se Znojmo mohlo stát běžnou spádovou nemocnicí. Lze jen doufat, že ambiciózní plán nakonec nezadusí byrokratické obtíže a obavy některých lidí, „aby na tom někdo nevydělal". (MaFr)

Nápady na zlepšení vztahů mají zelenou

Zajímavou soutěž vyhlásily společně Euroregion Bavorský les – Šumava a Euroregion Regionalmanagement Mühlviertel za podpory bavorského ministerstva pro hospodářství, infrastrukturu, dopravu a technologii. Obyvatelé východního Bavorska, Horních Rakous a jižních Čech do ní mohou zasílat své projekty směřující ke zlepšení sousedských vztahů. Podle pořadatelů soutěže patří mezi její hlavní cíle podtržení lidské stránky rozšíření Evropské unie. Soutěž mohou obesílat jak jednotlivci, tak i skupiny nebo třeba školy či firmy. V soutěži se počítá pouze se dvěma kategoriemi, a to běžících projektů a projektů, které jsou zatím pouze ve stádiu plánů. Přijímání námětů do soutěže končí 28. dubna, kdy musí být všechny projekty přihlášeny na webové adrese **www.trianova.cz**. *(MaFr)*

Kraj Vysočina a Dolní Rakousy touží po lepším spojení

Český kraj Vysočina patří mezi regiony s vysokou mírou nezaměstnanosti, na čemž se podílí i na mnoha místech nevyhovující dopravní infrastruktura. Mimo jiné chybí i lepší spojení do nedalekého Rakouska. Právě to se ale nyní snaží kraj napravit mimo jiné i ve spolupráci se spolkovou zemí Dolní Rakousy. Příkladem spolupráce se může stát vylepšení silnice na trase ze Svitavska přes Bystřici nad Pernštejnem, Velké Meziříčí, Třebíč, Moravské Budějovice a dále přes jižní Čechy až do obce Raabs an der Thaya. Vysočina v současnosti investuje do spojení mezi Velkým Meziříčí a Třebíčí, přičemž musí počítat s náklady kolem půl miliardy korun (asi 16,7 miliónu €). S financováním další části cesty, okružní křižovatky v Moravských Budějovicích v ceně kolem 17 miliónů korun, pomáhá Evropská unie prostřednictvím programu Interreg zaměřeného na přeshraniční spolupráci. I když rakouská strana nebyla v tomto případě organizátorem spolupráce, velmi brzo se do projektů určených ke zlepšení dopravy mezi Vysočinou a Rakouskem aktivně zapojila a požádala o dotaci na zpracování projektové dokumentace ke stavbám, které by mohly vylepšení cesty významně prospět. Potřeba silničního spojení se zdá o to naléhavější, že zřejmě na mrtvém bodě uvízl plán obnovení železniční trasy mezi Kostelcem u Jihlavy na Vysočině, jihočeskými Slavonicemi a rakouskou obcí Fratres. Přestože podle dřívějších prohlášení politiků zde měl první vlak přejet už v létě letošního roku, v současnosti nezačnou práce na české straně dříve než na podzim nebo v zimě. Na straně rakouské, kde by měl být objem prací ještě mnohem větší, pak přípravy na zprovoznění také váznou. Proto se obnovení tohoto spojení zdá být hudbou spíše vzdálené budoucnosti. (MaFr)

Dálnice Vídeň – Brno rychleji?

Nová pravidla pro přidělování dotací z fondů Evropské unie mohou významně urychlit výstavbu plánované dálnice Vídeň – Brno. Zatímco dosud mohla rakouská strana čerpat dotaci pouze do výše 20 % nákladů, nová pravidla tuto hranici zvýšila až na 50 %, protože byly zvýhodněny stavby silnic spojujících staré a nové členy EU. Na změně mohou vydělat i Češi, protože evropské fondy jejich náklady pokryjí možná až z 85 %. Celá dálnice by měla stát 1,2 miliardy korun (40 miliónů €) a její česká část by podle představ vedení Jihomoravského kraje měla být hotova už před rokem 2010. Výstavbu na českém území ovšem výrazně komplikují ekologové, kteří nesouhlasí s plánovaným zničením ekologicky cenné krajiny v okolí Mikulova. Proto také napadli Územní plán Břeclavska, kde byla sporná trasa zakreslena. K jejich argumentům se připojila i některá zastupitelstva dotčených obcí. Jejich námitky v současné době zkoumá ministerstvo životního prostředí a lze očekávat, že i v případě neúspěchu se ochránci přírody budou snažit stavbu všelijak oddalovat, brzdit a blokovat. (MaFr)

Archiv školského spolku Komenský

Praha vídeňským krajanům po více než deseti letech vrátila vzácné archivní dokumenty, které se tehdy ztratily na výstavě pořádané v pražském Pedagogickém muzeu. Šlo o vzácné fotografie, alba, kroniky a další exponáty, jejichž ztrátu těžce nesli. Podařilo se mj. zrekonstruovat katalog Ústřední knihovny Komenského z roku 1941. Přestože se značná část hudebnin poztrácela, sbírka dokládá, jak široký a hodnotný repertoár se v české menšině před 2. světovou válkou provozoval.

Známka

Není bez zajímavosti, že v Rakousku vyšla známka, na které je v jednom ze tří erbů zobrazen český dvouocasý lev. Známka zobrazuje střed erbového freska z kapitolního sálu Německého

domu ve Vídni, který sestává dohromady z 15 zobrazení (vznik je datován mezi 1255-1275).

Uprostřed freska se nachází velmistrovský erb, vlevo červeno-bílo-červený erb babenberského zemského vládce a vpravo právě erb s českým lvem na počest tehdejšího místodržitele Vídně, českého krále Přemysla Otakara II. – a právě tento výřez byl použit na jubilejní známku k výročí 800 let Německého řádu v Rakousku.

Vzpomínky na minulost v současném vídeňském divadle

V dubnu slaví nejmladší vídeňské soukromé divadlo – Stadttheater ve Walfischgasse v sousedství Státní opery – první výročí své existence. Jeho majitelkou, principálkou, producentkou a občasnou herečkou je Anita Ammersfeldová, která vystudovala kanadskou konzervatoř v Torontu a Vysokou školu pro hudbu a výtvarné umění ve Vídni, a po svém debutu v roli Cherubina ve Figarově svatbě v roce 1974 ve vídeňské Lidové opeře hostovala už v řadě evropských velkoměst, ale také v USA, Kanadě, Izraeli a Japonsku. Nyní si otevřela vlastní divadlo v moderně renovovaných prostorách ve středu Vídně, které pojmou jen něco přes 100 diváků a hraje převážně hudební veselohry, zatímco vedlejší prostor s pódiem a klavírem uvádí po hlavních přestaveních půlhodinové noční pořady pro obecenstvo u stolů s bufetovou obsluhou.

Nově vybavené sklepní divadlo, jaká byla kdysi ve Vídni velmi populární, uvedlo v době svého prvního výročí hudební revue Heimat, sweet Heimat o vídeňské emigraci v Americe, kde žilo v oné době přes 130 000 uprchlíků ze zemí německého kulturního okruhu, mezi nimi na 600 převážně z Rakouska pocházejících herců, zpěváků, hudebníků, komiků a tanečníků, kteří v novém prostředí hledali a našli obživu v řadě typických vídeňských kaváren s kabaretními pořady. I když je autor zmíněného představení rodilý Švýcar, vystihl velmi dobře líčené prostředí rakouské emigrace, svou mentalitou tak velmi odlišné od emigrace české. Zatímco se Češi snaží v novém prostředí co nejrychleji asimilovat, Vídeňáci svůj smutek, melancholii, sentimentalitu a touhu po starém domově vyjadřovali v každé své písničce, mezi nimiž nesměly chybět ani ty od Leopoldiho o rodině Novákově a o českých povidlových taštičkách (Powideltatschkerln). Zahajovací představení divadla před rokem Promiňte, jsme už na konečné stanici? pojednávalo o vzpomínkovém rozhovoru Pražanky Nelly Tomášové se starším vedle sedícím mužem v tramvaji. Melancholické, líbezné starovídeňské písničky, rozmělňované jen občas humornou slovní vzpomínkou zacházejí někdy až do kýče, ale jsou starším obecenstvem přijímány vděčně jako pořady Hašlerových písniček v Praze. Názvy připravovaných i některých současných pořadů slibují pokračování v této tradici: To byla má Vídeň o emigraci vídeňského valčíku a pražské polky do USA, nedávné čtení Christiane Hörbigerové z knihy Život po přežití a plánovaná one-man-show Tragisch, komisch, Wienerisch podávají o tom svědectví.

Vídeňané milují zřejmě smutek opepřený humorem v dobrém hereckém podání a toho se jim v novém divadle dostává vrchovatou měrou. Nový kulturní stánek rozhodně představuje vítaný přínos do vídeňského divadelního života. *(jl)*

HISTORICKÁ OHLÉDNUTÍ

V pátek **14. října 2005** *uplynulo 100 let od založení rakouské provincie salesiánů Dona Bosca ve Vídni. Slavnostní mši svatou ve farním kostele Don Bosco, Vídeň 3, koncelebrovali arcibiskup Alois Kothgasser ze Salcburku, biskup Ludwig Schwarz z Lince, biskup Helmut Krätz z Vídně a rakouští selesiáni, mezi nimi i náš duchovní správce P. Jan Horák. Nechyběli zástupci české farnosti ve Vídni. Přítomna byla i početná delegace českých salesiánů z Prahy v čele s provinciálem P. Františkem Bláhou.*

1. listopadu 2005 *si připomenula vídeňská Don-Bosco-rodina památku blažené sestry Restituty Helene Kafka, oběti nacistického režimu a patronky vídeňských Čechů, když navštívila její hrob na vídeňském Hlavním hřbitově (Zentralfriedhof) a položila zde věnec. Pomník sestře Restitutě Helene Kafka byl na vídeňském Zentralfriedhofu, kde mají vídeňští Češi vlastní oddělení (skupina 140, řada 2-5) od roku 1928, zřízen v roce 1998.*

13. listopadu 2005 *byla sloužena v Salesiánské kapli ve třetím vídeňském okrese bohoslužba připomínající svatou Anežku Českou (1211 – 2. 3. 1282) Za účasti zástupců Velvyslanectví ČR ve Vídni, rodičů, dětí a mládeže předvedly děti před oltářem ukázku ze života sv. Anežky.*

Anežka Přemyslovna se narodila v Praze roku 1211 jako nejmladší dítě Přemysla Otakara I. a Konstancie. I když byla vychována v prostředí elitních ženských klášterů (sv. Jiří v Praze, Doksany, Třebnice, Vídeň, Praha), měla sloužit k dynastickému upevnění přemyslovské moci. Po několika nepodařených námluvách (smrt ženicha, intriky), citlivá vzdělaná a ctižádostivá Anežka odmítá dokonce ruku císařskou a rozhodne se pro život duchovní. Zaměřuje se na činnost charitativní, zakladatelskou a kulturní. Anežka se obrátila na žijící světici Kláru a navázala s ní písemný styk. Poté povolala do Prahy řád klarisek. V roce 1233 založila společně s Václavem I. pro řád klarisek klášter sv. Františka, (nejstarší gotická stavba v Čechách) a špitál. V roce 1234 vstoupila do konventu jako abatyše. Této hodnosti se posléze vzdala. 14. 4. 1237 povýšil papež Řehoř IX. špitální bratrstvo (v osadě u sv. Haštala) nedaleko klášterního komplexu Na Františku na samostatný kanovnický řád: tak byl díky sv. Anežce založen jediný řád českého původu (od roku 1252 řád křížovníků s červenou hvězdou). Anežka pomáhala chudým, ale i všem, kteří hledali útočiště v tehdejších dobách neklidných. Anežka dala české společnosti ve 13. stol. výrazné rysy, které si získaly uznání a prestiž.

Anežka umírá 2. března 1282 v Praze a je pochována v kapli Nejsvětější Panny Marie. Již za svého života byla pokládána za budoucí světici františkánského mnišství. Minorité záhy usilovali o její svatořečení. Anežka se stala také jakousi patronkou dynastie a země. Královna Eliška Přemyslovna snad v roce 1328 zažádala papeže o Anežčino svatořečení. I když kanonizace nebyla ve středověku dokončena, stala se Anežka uznávaným symbolem ušlechtilé minulosti českého národa. Byla svatořečena až 12. listopadu roku 1989.

- **13. 2. 921** zemřel Vratislav I., český kníže z rodu přemyslovců. Schopný a energický vládce a válečník, ochránce českých zemí před vpády uherských vojsk, otec sv. Václava a Boleslava.
- **28. 1. 1061** zemřel Spytihněv II., přemyslovský kníže.
- **18. 2. 1126** v bitvě u Chlumce došlo k jedné z nejslavnějších bitev českých dějin. Vítězství zde dosáhl kníže Soběslav I. nad králem Lotharem a říšskou armádou.
- **10. 1. 1356** byla na říšském sněmu v Norimberku schválena tzv. Zlatá bula Karla IV. Stala se základním zákonem Svaté říše římské a platila do roku 1806, kdy toto uskupení zaniklo.
- **26. 2. 1361** se narodil Václav IV., český král a císař, syn Karla IV. a Anny Svídnické. Uměnímilovný a vzdělaný muž, který nedokázal řešit politické problémy a dožil se výbuchu husitské revoluce.
- **18. 1. 1411** zemřel Jošt Lucemburský, moravský markrabě, poslední, který při výkonu tohoto úřadu v zemi skutečně sídlil. Proslul jako chytrý, ale nevypočitatelný politik.
- **22. 2. 1471** zemřel Jan Rokycana, český duchovní, významná osobnost pozdní etapy husitské revoluce a poděbradské éry. Byl zvolen pražským arcibiskupem, ale v této funkci nebyl nikdy papežem uznán.
- **22. 3. 1471** zemřel Jiří z Poděbrad, český král. Významný panovník pozdního středověku, který se vzdal kandidatury svých synů na český trůn.
- **13. 3. 1516** zemřel Vladislav Jagellonský, český král se stejnojmenné dynastie.
- **30. 1. 1611** na území českého království vpadlo vojsko tzv. Pasovských, které mělo pomoci Rudolfu II. se udržet u moci. Nezdar celého tažení byl ukončen podepsáním tzv. třeboňské smlouvy.
- **8. 3. 1731** zemřel český sochař německého původu Ferdinand Maxmilián Brokoff, významná postava vrcholného baroka. Zanechal po sobě na území Čech a Slezska rozsáhlé dílo.
- **2. 1. 1776** vstoupil v platnost v českých zemí zákaz tortury (mučení) při výslechu. Jedná se o nejvýznamnější soudní reformu tereziánského období.
- **15. 3. 1811** byl na území Rakouska vyhlášen státní bankrot. Hodnota měny poklesla na pětinu, stát se zbavil dluhu tím, že přesunul čtyři pětiny tohoto dluhu na obyvatele.
- **1. 1. 1831** byla založena Matice česká. Tento finanční fond ve své době přispěl na vydávání významných literárních děl.
- **15. 2. 1831** se narodil Josef Hlávka, český stavitel, architekt a mecenáš.
- **3. 3. 1881** se narodil český malíř a legendární fotograf František Drtikol. Je znám zejména fotografiemi aktů a krajin v duchu art deco a expresionismu.
- **1. 3. 1886** se narodil rakouský malíř Oskar Kokoschka. Byl významným přestavitelem expresionismu, žil též několik let v Praze, jeho manželka Olga byla Češka.
- **19. 3. 1891** se narodil český malíř Josef Šíma, žil převážně ve Francii. Jeho dílo prošlo složitým vývojem od symbolismu k abstrakci a surrealismu.
- **13. 1. 1911** uskutečnil ing. Jan Kašpar s letedlem vlastní konstrukce první dálkový let v českých zemích na trase Pardubice-Praha.
- **25. 1. 1911** zemřel Alois Kirnig, český malíř, krajinář. Jeho dílo v sobě obsahuje prvky realismu a nalézá se z velké časti v Národní galerii v Praze.
- **8. 2. 1921** zemřel Max Dvořák, český historik umění působící ve Vídni. Jeho žákem byl např. Hans Sedlmayer. Byl činný také v oboru památkové péče.
- **20. 2. 1941** zemřel František Kysela, český malíř a grafik. Proslul zejména jako návrhář gobelínů a známek.
- **16. 12. 1915** se v Prostějově narodil prof. PhDr. Josef Polišenský, DrSc. Byl předním českým historikem, který se velkou část svého života zabýval i krajany – Čechy a Slováky v zahraničí. Jeho mateřským působištěm byla Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, kde přednášel a bádal. Byl ředitelem Střediska iberoamerických studií a zakladatelem české moderní amerikanistiky. Byl člověkem zcestovalým, hluboce vzdělaným a moudrým a vynikajícím vypravěčem. Již od čtyřicátých let otiskovaly jeho studie nejprestižnější historické časopisy celé euroamerické kulturní oblasti. Napsal na tisíc prací, odborných monografií a edic dokumentů publikovaných česky, německy, anglicky a španělsky. Nejznámější jsou jeho díla *Nizozemská politika a Bílá hora*, *Třicetiletá válka a český národ*, *Anglie a Bílá hora*, *Benjamin Franklin a první americká revoluce*, *Komenský v Amsterodamu*, *Dějiny Latinské Ameriky*; z posledních pak *Valdštejn – ani císař ani král* a *Casanova*. V šedesátých letech byl předsedou Komise pro dějiny krajanů při Historickém ústavu ČSAV a jako čestný předseda se do této funkce vrátil v roce 1991. Od roku 1990 byl předsedou Vědecko-historické komise Československého ústavu zahraničního a členem jejího správního výboru. Zemřel 11. ledna 2001.

Před deseti lety vznikl Senát

Dne 18. prosince 1996 byla zahájena Ustavující schůze Senátu a od tohoto dne se začíná odvíjet historie českého Senátu, který v prosinci letošního roku oslaví své první kulaté jubileum.

Prvním a základním úkolem horní parlamentní komory je jednat o návrzích zákonů, které jsou mu postoupeny z Poslanecké sněmovny. Senátoři všechny legislativní předlohy projednávají ve výborech a komisích, následně potom na schůzích Senátu. Od prosince roku 1996 do prosince loňského roku bylo projednáno 968 návrhů zákonů, z nichž většinu senátoři podpořili. Během podrobného zkoumání a projednávání těchto předloh však často narazili na některé nesrovnalosti či problémy, které by při aplikaci zákona mohly nastat. Z toho důvodu vrátili senátoři zpět poslancům 263 předloh s pozměňovacími návrhy, které by měly znění zákona opravit. Ve 146 případech se to také skutečně podařilo, některé předlohy doposud na pořad jednání Poslanecké sněmovny zařazeny nebyly. Senátoři vedle toho zamítli 52 návrhů zákonů, včetně 3 návrhů ústavních zákonů. S odmítnutím těchto předloh se poslanci ztotožnili v 18 případech.

Vedle projednávání připravených legislativních předloh senátoři také podávají své vlastní návrhy zákonů. Během uplynulých let předložili 60 zákonodárných iniciativ. Po projednání v Senátu jich bylo 38 předáno Poslanecké sněmovně a 14 jich úspěšně prošlo celým legislativním procesem a bylo publikováno ve Sbírce zákonů. Připravili například návrh senátního návrhu ústavního zákona o referendu o vstupu České republiky do Evropské unie nebo novelu trestního zákona, která řeší problematiku domácího násilí.

Senát jako jediný orgán v Českém státě vyslovuje souhlas se žádostí prezidenta republiky se jmenováním soudců Ústavního soudu. Během uplynulých devíti let senátoři obdrželi z Hradu 23 žádostí ohledně obsazení funkce soudce Ústavního soudu. Čtyři návrhy předložil prezident republiky Václav Havel, dalších 19 jeho následovník Václav Klaus. Senátoři vyslovili souhlas s 16 nominacemi, 7 jich pro nejrůznější důvody neschválili. Posledním schváleným kandidátem byl JUDr. Vladimír Kůrka a schválením jeho nominace se tak Ústavní soud po třech letech dočkal svého kompletního obsazení. Senátoři také volili ombudsmana i předsedy úřadu pro ochranu osobních údajů, spolu s poslanci pak i oba dva prezidenty České republiky. Mezi důležité akty se řadí i souhlas se vstupem České republiky do NATO i do Evropské unie. Senátoři také každoročně projednávají všechny mezinárodní smlouvy a dohody. V loňském roce to bylo poprvé, kdy rozhodovali jako člen-

ská země Evropské unie o dalším rozšíření Unie. Za přítomnosti velvyslanců Rumunska a Bulharska byla schválena smlouva mezi členskými státy Evropské unie a oběma zeměmi.

Další rolí senátorů je aktivně se podílet na zahraniční politice České republiky. Senátoři jsou spolu s poslanci členy parlamentních delegací, ať již do Parlamentního shromáždění Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, do Středoevropské iniciativy, Parlamentního shromáždění Rady Evropy, Parlamentního shromáždění NATO, do Prozatímního shromáždění pro evropskou bezpečnost a obranu, Meziparlamentní unie nebo Euro-středomořského shromáždění. Senátorské delegace vyjíždějí do zahraničí, senátoři otvírají dveře při politických jednáních jednak pro další politické akty, ale také podnikatelům a byznysu. Senát si našel své pole působnosti i v boji proti nedemokratickým vládnoucím systémům, útočiště zde nacházejí nevládní utlačované organizace i disidenti z celého světa. V Senátu se každoročně koná velké množství přijetí zahraničních návštěv. Další podrobné informace o činnosti Senátu za uplynulých devět let najdete na internetových stránkách, na adrese www.senat.cz.

Senát připravuje i konkrétní akce, jimiž by chtěl oslovit veřejnost. Chce areál, který byl Senátu dán zákonem do užívání, ještě víc otevřít. Mezi jiným připravuje setkání se spoluobčany ve Valdštejnské zahradě stejně jako mezinárodní odbornou konferenci nebo soutěž pro mládež.

Prvním senátním počinem bylo k 10. výročí vydání informativní brožury 10 let českého Senátu, která shrnuje a mapuje činnost Senátu od prosince 1996 až po současnost. Najdete zde veškeré informace týkající se práce senátorů stejně jako jména všech, kteří českým Senátem do dnešní doby prošli. V senátorských lavicích se vystřídalo 163 osobností, což při 81 volebních obvodech činí průměrně dva senátory v každém regionu. Ale také se dozvíte, že 15 senátorů zasedá v senátním sboru celých deset let. Informativní brožuru můžete na vyžádání zdarma získat v sídle Senátu.

MUDr. Přemysl Sobotka, předseda Senátu
(zkráceno a převzato z editorialu časopisu Senát)

Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky v roku 2006

HLASOVANIE PROSTREDNÍCTVOM POŠTY

V roku 2004 nadobudol účinnosť zákon č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý priznáva volebné právo občanom Slovenskej republiky, ktorí najneskôr v deň volieb dovŕšia 18 rokov veku a na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy umožňuje hlasovať aj prostredníctvom pošty. Hlasovať prostredníctvom pošty môžu voliči – občania Slovenskej republiky, ktorí

- nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,
- majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v čase volieb sa zdržiavajú mimo jej územia.

I.

Občania Slovenskej republiky, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky

Ak sa občan Slovenskej republiky, ktorý má trvalý pobyt mimo územia Slovenskej republiky rozhodne pre voľbu poštou:

1) musí požiadať o zapísanie do osobitného zoznamu voličov.

Žiadosť o zapísanie do osobitného zoznamu voličov musí zaslať na adresu: **Miestny úrad** mestskej časti **Bratislava-Petržalka, organizačné oddelenie, Kutlíkova 17, 852 12 Bratislava 5** tak, aby bola doručená najneskôr 50 dní predo dňom volieb, t. j. do 28. 4. 2006 *(žiadosť si, prosím, vyžiadajte na slovenskom konzulárnom oddelení vo Viedni, tel. 0043 1 3189055200*).

K žiadosti musí priložiť

a) čestné vyhlásenie, že nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky (v slovenskom jazyku),
b) fotokópiu časti platného cestovného dokladu Slovenskej republiky s osobnými údajmi, alebo fotokópiu osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky.

2) Na základe doručenej žiadosti so všetkými požadovanými náležitosťami

- bude žiadateľ zapísaný do osobitného zoznamu voličov a
- na adresu uvedenú v písomnej žiadosti mu bude (najneskôr 35 dní predo dňom volieb, t. j. do 13. 5. 2006) zaslané nasledovné:
- hlasovacie lístky, ktorých počet bude totožný s počtom zaregistrovaných kandidátnych listín,
- obálka opatrená: odtlačkom úradnej pečiatky Mestská časť Bratislava-Petržalka;
- obálka je určená na vloženie jedného hlasovacieho lístka,
- poučenie o spôsobe hlasovania – spôsob úpravy hlasovacieho lístka,
- návratná obálka opatrená: – heslom „VOĽBA POŠTOU“,
- adresou Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Petržalka ako adresáta a
- adresou voliča v cudzine ako odosielateľa.

II.

Občania Slovenskej republiky, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky

Ak sa občan Slovenskej republiky, ktorý má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, ale v čase volieb sa zdržiava mimo jej územia rozhodne pre voľbu poštou:

1) musí požiadať o voľbu poštou.

Písomnú žiadosť o voľbu poštou musí zaslať na adresu obecného (mestského, miestneho) úradu v mieste svojho trvalého pobytu tak, aby bola doručená najneskôr 50 dní predo dňom volieb, t. j. do 28. 4. 2006 *(žiadosť si, prosím, vyžiadajte na slovenskom konzulárnom oddelení vo Viedni, tel. 0043 1 3189055200)*.

2) Na základe doručenej žiadosti

- bude na adresu uvedenú v žiadosti (najneskôr 35 dní predo dňom volieb, t. j. do 13. 5. 2006) zaslané nasledovné:
- hlasovacie lístky, ktorých počet bude totožný s počtom zaregistrovaných kandidátnych listín,
- obálka opatrená: odtlačkom úradnej pečiatky obce (mesta, mestskej časti);
- obálka je určená na vloženie jedného hlasovacieho lístka,
- poučenie o spôsobe hlasovania – spôsob úpravy hlasovacieho lístka,
- návratná obálka opatrená: – heslom „VOĽBA POŠTOU“,
- adresou obecného (mestského, miestneho) úradu ako adresáta a
- adresou voliča v cudzine ako odosielateľa,

Postup voliča po doručení hlasovacích lístkov a obálok:

- *Vybrať jeden hlasovací lístok*
  Po rozhodnutí, ktorému kandidujúcemu subjektu chce volič odovzdať svoj hlas, vyberie zo sady hlasovacích lístkov jeden, ktorý môže bez ďalšej úpravy vložiť do obálky a túto zalepí.
- *Prednostný hlas*

Volič môže niektorému z kandidátov uvedených na hlasovacom lístku dať aj prednostný hlas. A to tak, že zakrúžkuje poradové číslo, ktoré je uvedené pred menom kandidáta. Prednostný hlas môže dať volič najviac štyrom kandidátom. V prípade, že volič zakrúžkuje vyšší počet poradových čísiel kandidátov ako štyroch, na prednostné hlasy sa nebude prihliadať a hlasovací lístok sa započíta v prospech kandidujúceho subjektu.

- *Vložiť hlasovací lístok do obálky*
  V každom prípade vloží volič hlasovací lístok do obálky (obálka opatrená odtlačkom úradnej pečiatky obce, mesta, mestskej časti) a túto zalepí.
- *Odoslať návratnú obálku*
  Zalepenú obálku s hlasovacím lístkom vloží volič do návratnej obálky (opatrená heslom „VOĽBA POŠTOU", adresou prijímateľa a adresou odosielateľa) a túto odošle poštou. Na návratnej obálke musí byť uvedená adresa odosielateľa. Na základe nej okrsková volebná komisia vo volebnej miestnosti vyznačí v zozname voličov, že volič zaslal návratnú obálku, ktorú potom otvorí, vyberie z nej obálku s hlasovacím lístkom a vloží do volebnej schránky.
  Odporúčame obálku odoslať doporučene (voličovi ostáva doklad o odoslaní zásielky). Poštovné uhrádza volič.

Do výsledku hlasovania sa započíta hlasovací lístok v obálke, ktorá bude doručená obecnému (mestskému, miestnemu) úradu najneskôr v posledný pracovný deň predo dňom volieb, t. j. do 16. 6. 2006.

Dávame do pozornosti, že táto informácia je uvedená na internetovej stránke Sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky **www.civil.gov.sk**, odkaz: „Voľby a referendum" – „Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky".

Doplňujúce informácie v tejto veci je možné dostať prostredníctvom telefónneho čísla **+421 2 4859 2311** alebo na **ovr.svs@mvsr.vs.sk.**

Bratislava 17. februára 2006

JUDr. Lívia Škultétyová v. r.,
riaditeľka odboru volieb a referenda

Volby v České republice

Čeští občané, kteří budou volit na zastupitelských úřadech v zahraničí, si budou vybírat poslance z kandidátek předložených v Jihočeském kraji. Rozhodla o tom státní volební komise. Vybraný kraj vylosoval její předseda a ministr vnitra František Bublan. Počet zahraničních Čechů, kteří se sněmovních voleb chtějí zúčastnit, má být znám po 23. dubnu. Do té doby mají Češi, kteří v cizině dlouhodobě žijí či pracují, své velvyslanectví či konzulát písemně požádat o zapsání do zvláštního seznamu voličů. Na velvyslanectví mohou volit také občané s trvalým bydlištěm v České republice, kteří budou v době voleb v cizině třeba na dovolené. Ti budou moci hlasovat, pokud si ve své domovské obci vyžádají voličský průkaz.

Bližší podrobnosti budou oznámeny v příštím čísle měsíčníku Klub.

Kurz českého jazyka pro krajany „Dobruška 2006" (28. 7. – 25. 8. 2006)

Tak jako v minulých letech, i letos se ve Studijním středisku Univerzity Karlovy ve východočeském městě Dobruška koná od 28. července do 25. srpna kurs českého jazyka pro krajany. Kritéria pro přijetí do kursu zůstávají stejná jako v minulých letech (podmínkou je využití českého jazyka pro krajanskou potřebu a doporučení krajanského spolku) a i tento rok se mohou kursu účastnit kromě vybraných stipendistů i krajané-samoplátci.

Vyplněnou přihlášku, kterou najdete na webové stránce www.dzs.cz (– studijní obor, – pomoc krajanům, – formuláře, – přihláška do kurzu českého jazyka pro krajany), zašlete prosím na ZÚ Vídeň do 31. 3. 2006. Pokud nemáte možnost si odpovídající formulář touto formou opatřit, můžeme na požádání zmíněný materiál zájemci zaslat. (tel.: 79 88 454).

Cena města Brna

Cenu města Brna získalo devět osobností vědy a kultury společně s brněnskou státní filharmonií. Dalším čtyřem lidem radnice in memoriam udělila čestné občanství. Státní filharmonie Brno, která letos pod novým názvem Filharmonie Brno oslavila padesáté výročí svého vzniku, je letošní jedinou oceněnou institucí. Vavříny nejlepší sportovkyně si odnesla trojskokanka Šárka Kašpárková, která získala bronzovou medaili na Olympijských hrách v Atlantě v roce 1996 a četné další medaile na různých mistrovstvích. Svými výkony se tak zasloužila o propagaci České republiky a města Brna ve světě. Cenu si dále převzal architekt Zdeněk Müller, který se projektově podílel na výstavbě brněnského výstaviště. Přestože medicína nemá samostatnou kategorii, i tentokrát jednu z cen dostal lékař. V oblasti přírodních věd byla přidělena Vladimíru Smrčkovi, jednomu z předních českých neurochirurgů, který zavedl na pracovišti mnohé pokrokové léčebné metody, například nový typ léčby výdutí mozkových tepen nebo endoskopickou léčbu nádorů hypofýzy nosem. „Kliniku teď vede syn, takže vím, že je v dobrých rukou," podotkl lékař, který stále operuje, věnuje se výzkumné práci a učí studenty anatomii. Za svůj podíl na česko-německém dialogu získala cenu Theodora Müllerová, která je zakladatelkou Německého kulturního sdružení – Region Brno. Za užité umění dostal ocenění Karel Rechlík, za výtvarné Zdeněk Macháček, za literaturu Zeno Kaprál, za dramatické umění Václav Věžník, za vzdělávání architekt Jaroslav Drápal. Mezi osobnosti s čestným občanstvím se in memoriam přičlenili generál Vojtěch Boris Luža (1891-1944), jenž v roce 1937 velel jednotkám na Moravě a ve Slezsku a účastnil se i boje proti nacistům. Dalším čestným občanem se stal Velen Fanderlík (1907-1985), který patří k předním osobnostem českého skautingu, skladatel Jan Novák (1921-1984) a básník Ivan Blatný (1919-1990).

Typ „Bratislava – jízdenka"

Für alle, die über Wien nach Bratislava anreisen ein kleiner Tipp, das „Bratislava-Ticket" der ÖBB. Wien-Bratislava-Wien von allen Bahnhöfen in Wien nach allen Bahnhöfen in Bratislava inklusive Tageskarte im Netz der MHD Bratislava (Sie brauchen also keine zusätzlichen Fahrschein für Bus oder Straßenbahn) gibt es nun um 9 € für Inhaber einer Vorteilscard (sowie um 14 € im Normalpreis).

Novinka – archiv českých časopisů

Institut pro českou literaturu Akademie věd nově nabízí on-line přístup do svého archivu časopisů (Aktivisté, Almanach českých divadel, Avantgarda, Česká literatura, Česká včela, Divadelní noviny, Elán, Humoristické listy, Kmen, Kritická příloha k Národním listům, Kultura, Kul-

turní noviny, Kulturní politika, Kulturní tvorba, Kuncířovy noviny, Levá fronta, Listy, Literární listy, Literární noviny, Literární svět, Lumír, Moravské noviny, Národní noviny, Panorama, Pásmo, Posel z Budče, Rarach, Rok: kulturní leták, Rozhledy po literatuře a umění, Rozpravy Aventina, Scéna, Snaha, Světozor, Šibeničky, Šotek (příloha Národních novin), Texty, Tvar, Tvorba, Zítřek, Zlatá Praha, Ženská Revue) pod adresou:

http://archiv.ucl.cas.cz/

Můžete hledat podle autora, názvu etc.

Pomoc kapličkám a křížkům

Mnohým z nás se při vzpomínce na českou nebo moravskou krajinu vybaví malá kaplička na návsi, křížek pod lipami nebo Boží muka na rozcestí. Zůstala jich spousta zničených z dob komunismu, kdy se především v období násilné kolektivizace systematicky likvidovalo vše, co připomínalo víru našich rodičů. Na dalších objektech se podepsal čas. Dnes tyhle drobné památky znovu ožívají péčí místních obyvatel, ale také za pomoci obyvatel odsunutých z pohraničí nebo krajanů v exilu. Na záchranu mnohých z nich přispěla pražská Nadace VIA. Po velikých povodních v roce 2002 založila Fond kulturního dědictví, do kterého sbírá finanční prostředky na opravy drobných památek především od krajanů. Přímo po povodních tak díky těmto darům bylo opraveno více než 110 vodou poničených památek za 6 miliónů korun, v letech 2004-2006 dalších 47 kapliček a křížků za 2,5 miliónů korun (více najdete na internetových stránkách Nadace VIA: http://www.nadacevia.cz/programy/dedictvi.shtml).

Ve dnech 13.-14. května připravujeme v severních Čechách v muzeu v České Lípě setkání právě těch, kdo dobrovolně zachraňují, opravují a udržují kapličky, křížky, Boží muka a sochy světců. Chystáme také publikaci o tom, co se povedlo v posledních letech opravit a co pro nás drobné památky znamenají dnes. Rádi bychom vás, krajany v exilu, požádali o pomoc a spolupráci. Jakou? Napište nám svůj příběh, pošlete nám obrázek „své" kapličky, křížku nebo Božích muk, nebo se zeptejte na „svou" kapličku, třeba je nově opravená – nebo naopak potřebuje pomoc a vy jí můžete zachránit. Můžete nám napsat na adresu Jarmila Štogrová, Národní obrany 31, 160 00 Praha 6, Czech Republic, nebo mailem na homobonus@seznam.cz, máme také internetové stránky: http://kaplicky.unas.cz.

Plánované setkání podpořila také Nadace VIA. Více Vám o Fondu kulturního dědictví, opravených památkách či možnosti přispět řekne ředitel Nadace VIA Jiří Bárta, e-mail: jiri.barta@nadacevia.cz, telefon: +(420) 233 113 370, Jelení 195/9, 118 00 Praha 1, nebo Carol Hochmann, Friends of VIA, e-mail: carolh1541@aol.com, telefon: (412) 221-4057, P.O.Box 12592, Pittsburgh PA 15 241, USA.

Za relativně málo peněz se dá udělat spousta práce, když nechybí chuť a odvaha. Bez drobných dárců se však neobejdeme. Zahraniční zdroje jsou cenné i proto, že posilují vědomí toho, co je nám společné. Naši rodiče a prarodiče častokrát postavili drobnou stavbu jako poděkování za pomoc nebo na usmíření. V české krajině jsou stovky takových připomínek, které čekají na záchranu. Budeme Vám vděčni, pomůžete-li nám je obnovit.

Jarmila Štogrová, nezávislý historik
Lenka Bergmannová, Nadace VIA

Das Förderprogramm *Grenzgänger – Recherchen in Mittel- und Osteuropa*

Das Förderprogramm Grenzgänger – Recherchen in Mittel- und Osteuropa, das die Robert-Bosch-Stiftung gemeinsam mit dem Literarischen Colloquium Berlin durchführt, wird zum 30. April 2006 erneut ausgeschrieben. Wer Mittel- und Osteuropa entdecken möchte, wer eine Veröffentlichung über Mittel- und Osteuropa plant und auf Recherchereise Richtung Osten aufbrechen will, kann sich bei diesem Förderprogramm bewerben. Gesucht werden Autoren, die einen eigenen Blick wagen, Informationen aus erster Hand sammeln und authentische Orte besuchen wollen. Die Veröffentlichungen sollen ein breites Publikum erreichen können, zu Diskussionen anregen und zu einem differenzierten Bild der Länder Mittel- und Osteuropas beitragen. Willkommen sind literarische und essayistische Prosa, aber auch andere Formen wie Drehbücher, Hörfunkreportagen und Foto-Bildbände.

Unter folgenden Internetadressen erhalten Sie ausführliche Informationen und können die aktuellen Bewerbungsunterlagen herunterladen:

http://www.bosch-stiftung.de/grenzgaenger
http://www.lcb.de/grenzgaenger

Ansprechpartnerin:

Literarisches Colloquium Berlin
Aylin Rieger, Am Sandwerder 5, 14109 Berlin
E-Mail: rieger@LCB.DE +49-(0)30-816996-39

Petr „Peko" Baxand

Není bez zajímavosti, že zemský poslanec a obecní radní Petr Baxant (SPÖ – Wien) se narodil 3. 2. 1977 v Karlových Varech. S rodiči emigroval v roce 1984 do Vídně. Přezdívku Peko „zdědil" po svém otci, který si ji zvolil pro sebe po známém kovbojském idolu. Vedle politické dráhy studuje na vídeňské univerzitě politologii. Jeden z jeho prvořadých cílů, vedle všeobecného angažmá pro mládež, je snaha o snížení nezaměstnanosti mládeže.

Hubert Christian Ehalt se stal čestným senátorem

Odpovědný referent Vědecko-výzkumného podpůrného oddělení města Vídně a „otec" úspěšných Wiener Vorlesungen, které se z jeho iniciativy koná již 19 let, byl za své zásluhy o Vídeň jako město vědy jmenován čestným senátorem Technické univerzity.

Univ.-Doz. Dr.
Hubert Christian Ehalt

AUSTRO-BOHEMIA KLUB

Steing. 24, 1030 Wien (P. O. Box 34, 1071 Wien)
Montag bis Donnerstag von 9 bis 16 Uhr: ++43-0-699 10596078
Fax: ++43-1-8123650, E-mail: pastrnak@mytrandir.net, http://www.pastrnak.at.tc
Nähere Informationen zu den Reisen und den Fahrtkosten finden Sie unter der Internetadresse: http://petr.mytrandir.net/rc.htm

25.-26. März 2006 PRAG
Ausstellung, mit Kulturprogramm, Sonntag: **DER HEILIGE BERG BEI PŘÍBRAM**, der einst größte und berühmteste Wallfahrtsort in Österreich-Ungarn ist eines der wertvollen Denkmäler des böhmischen Frühbarock. Die Kirche mit den Ambienten ... der anliegenden Residenz wurde in den Jahren 1658-1675 gegründet; **VYSOKÁ** – Denkmal des Komponisten Antonín Dvořák. Nachbildungen der Szenen von Dvořáks Opern und Kostüme der Gestalten der bekanntesten Oper *Rusalka* im Renaissance-Schloss, in der Nähe ein Wildpark mit dem Rusalka-See.

22.-23. April 2006 MÄHRISCHES KARST
Tropfsteinhöhlen sind Bestandteil eines reichen Systems von Karsterscheinungen, zu denen neben den Höhlen auch die sog. „žleby", Muldentäler, Schluchten und Flüsse gehören. **LYSICE**, ein Schloß mit im Stil der Zeit ausgestatteten Innenräumen und großen Sammlungen von Möbel, Porzellan, Gemälden und Waffen. Französischen Garten mit origineller Säulenkolonnade, Exposition historischer Spielzeuge und eine der österreichischen Schriftstellerin Maria von Ebner Eschenbach gewidmete Ausstellung. **KŘTINY** – Wallfahrtskirche ist ein Meisterwerk der mährischen Barockarchitektur und einer der schönsten Sakralbauten in der ČR, Sie wurde im Laufe des 18 Jahrhunderts gebaut.

23.-24. September 2006 Wallfahrtsort HARTMANITZ
Der alte Wallfahrtsort mit einem Heilwasserbrunnen liegt hoch über der Berggemeinde Hartmanice im Böhmerwald. Pilger sind hier ehemals zur Kirche des Heiligen Günther gekommen. Die Wände der Kirche schmücken vierzehn Glasplastiken des Kreuzweges. Unikate Glasaltar mit seinem Gewicht von fast vier Tonnen ist ein einzigartiges Werk.
KLATTAU, eine der wenigen tschechischen Städte mit einem quadratischen Marktplatz. Unter dem Barockdom der Heiligen Jungfrau und des heiligen Ignatius befinden sich die berühmten Katakomben mit Mumien.
SCHWIHAU – die schönste Wasserburg der Tschechischen Republik aus dem 15. Jahrhundert in den Ebenen in der Nähe des Flusses Angel. Einer der besten Festungen ihrer Zeit, die in ursprünglicher Form erhalten geblieben ist.

4.-5. November 2006 PRAG
Sonntag: Schloss **CTĚNICE** – Ausstellung „Für den Kaiser. Die Habsburger in den Böhmischen Ländern 1791-1914". Seit Mai 2005 ist im Schloss in Ctěnice am Rande von Prag eine ständige Exposition, diese einzigartige Ausstellung bringt den Besuchern diese bedeutsame Periode der Geschichte näher, mit Kulturprogramm.

Melden Sie sich so bald wie möglich an, da die Teilnehmerzahl begrenzt ist!

Blíží se velikonoce, a proto Vás zase zvu na

KAŽDOROČNÍ PAŠIJE

Kdo z vás bude mít chuť se naučit něco nového, je srdečně vítán.
Bližší informace:
http://members.etelnet.at/a14833801/seite1.htm
Tel.: **0650/753 13 63 – Miroslava Cech-Stopko**

Další československý večer
se bude konat
22. 3. 2006 v 19 hodin
v restauraci „Zur böhmischen Kuchl", 1080 Wien, Schlösselgasse 18

Einladung zum

3. LESEABEND TSCHECHISCHER TEXTE

wird am Mittwoch, dem 22. März 2006, ab 19 Uhr im SeR. 1 veranstaltet.
Eingeladen zum Vorlesen und Zuhören sind alle, die sich für tschechische Literatur interessieren und gerne mitmachen möchten!
Wer seinen kurzen literarischen Lieblingstext vorstellen und vortragen möchte, soll sich bitte unter folgender Adresse anmelden:
m.kuklova@email.cz

Ich freue mich auf Ihr Kommen!!!

Michaela Kuklová
Bitte, nehmen Sie etwas Kleines zum Essen und Trinken mit!

Das Institut für Slawistik der Universität Wien erlaubt sich, zu einem Gastvortrag einzuladen:

Doz. Dr. Gizela Gáfriková, CSc.
(Ústav slovenskej literatúry, Slovenská akadémia vied, Bratislava)

Zur Gestalt des slowakischen dichterischen Spätbarock (Hugolín Gavlovič)

am Dienstag, den **21. März 2006** *um* **13:30 Uhr** *s. t. im* **Seminarraum 4** *des Instituts für Slawistik 1090 Wien, Spitalgasse 2-4, Hof 3*
Der Vortrag wird in slowakischer Sprache gehalten.

Fotovýstava

Květa Schubertová: *Zigeuner*

1.-28. 3. 2006
Galerie auf der Pawlatsche
AAKH, 1090 Spitalg. 2-4/Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

Květa Schubertová, geb. 1973 in Kadaň (Tschechische Republik), verheiratet, zwei Kinder, lebt in Wien.
Veröffentlichung: *Sinti und Roma, Arunda-Verlag 2005*
In Vorbereitung: *Roma-Kalender*
Fotografische Arbeiten:
- *2000 OSCE Morava – Kinderromafestival Svinja*
- *2001 Roma-Festival Khamoro in Prag*
- *Arbeit für Roma Times in Skopje*
- *Ausstellung im Kulturzentrum der Sozialdemokratischen Partei in Prag*

Sehr geehrte Damen und Herren,
liebe Freundinnen und Freunde!

Es ist wieder Zeit, dass sich **Pro Kärnten/Za Koroško** *zu Wort meldet:*

„Weil wir die Zukunft in der Zukunft suchen, übernehmen wir die Patenschaft für die zweisprachigen Ortstafeln in Kärnten/Koroška"

–

„Ker iščemo prihodnost v prihodnosti, prevzemamo pokroviteljstvo za dvojezične krajevne napise na Koroškem/Kärnten"

Ziel ist es, durch eine positive und in die Zukunft gerichtete Stellungnahme einerseits die notwendigen Veränderungen Europas Richtung kultureller Vielfalt und flächendeckender Zwei- und Mehrsprachigkeit zu unterstreichen und zur Diskussion zu stellen und andererseits auf die Notwendigkeit der Einhaltung der verfassungsrechtlichen Grundlagen des Zusammenlebens hinzuweisen und damit die so genannte Ortstafel- und Minderheitenfrage vom Kopf auf die Füße zu stellen. Dadurch ist die so genannte Ortstafelfrage im Grunde genommen eine Frage der demokratischen Ordnung des österreichischen und europäischen Gefüges und wird von einer Minderheitenfrage zur Frage, die schon längst auch die Mehrheit betrifft, will sie nicht eine Unterwanderung des demokratischen Gefüges zulassen. Unterstützen Sie mit Ihrer Unterschrift auf

www.prokaernten.at

jene Kräfte, die einer demokratischen und friedensstiften Entwicklung in Europa, Österreich und Kärnten/Koroška förderlich sind und erteilen Sie jeglichen Versuchen einzelne Gesellschaftsgruppen gegeneinander auszuspielen sowie der versuchten Aushöhlung des Rechtsstaates eine Absage. Wenn die Inhalte der Plattform auch Ihnen ein Anliegen sind, tragen Sie bitte zur Verbreitung bei, informieren Sie so viele wie möglich, jede Stimme für ein friedliches Zusammenleben und einen respektvollen Umgang ist wichtig.

Mit freundlichen Grüßen

Lojze Wieser in Angelika Hödl
Proponenten Pro Kärnten / Za Korosko,
am 23. 01. 06

„Abstinenzlerabend", über „Die Sünde des Pfarrers Ondřej" bis zu den „Glocken des Herrn Hejhula!"

Am 21. und 22. März gastiert Ilse Scheer gemeinsam mit Rudolf Stodola in der Bühne Brennessel. Ilse Scheer, den kundigen Theatergehern als Brecht-Interpretin ebenso ein Begriff wie als famose Kaiser-&-Küchenlieder-Sängerin kommt im Frühjahr auch mit zwei Produktionen. Im März wird sie die grandiosen Geschichten und Humoresken von Jaroslav Hašek lesen, begonnen vom „Abstinenzlerabend", über „Die Sünde des Pfarrers Ondřej" bis zu den „Glocken des Herrn Hejhula". Diese Humoresken sind ein wahres Kleinod an groteskem Witz. Unterhaltsame Geschichten über Noahs Sohn und andere Heilige, über Mörder, Selbstmörder, über Scheidungen und andere tröstliche Dinge.

Nähere Informationen finden Sie unter:

http://www.brennesseln.at/auer_frame.htm
http://www.hbroucek.com/nessel_theater/scheer_port.htm

Ort: Bühne Brennessel, Auerspergstraße 19, 1080 Wien
Tel. +43-1-4092310, *E-Mail:* brennessel-buehne@aon.at
Zeit: 21. und 22. 3. 2006, *jeweils* 19:30 Uhr

Po stopách W. A. Mozarta ve Vídni

Mozartovská klišé, legendy a skutečnost
(vycházka s průvodcem)

sobota 13. května 2006,
sraz ve 13 hod., Albertinaplatz,
Hrdličkův „Pomník proti válce a fašismu"

Dobrovolné vstupné určeno ve prospěch sbírky
pro zřízení pamětní desky Karla Hašlera v Mauthausenu

NOVÉ KNIHY

Tschechisch in Kindergärten und Kindertagesheimen – eine Anleitung für Erzieherinnen und Erzieher

Kosten: 12,00 € (zuzüglich Versand), ISBN 3-929744-17-1
Hrátky s češtinou – Wir spielen Tschechisch *ist ein ideenreiches Anleitungsheft für Tschechisch im Kindergartenalltag, Ludmila Kváčová (CZ, Krupka) und Therese Reinel (D, Zittau). Es richtet sich an Erzieher, Grundschullehrer, Eltern und Interessierte. Es zeigt durch lustige Spiele, Kinderlieder, Reime und Geschichten Möglichkeiten, Kinder im Alter von 3 bis 6 Jahren für Tschechisch zu begeistern.*
Herausgeber: Euro-Schulen Sachsen GmbH, Straßburg-Passage, 02826 Görlitz.
Für weitere Informationen zum Buch, zur Buchbestellung und zum Versand können Sie sich jederzeit an die Euro-Schulen Görlitz wenden.
Kontakt: *Stefanie Fischer, Projektkoordinatorin PONTES, Euro-Schulen Görlitz, Straßburg-Passage, 02826 Görlitz*
Telefon: *+49(0)3581 764620,* Telefax: *+49(0)3581 403776*
E-mail: *fischer.stefanie@es.goerlitz.eso.de*
Internet: *http://www.goerlitz.eso.de*

Jana Pekarovičová – Ľudmila Žigová – Michaela Palcútová – Jozef Štefánik: ***Slovenčina pre cudzincov. Praktická fonetická príručka***
Bratislava: Stimul 2005, 244 str., ISBN 80-89236-04-9, EAN 9788089236046
Publikácia vychádza v edícii Studia Academica Slovaca ako učebný materiál k projektu Ministerstva školstva Slovenskej republiky „Vzdelávací program Slovenčina ako cudzí jazyk".

Miloslava Sokolová – Květoslava Musilová – Daniela Slančová: ***Slovenčina a čeština. Synchrónne porovnanie s cvičeniami***
Bratislava: Univerzita Komenského 2005, 180 str., ISBN 80-223-2150-8, cena 240 SK.

Obe knihy možno objednať: Metodické Centrum Studia Academica Slovaca, Filozofická fakulta UK, Gondova 2, 818 01 Bratislava, Slovenská republika
tel./fax: 00421 /2/ 529 25 463, e-mail: sas@fphil.uniba.sk
URL: http://www.fphil.uniba.sk/sas

Martina Gazdíková: ***Die tschechischen Kontaktwörter in der slovakischen Sprachpraxis und in der zeitgenössischen Slovakistik*** *(= Slavistische Beiträge 440)*
München: Sagner 2005, ISBN 3-87690-903-1, br., 339 S. mit Bibliographie und ausführlichem Anhang, Preis 26,- €
http://www.kubon-sagner.de/ unter der Best. Nr. 1440

Markus Bayer: ***Sprachkontakt deutsch-slavisch. Eine kontrastive Interferenzstudie am Beispiel des Ober- und Niedersorbischen, Kärntnerslovenischen und Burgenlandkroatischen*** *(= Berliner Slawistische Arbeiten 28)*
Frankfurt am Main – Berlin – Bern – Bruxelles – New York – Oxford – Wien: Peter Lang 2006, 342 S., zahlr. Tab., ISBN 3-631-54120-1, br., Preis 56,50 € / 52,80 € (exkl. VAT)
Bestellung (auch von Rezensionsexemplaren): http://www.peterlang.net/index.cfm

Stefan Michael Newerkla: ***Sprachkontakte Deutsch-Tschechisch-Slowakisch. Wörterbuch der deutschen Lehnwörter im Tschechischen und Slowakischen: historische Entwicklung, Beleglage, bisherige und neue Deutungen*** *(= Schriften über Sprachen und Texte 7)*
Frankfurt am Main – Berlin – Bern – Bruxelles – New York – Oxford – Wien: Peter Lang 2004, 780 S., 10 Abb., 8 Tab., ISBN 3-631-51753-X, Hardcover gebunden, alterungsbeständiges Werkdruckpapier, Preis 86 € / 80,40 € (exkl. VAT)
Detaillierter Inhalt und Inhaltsverzeichnis: http://homepage.univie.ac.at/stefan.newerkla/Veledilo_SNewerkla1.qxd.pdf
Bestellung der Restexemplare: http://www.peterlang.net/index.cfm

Lernen für Europa – CD-ROM-Lernkurse:
Tschechisch für Deutschsprachige, Deutsch für Tschechischsprachige, Polnisch für Deutschsprachige, Deutsch für Polnischsprachige, Polnisch für Niederländischsprachige
Die CD ist zum Sonderpreis von 10 € pro Stück bei Frau O. Prof. Dr. Juliane Besters-Dilger zur Bestellung unter E-Mail:
juliane.besters-dilger@univie.ac.at
Telefon: *++43-1-4277 42840*, Fax: *++43-1-4277 9428*
Institut für Slawistik der Universität Wien, Universitätscampus AAKH, Hof 3, 1090 Wien, Spitalgasse 2-4

Arnold Suppan: ***„Missgünstige Nachbarn. Geschichte und Perspektiven der nachbarschaftlichen Beziehungen zwischen Tschechien und Österreich“***
Club Niederösterreich, Interessensgemeinschaft ländlicher Raum, Heft 8/9-2005, 92 S.
Redaktion: Ernst Scheiber, Elisabeth Rodler Telefon: 01/533 84 01 Fax: 01/533 84 01-20, e-mail: info@clubnoe.at
Preis der Dopperlnummer 7 €, Jahresabonnement 15,98 €

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlösselgasse 18, A-1080 Wien,
tel. (záznamník): **++43-1-402 32 99,** *fax:* **++43-1-79 88 454,**
e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozveme. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení čtenáři v Rakousku,
příspěvek na rok 2006 činí **25,- €**.

Vážení čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR),
příspěvek na rok 2006 činí **25,- €** *(+* **20,- €** *poštovné).*

Bankovní spojení: *Bank Austria, číslo účtu:* **683 035 901**, *IBAN:* **AT 03 1200000 683035901**, *SWIFT:* **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY

Ceník:	Rozměry v cm	Cena v € (měsíčně)
	2,5 × 5,2	4,50
	3,3 × 10,0	11,25
	6,5 × 5,2	11,25
	7,5 × 6,4	16,50
	7,5 × 8,0	20,25
	7,5 × 10,0	25,50
	5,0 × 17,0	28,00
	12,7 × 17,0	70,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €.
Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Při celoroční objednávce inzerce se platí pouze 10×. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce). Sleva pro krajany.
Bankovní spojení:
- *Bank Austria, číslo účtu:* **683 035 901**, *BLZ:* **12000**, *IBAN:* **AT 03 1200000 683035901**, *SWIFT:* **BKAUATWW**
- *Česká spořitelna, číslo účtu:* **1557869023**, *kód banky:* **0800**, *účel:* **inzerát.**

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví odpovědná referentka **Mag. Eva Zemanová:**
tel. **++43-0-664 514 33 29**, *fax* **++43-1-79 88 454**
e-mail: info@kulturklub.at
inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny
Čeština pro začátečníky i pokročilé.
Zájemci, hlaste se na tel. č. 6023651, dr. Malá.
Čeština – začátečníci i pokročilí.
Zájemci, hlaste se na tel./fax 0043-1-40 89 841,
Mag. dr. Brandeis.

Kurzy slovenského jazyka na Slovenskom inštitúte
začiatočníci: utorok 15:15 – 16:45
ľahko pokročilí: utorok 17:00 – 18:30
miesto: priestory Slovenského inštitútu,
Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,
informácie: tel. 01/535 40 57

Videotéka a fonotéka KLUBU (s podporou MZV-OKKV)

Seznam videokazet:
Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (německy)
Císařův pekař
Český Krumlov (německy)
Čerte, drž se svého kopyta
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (německy)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (německy)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (německy)
Nesmrtelná teta
Obchod na korze
Ostře sledované vlaky
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské jezulátko (německy)
Šakalí léta
Trhák
Všichni moji blízcí

Pohádky:
Broučci
Kocour Vavřinec
Krtečkova dobrodružství
Maxipes Fík
Mach a Šebestová I
Mach a Šebestová II
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček

V případě zájmu volejte paní E. Zemanovou, tel. 0664 5143329. Kauce 5 € à videokazeta, à 2 € na obnovu filmotéky.

PARKETTBODENVERLEGUNG
Ponúkame Vám podlahárske práce:
nivelizacia podlahy, soklovanie,
dodávka a montáž:
plávajucich podláh, laminátovych parkiet,
celoplošné lepenie PVC, kobercov a iné.
tel./fax: +43 (0)1 9433765
mobil: +43 (0)650 5992802
e-mail: podlahy@chello.at

TS
TISKÁRNA SLÁDEK ZNOJMO
ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •
Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

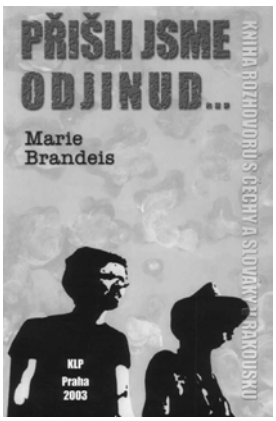

Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmluvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví
Pastrňák's Austro-Bohemia Press,
1030 Wien, Steing. 24,
tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50,
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
otevřeno: st, čt 17:00-18:30,
nebo v **Českém centru**, *1010 Wien, Herrengasse 17.*

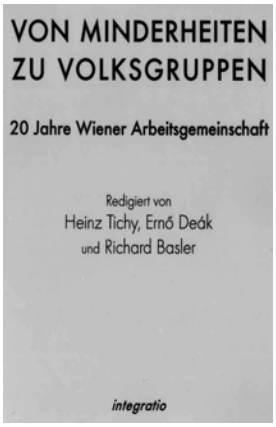

Obsah: I. K vývoji spolku; II. Aktuální přehled o autochtonních skupinách (české, chorvatské, maďarské, romské, slovenské, slovinské) a polské menšině ve Vídni a v Rakousku; Aktuální stav školství české a maďarské národní skupiny; III. Jazyk – právo – identita.
215 str., brož., německy, obr. příloha,
cena: 15 € + poštovné.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví
Pastrňák's Austro-Bohemia Press,
1030 Wien, Steing. 24,
tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50,
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at,
nebo v **Českém centru**, *1010 Wien, Herrengasse 17,*
nebo v **Kulturním klubu**, *Schlösselgasse 18,*
1080 Wien, fax: 01 79 88 454,
e-mail: a9406826@unet.univie.ac.at.

KOREC und BLAŽEK OEG
Restaurant
PRESSBURG

Mo-Fr 09:00-19.00, Sa 09:00-15.00
Täglich Mittagsmenü
Spezialitäten aus der ganzen Monarchie
Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81
Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

Danica Korecová, *fa. Korec*
tel./fax: 038-7486 159
Informace v reštaurácii Pressburg

BIERGARTEN · RESTAURANT
Schweizerhaus
Familie Karl Kolarik
seit 1920
1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52
Budweiser Budvar
Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at,
www.theaterbrett. at
úterý – sobota od 20 hod.

AUSTRO-BOHEMIA PRESS
1030 Wien, Steing. 24
tel.: ++43-0-669 10596078 *(9:00-19:00)*
fax: ++43-1-812 36 50
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
www.pastrnak.at.ac
(st, čt 17:00-19:00 a také některé soboty)

s' Powidl

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.
Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

Theater moki
Mobiles
Theater für Kinder
tel 01/505 98 06
e-mail: theater.moki@chello.at
www. theater-moki.at

Atelier JAN -
Umění z kůže
Jan & Tamara
Brabenec,
Spittelberggasse 7,
1070 Wien,
tel./fax: 526 54 22,
po-pá 13-18 hod.,
so 10-14 hod.

VÝHODNÉ UBYTOVÁNÍ VE VÍDNI
M. Seďa, Westbahnstr. 18, 1070 Wien
Tel. 524 38 73, 617 27 06

Studenti z UNI s několikaletou praxí nabízejí lekce houslí a klavíru. **Tel. 0650 863 16 71**

Chata na Vysočině u Telče
za 250 000 €, 200 m² + 1 ha
Podrobnosti na 01/7743710 nebo
http://members.aon.at/beranek

Mladý muž-nekuřák hledá ubytování.
Značka „Celý den v práci".
Mobil: 0676 31 99 556

Slovenská studentka hledá pronájem bytu ve Vídni do 300,- €.
Tel.: 0660 81 83 195

SLOVENSKÝ INŠTITÚT
Slowakisches Institut
Wien
Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT
Wipplingerstr. 24 – 26, 1010Wien
Tel./Fax.: 43 /1 / 53 54 057
E-mail: si.wien@gmx.at

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Herrengasse 17, 1010 Wien
Tel. – Fax: 0043 1 5352360 – 14,
E-mail: ccwien@czech.cz

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu
Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska
tel.: 0043 1 533 21 933
fax: 0043 1 533 21 934
e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

Galerie auf der Pawlatsche
Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4/Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

Právník v ČR
JUDr. Josef Franc
advokát
Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax : 004202 848 18 008,
mobil: 00420602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

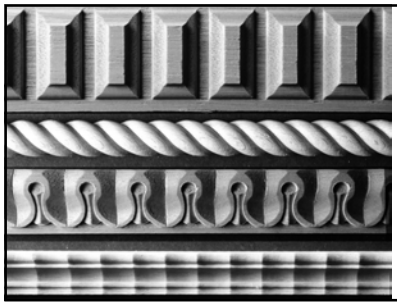

Dřevěné lišty a mřížky

Profilierte Holzleisten
KOLAR

Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at

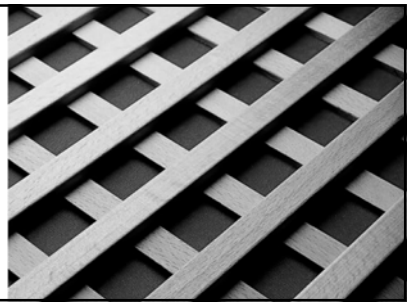

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ
Richard Arnold - Opravy šperků a hodin; předělávky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88, tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

ZNÁMKY - MINCE
Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17, Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

PRODEJ A OPRAVY VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,
Krajanské ceny, TV-Service,
T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17,
1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER
TEL.+FAX 586 86 86
1060 Wien, Hofmühlgasse 18
E-mail: raumdekor.florian@aon.at

MALEREI – STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH – TAPETEN
TEPPICHE – VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNIESEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN – LACKE – WERKZEUGE
>>> sleva pro krajany

sano tours
KUONI
Reisen zum Wohlfühlen

Reisebüro Zorika LOPREIS,
1030 Wien, Rennweg 21
tel. 715 95 55, fax: 715 95 56,
e-mail: sanotours@aon.at

Zařídí pro Vás cesty do celého světa letadlem, autobusem, vlakem, lodí. Sleva pro krajany. Mluvíme česky.

SIMMERINGER TAPETENPALETTE

Tapeten – Teppich – Vorhänge – Karniesen
Farben – Lacke u.v.a.

INKU
Fachberater

Inh. L. u G. Lunghammer
A-1110 Wien, Simm. Hauptstr.189
Tel./Fax: 01/7698200

restaurant
Böhmerwald
Böhmische Spezialitäten

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Oslavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.

Restaurant Schönbrunner Stöckl rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor
České a slovenské speciality!
Nabízíme:
svatby, podnikové a rodinné oslavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.
Těšíme se na Vaši návštěvu!

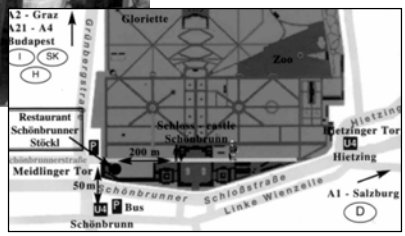

Küche/ kitchen / cucina / kuchyň
10:00-22:00, otevřeno po celý rok
1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29,
tel./fax: +43-1-812 82 71, **www.schoenbrunnerstoeckl.com**

Zur Böhmischen Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
dršťková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo -
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenec

1080 Wien, Schlösselgasse 18, tel.: 402 57 31
otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00

KLEINES WIENER CAFE
Denis Bezucha
1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00
so 10:00-20:00
neděle zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.
Oslavy na objednávku.
Budějovické pivo.

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: Marxerg. 1a, 1030 Wien
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

Ověřené překlady dokumentů, dokladů, smluv, úředních listin a tlumočení
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
Inzersdorferstr. 47/3/3402, 1100 Wien
tel./fax 9544076, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info,
www.tschechischebahnen.at.tt

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK
Adresa je k dispozici v redakci.

Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku
Malá klubovna školy Komenského
1030 Wien, Sebastianplatz 3
středa 10:00-12:00, tel. 64 01 317
„sekretariát“: středa 16:00-18:00
(mimo školních prázdnin a svátků)

Divadelní ochotnický spolek
VLASTENECKÁ OMLADINA
1030 Wien, Sebastianpl. 3, tel. 02273 7604

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK
sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
office@oeskv.at **www.slovaci.at**

Europäische Mittelschule Wien
European Middle School Vienna
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210
Direktion: Christine Schiller, M. A

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Europaklasse mit verstärktem Englischunterricht im Team mit Englisch native teacher ab der ersten Klasse Zusatzangebot ab der 3. Klasse: Sprachclubs in Französisch, Ungarisch, Tschechisch, Slowakisch, Italienisch Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule, 1150 Goldschlagstr. 14 / Tel.9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt Schellingerg. 1-3 / Tel.9823403

PSYCHOTERAPEUT, PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ,
Mag. Dr. Ladislav Nykl Ph.D.,
„Lektor na Vídeňské univerzitě a Masarykově univerzitě“
semináře růstu osobnosti, pomoc při sociálních problémech, depresích, psychosomatických problémech atd., praxe Ledererg.
17/7, Vídeň 8, tel. 523 57 44 n. 0676/5194833.
E-mail: nykl.psychoterapie@aon.at, http://members.aon.at./nykl

DUCHOVNÍ SLUŽBA
České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů **Prof. P.ThDr. Jan Horák**
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at
KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele", Vídeň 3., Rennweg 63: mše svatá každou neděli a svátek v **10:00** hodin.
CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň 1., Salvatorgasse 12: mše svatá každou neděli a svátek v **08:30** hodin.
KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů", Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25: mše svatá 3. sobotu v měsíci v **18:00** hodin platná na neděli.
KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmüllergasse 33: mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30 hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý 15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svätá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú nedeľu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie na Nábřezí 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV otevř. kaž. pá do 19-22 hod. v ne. a cír. sv. od 9.30 do 11 hod.

Školský spolek “Komenský”
1030 Vídeň,
Sebastianplatz 3, Tel. 713 31 88/20
Fax : 713 88 76/24
e-mail: office@komensky.at

Privátní bilingvní škola obecná a sekundární (5-8)
školského spolku Komenský
1030 Wien, Sebastianplatz 3
ředitelství: 714 88 76 / 30,
sborovna: 714 88 76 / 31,
fax: 714 88 76 / 34

Privátní bilingvní gymnázium - Org
školského spolku Komenský
1030 Wien, Sebastianplatz 3
ředitelství: 714 88 76 / 60, sborovna: 714 88 76 / 31, fax: 714 88 76 / 34

Mateřská škola školského spolku Komenský
ředitelství: 713 31 88 / 40

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina Bodnar
choroby kožní a pohlavní,
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11,
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8,
tel. 406 99 41.

MUDr. Tomáš Čech
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. / Kopalgasse 1/3/3, Wien 11,
tel. 74 9 32 03.

MUDr. Vít Doležal
zubní lékař,
Blattgasse 13, Wien 1030,
tel. 713 72 66, všechny pokladny.

MUDr. Eva Drsata
oční lékařka,
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne,
termín po dohodě na tel. 587 54 27,
všechny pokladny.

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss
odb. ortopedka, též dětská,
Pilgramgasse 10, Wien 5,
tel. 58 74 460.

MR MUDr. Vladislav Lipták
internista – sportovní lékař,
Zelinkagasse 12, Wien 1,
po, út, st 15:00-18.00, čt 9:30-12:00,
tel. 533 58 34, všechny pokladny.

MUDr. Kamila Hajek
soukromá léčba homeopatií,
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10,
tel. 689 22 80.

MUDr. Dorota Stefanovic
kožná lekárka, medicínsko-kozmetický inštitút, akneinštitút a kožná ordinácia,
Spitalgasse 1A, Wien 1090,
po-pia 9:00-20:00,
tel. 406 34 99.

MUDr. Georg Sojka
neurolog a psychoterapeut,
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo),
Wien 1030,
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě.

MUDr. Helena Hala
zubní lékařka, rovnání zubů, kosmetické (bílé) plomby,
Neustiftgasse 104, 1070 Wien,
po 15:00-19:30, út 14:00-18:30,
čt 10:00-15:30, pá 10:00-13:00,
tel. 523 71 38, všechny pokladny.

MUDr. Hana Lion
zubní lékařka,
Laxenburgerstr. 136/10/2, Wien 10,
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15,
Tel. 615 46 10, všechny pokladny.

Dr. Kristina Lion
všeobecná lékařka se specializací na psychosomatiku a psychoterapii,
Rötzergasse 37, 1170 Wien,
tel. 486-22-86, všechny pokladny.

Impressum
KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler), Schlösselgasse 18, 1080 Wien
Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha
Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich
Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich (Ing. Helena Basler), Schlösselgasse 18, 1080 Wien
Verlagsort: 1080 Wien
Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik
Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Redakce: *Schlösselgasse 18, 1080 Wien,*
mobil: 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Vedoucí redaktorka: *ing. Helena Basler*
Zástupkyně vedoucí redaktorky: *Mag. Dr. Marie Brandeis*
Redakce: *Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka)*
Anna Křivanová (asistentka)
Technická redakce: *Vojslav Ondříšek, ing. Kurt Mattola*
Redakční kruh: *Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc, Dr. Karel Helmich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda, manželé Kalinovi, Jindřich Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková, Petr Pastrňák, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová, Vladimír Stejskal, Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová, Dagmar Vaněčková, Mgr. Tomáš Vaněk, Marie Woodhams, ing. Jiří Zajíček, Peter Žaloudek*
Fotografové: *Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola, Vojslav Ondříšek*
Distribuce – Rakousko: *Nela Štěrbová, Libuše Foltýnová*

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

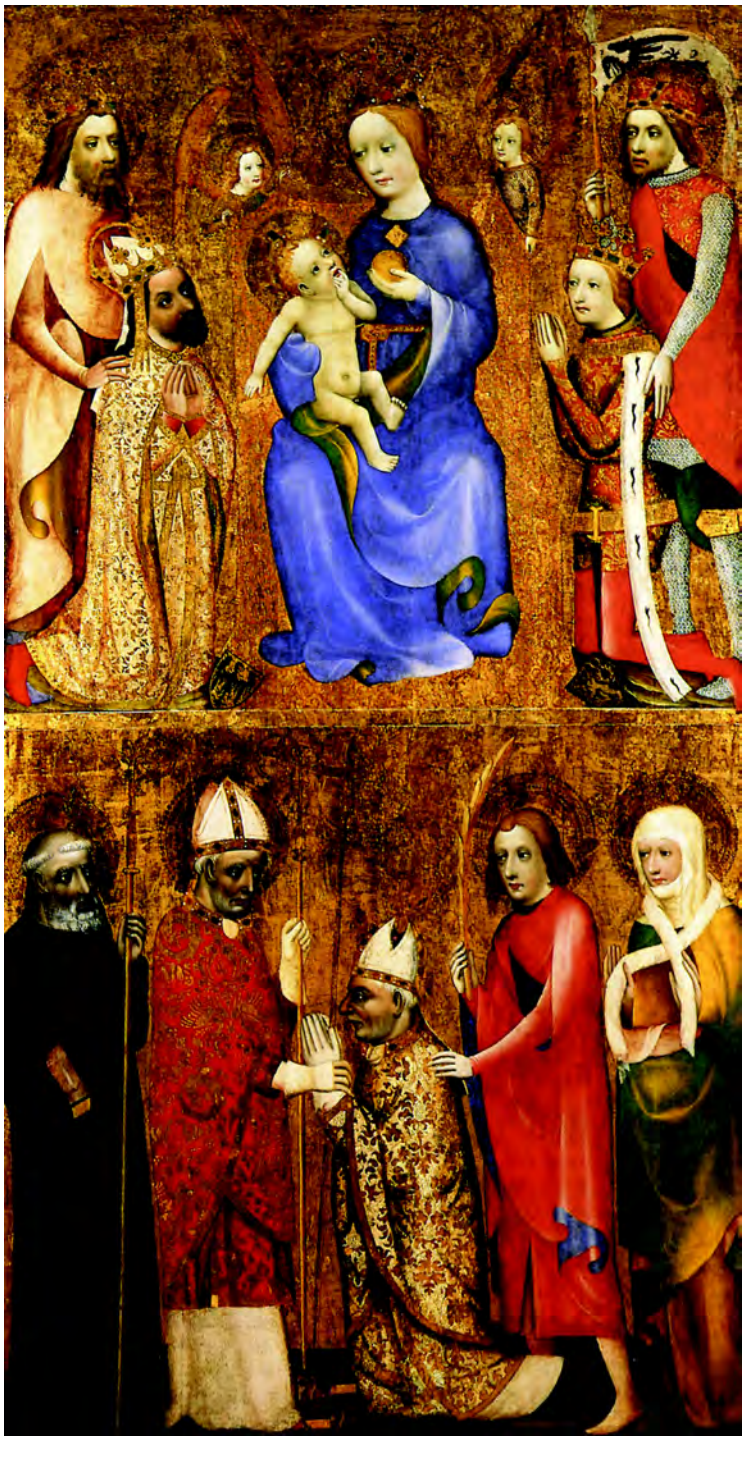

Votivní obraz pražského arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi, Čechy, po roce 1370, tempera, jedlové dřevo

V horní polovině trůní Panna Marie s dítětem a dvěma anděly, klečící císař Karel IV. s erbem říšské orlice a syn Václav IV. s erbem zemského českého lva. Za císařem stojí jeho osobní patron sv. Zikmund a za kralevicem sv. Václav s korouhví. Ve spodní části uprostřed klečí pražský biskup Jan Očko z Vlašimi, obklopen zemskými patrony sv. Prokopem, sv. Vojtěchem, sv. Vítem a sv. Ludmilou.

Na přední straně obálky:
František Ženíšek: Oldřich a Božena, 1884, olej, plátno, Národní galerie v Praze